ABC Certified THE MOST INFLUENTIAL & WIDELY ACCLAIMED SINDHI DAILY OF PAKISTAN
هڪ ئي وقت ڪراچي ۽ حيدرآباد مان شايع ٿيندڙ قديم سنڌي اخبار
THE DAILY IBRAT Hyderabad
روزاني عبرت حيدرآباد
68 Years 1958 - 2025
Regd: NO-2430-B
Hyd: Ph: 2728703-4, 2728571-2, Fax: 2781879, 2784300 - Isld Ph: 2823277
Karachi Ph: 2272030-7 - 4538862-3 - Fax: 2272038-9 - 4543839 - 2639492- Lahore: Ph: 5854047-8
سال (94) آچر 29 مارچ 2025ع 09 شوال المڪرم 1447هه صفحا 6 - ملهه 30 رپيه شمارو (223)
website: www.dailyibrat.com Email: ibrat@yahoo.com, ibratmarketing@yahoo.com

وزيراعظم شهباز شريف جو ايراني صدر سان رابطو وچ اوڀر ۾ ڇڪتاڻ جي خاتمي ۽ امن ڪوششن لاءِ ڳالهيون

وزيراعظم ۽ ايراني صدر ۾ گفتگو هڪ ڪلاڪ کان وڌيڪ وقت تائين جاري رهي، ٻنهي اڳواڻن خطي ۾ ڇڪتاڻ گهٽائڻ ۽ امن جي ڪوشش تي ڳالهيون ڪيون

پاڪستان جي آمريڪا، برادر نار ۽ اسلامي ملڪن سان جاري سفارتي رابطن سان اها اميد آهي ته ڇڪتاڻ جي خاتمي جو ڪو اثرائتو رستو نڪرندو: شهباز شريف

وزيراعظم طرفان ايران تي ٿيلن حملن جي سخت مذمت ڪئي وئي ۽ ڏکئي وقت ۾ ايراني عوام سان مڪمل يڪجهتي جو اظهار ڪيو ويو

ايران جي صدر کي پاڪستان جي نائب وزيراعظم ۽ پرڏيهي وزير اسحاق ڊار ۽ چيف آف ڊيفنس فورسز فيلڊ مارشل سيد عاصم منير پاران ڪيل سفارتي رابطن کان آگاهه ڪيو ويو

ايران جي صدر پاڪستان جي مخلصاڻي سفارتي ڪوشش کي ساراهيندي ايران خلاف اسرائيلي قدمن جي حوالي سان پنهنجو موقف بيان ڪندي ڳالهين ۽ ٺاهوڪي لاءِ اعتماد سازي جي ضرورت تي زور ڏنو

اسلام آباد(م ڊ)وزيراعظم شهباز شريف ۽ ايراني صدر مسعود پزشڪيان وچ ۾ هڪ هفتي دوران ٻيو ڀيرو ٽيليفونڪ رابطو ٿيو جنهن ۾ ڇڪتاڻ گهٽائڻ لاءِ تفصيلي گفتگو ڪئي وئي. وزيراعظم هائوس طرفان بقايا نمبر 33 ڏسو صفحو 2

سعودي، ترڪي ۽ مصر جا پرڏيهي وزير اڄ ۽ سڀاڻي پاڪستان جو دورو ڪندا

نائب وزيراعظم محمد اسحاق ڊار پاران ٽنهي ملڪن جي اڳواڻن کي دعوت ڏني وئي

ٽنهي برادر ملڪن جا پرڏيهي وزير خطي ۾ ڇڪتاڻ گهٽائڻ لاءِ ڪوششن بابت ڳالهيون ڪندا

اسلام آباد (اي پي پي) نائب وزيراعظم ۽ پرڏيهي وزير سينيٽر محمد اسحاق ڊار جي دعوت تي سعودي عرب جو پرڏيهي وزير بقايا نمبر 6 ڏسو صفحو 2

ايران طرفان اسرائيل تي ڪلسٽر بمن جو وسڪارو، ڪويت ۾ 6 آمريڪي سامونڊي جهاز تباهه، حوثي باغي به جنگ ۾ شامل ٿي ويا

يمن جي حوثي باغين پهريون ڀيرو اولهندي ڪناري ۾ اسرائيلي فوجي ٿلڪن تي حملو، اسرائيل حملي جي تصديق ڪري ڇڏي، خطي صورتحال انتهائي ڳنڀير ٿي جو ڳڻي بڻجي وئي

حملو لبنان، ايران، عراق ۽ فلسطين ۾ شهرين جي شهادت ۽ بنيادي ڍانچي کي نشانو بڻائڻ جي ردعمل ۾ ڪيو ويو آهي، هدف حاصل ٿيڻ تائين ڪارروايون جاري رهنديون: حوثي گروپ

لبنان جي مزاحمتي تنظيم حزب الله پهريون ڀيرو بيروت ۾ اسرائيلي جنگي جهاز تي زمين کان فضا ۾ مار ڪندڙ ميزائل استعمال ڪيو 24 ڪلاڪن دوران 80 کان وڌيڪ ڪارروايون ڪيون

ايران طرفان دنيا جي سڀ کان وڏي جهاز بردار سامونڊي ٻيڙي جيرالڊ تي 17 مختلف رخن کان نشانو بڻايو ويو، آمريڪي صدر ڊونلڊ ٽرمپ پڻ حملي جي تصديق ڪري ڇڏي

سعودي عرب ۾ پرنس سلطان ايئربيس تي پڻ ميزائل حملي ۾ آمريڪا جا ڪيترائي ري فيولنگ جهاز متاثر ٿيا. حملي ۾ 12 آمريڪي فوجي زخمي 2 جي حالت ڳنڀير ٿي جو ڳڻي آهي: عملدار

ڪويت جي الشويخ بندرگاهه تي آمريڪا جي ڇهن ٽيڪٽيڪل جهازن کي نشانو بڻايو ويو، 3 جهاز سمنڊ ۾ ٻڏي ويا جڏهن ته ٻيا 3 سڙي رهيا آهن: ايراني ميڊيا

"وعده صادق 4" آپريشن تحت دبئي جي سامونڊي پٽي ۽ هڪ هوٽل ۾ آمريڪي اهلڪارن کي آپگهاتي ڊرونز ذريعي نشانو بڻايو ويو، ٻنهي حملن ۾ ڪيترائي آمريڪي فوجي مارجي ويا

تهران/اسلام آباد/واشنگٽن/صنعا (مانيٽرنگ ڊيسڪ) ايران، آمريڪا ۽ اسرائيل وچ ۾ جاري جنگ هاڻي پوري خطي کي پنهنجي لپيٽ ۾ وٺي رهي آهي. يمن جي حوثي باغين پهريون ڀيرو اسرائيل تي ميزائل حملي جي تصديق ڪئي آهي جنهن ڪانپوءِ صورتحال انتهائي ڳنڀير ٿي جو ڳڻي بڻجي وئي آهي. جوابي ڪارروائي طور آمريڪا پنهنجو هڪ ٻيو وڏو جهاز بقايا نمبر 1 ڏسو صفحو 2

بيروت: اسرائيلي بمباري ۾ تباهه ٿيل صحافين جي گاڏي ۽ شهيد ٿيل صحافي

خطي جا ملڪ سلامتي چاهين ٿا ته پنهنجي سرزمين دشمنن کي استعمال ڪرڻ نه ڏين: ايراني صدر

اسان ڪيترائي ڀيرا چئي چڪا آهيون ته ايران حملن ۾ اڳرائي نٿو ڪري، پر اسان تي حملا جاري آهن

ايران جي بنيادي ڍانچي يا اقتصادي مرڪزن کي نشانو بڻايو ويو ته ڀرپور جواب ڏنو ويندو

خطي جا ملڪ ترقي ۽ سلامتي چاهين ٿا ته پنهنجي سرزمين ايران جي دشمنن لاءِ استعمال ٿيڻ نه ڏين

تهران: ايراني صدر مسعود پزشڪيان چيو آهي ته خطي جا ملڪ جيڪڏهن ترقي ۽ سلامتي چاهين ٿا ته پنهنجي سرزمين ايران جي دشمنن لاءِ استعمال ٿيڻ نه ڏين. ايراني صدر مسعود پزشڪيان پنهنجي بيان ۾ بقايا نمبر 2 ڏسو صفحو 2

آمريڪي صدر جي اعلان باوجود اسرائيل جو ايران جي توانائي ڍانچن تي حملو

بجلي گهر، اسٽيل ڪارخانن ۽ هڪ سول نيوڪليئر ٿاڪ کي نشانو بڻايو ويو

ٽرمپ پاران ايران جي توانائي پلانٽن تي حملو 10 ڏينهن لاءِ ملتوي ڪرڻ جو اعلان ڪيو هو

تهران: آمريڪي صدر ڊونلڊ ٽرمپ جي اعلان باوجود اسرائيل ايران جي توانائي ڍانچن تي حملو ڪيو. اسرائيل ايران جي بقايا نمبر 5 ڏسو صفحو 2

ذڪار کي منهن ڏيڻ لاءِ خطرن خلاف موثر نظام ڏانهن فوري منتقل ٿيڻو پوندو: عائشه حميره موراني

اسلام آباد (اي پي پي) موسمياتي تبديلي بقايا نمبر 14 ڏسو صفحو 2

توهان اسان جي بنيادي ڍانچي تي حملا ڪيا، هاڻي جواب جو انتظار ڪريو: ايراني ڪمانڊر

اسرائيل ايران جي انفرا اسٽرڪچر تي حملو ڪيو آهي: ايرو اسپيس سربراهه جنرل ماجد موسوي

اسان کي اڳ به آزمائي چڪا آهيو، دنيا اوهان کي ٻيهر باهه سان کيڏندي ڏسي رهي آهي

هن ڀيري اک جي بدلي اک وارو معاملو نه هلندو هاڻ اسان انتهائي ڀرپور نموني جواب ڏينداسين: چتاءُ

تهران: پاسداران انقلاب ايران جي ايرو اسپيس سربراهه جنرل ماجد موسوي تصديق ڪئي آهي ته اسرائيل ايران جي انفرا اسٽرڪچر تي حملو ڪيو آهي. جنرل ماجد موسوي چيو ته توهان اسان کي بقايا نمبر 3 ڏسو صفحو 2

نيشنل گرڊ ڪمپني ۾ نئين تنظيمي تبديلين جو عمل جاري آهي: ترجمان

اسلام آباد (اي پي پي) پاور ڊويزن جي ترجمان چيو آهي ته پاور سيڪٽر جي ضرورتن موجب نيشنل گرڊ ڪمپني ۾ بقايا نمبر 15 ڏسو صفحو 2

لاڙڪاڻو: پ پ چيئرمين بلاول ڀٽو زرداري سان سياف يونٽ لمس جا عهديدار ملاقات ڪري رهيا آهن

نئون ڏيرو ۾ سياف لمس حيدرآباد جي اڳواڻن جي پ پ چيئرمين سان ملاقات

سياف اڳواڻ عبدالغفار ڪاتيار ۽ ٻين بلاول ڀٽو زرداري ۽ ليڊيز ونگ اڳواڻ فريال ٽالپر سان ملاقات ڪئي

لاڙڪاڻو (بيورو رپورٽ) لياقت ميڊيڪل يونيورسٽي اسپتال لمس حيدرآباد ۾ سياف يونٽ جي جنرل سيڪريٽري عبدالغفار ڪاتيار ۽ ٻين پيپلز پارٽي چيئرمين بلاول ڀٽو زرداري پ پ ليڊيز ونگ اڳواڻ فريال ٽالپر سان نئون ديرو بلاول هائوس ۾ ملاقات ڪئي. ان موقعي تي سياف اڳواڻن پاران پ پ چيئرمين وچ ۾ ملڪ جي موجوده سياسي حالتن ۽ شاگردن جدوجهد بابت ڳالهيون ٿيون. پ پ چيئرمين پاران سياف اڳواڻن کي سندن جدوجهد کي ساراهيندي بقايا نمبر 26 ڏسو صفحو 5

ايراني هيڪرز جو وڏو وار، ايف بي آءِ ڊائريڪٽر جو اي ميل اڪائونٽ هيڪ، اهم دستاويز ليڪ

تهران(م ڊ)ايراني هيڪرز ايف بي آءِ ڊائريڪٽر جو اي ميل هيڪ ڪري ورتو. پرڏيهي ميڊيا رپورٽن موجب، ايران سان لاڳاپيل هيڪرز دعويٰ ڪئي آهي ته هنن بقايا نمبر 16 ڏسو صفحو 2

نئين ڪڻڪ خريداري پاليسي جو مقصد آبادگارن جي مفادن جو تحفظ ڪرڻ آهي: شرجيل

خريداري پاليسي سنڌ حڪومت جي وسيع حڪومتي ويزن مطابق تيار ڪئي وئي آهي

پهرين اپريل کان صوبي جي 109 مرڪزن تي ڪڻڪ جي خريداري شروع ٿيندي

ڪراچي (رپورٽ : راهب ڳاهو) سنڌ جي سينئر وزير ۽ اطلاعات، ٽرانسپورٽ ۽ ماس ڪميونيڪيشن جي صوبائي وزير شرجيل انعام ميمڻ چيو آهي ته سنڌ حڪومت جي نئين ڪڻڪ خريداري پاليسي سنڌ حڪومت جي وسيع حڪومتي ويزن مطابق تيار ڪئي وئي آهي. نئين ڪڻڪ خريداري پاليسي جو مقصد آبادگارن جي مفادن جو تحفظ ڪرڻ بقايا نمبر 18 ڏسو صفحو 2

موسمياتي تبديلي کي منهن ڏيڻ قومي ترجيح ۽ گڏيل ذميواري آهي: سينيٽ چيئرمين

پاڪستان انهن ملڪن ۾ شامل آهي جيڪي موسمياتي تبديلي سبب وڌيڪ متاثر ٿي رهيا آهن

موثر پاليسي سازي، ادارن جاتي ذميواري ۽ عوامي شموليت کي وڌيڪ مضبوط بڻائڻ ضروري آهي

اسلام آباد (اي پي پي) سينيٽ چيئرمين سيد يوسف رضا گيلاني چيو آهي ته موسمياتي تبديلي کي منهن ڏيڻ کي قومي بقايا نمبر 19 ڏسو صفحو 2

ڪوٽڙي: زخمي نينگر کي اسپتال ۾ طبي امداد ڏني پئي وڃي

پاڪستان ۽ برطانيا ۾ سڌي اڏامن جي بحالي سان سياحت کي هٿي ملندي: آفتاب راڻا

ڇهن سالن جي وقفي بعد لنڊن جي لاءِ سڌي اڏام سياحت جي بحالي لاءِ هڪ اهم وک آهي

پاڪستان کي مضبوط ۽ مهمان نواز سياحتي مقام طور عالمي اعتماد جي بحالي ۾ به مدد ملندي

اسلام آباد (اي پي پي) پاڪستان ۽ برطانيا ۾ سڌين اڏامن جي بحالي خاص ڪري اسلام آباد ۽ لاهور کان لنڊن لاءِ بقايا نمبر 12 ڏسو صفحو 2

موٽرسائيڪل ۽ رڪشا وارن کي پيٽرول تي سبسڊي ڏيڻ جي تجويز، اعلان جلد ٿيڻ جو امڪان

حڪومت مخصوص صارفين کي هر مهيني 20 کان 30 ليٽر جي حدف ٿيل سبسڊي جي تجويز ڏني

سبسڊي واري پيٽرول جي فراهمي لاءِ هڪ ڪيو آر ڪوڊ فراهم ڪيو ويندو

وفاقي حڪومت ڪفايت شعاري جي منصوبي تي عمل درآمد لاءِ صوبن کان 154 ارب رپيا گهريا آهن

اسلام آباد(م ڊ)حڪومت پاران موٽرسائيڪلن ۽ ڪن قيمتين وارن گاڏين لاءِ پيٽرول تي سبسڊي ڏيڻ جو امڪان آهي. حڪومت مخصوص صارفين کي هر مهيني 20 کان 30 ليٽر جي حدف ٿيل سبسڊي بقايا نمبر 23 ڏسو صفحو 2

حيدرآباد: ڪنڀار برتنن جي طياري جو ڪم ڪري رهيا آهن

افغانستان سان گڏ پاڪستان خلاف ڀارت جو خطرناڪ منصوبو بي نقاب

ڀارت، افغانستان سان ملي ڪري پاڪستان خلاف سوشل ميڊيا تي ڊس انفارميشن مهم هلائي پيو

پاڪستان بابت منفي ناثر پکيڙڻ لاءِ جعلي سوشل ميڊيا اڪائونٽس جو استعمال ڪيو پيو وڃي

درجنن افغا اڪائونٽس آهن جيڪي ظاهر ته ايراني سڃاڻپ سان ڏين ٿا: سيڪيورٽي ذريعا

اهي اصل ۾ ڀارت ۽ افغانستان مان هلايا پيا وڃن

ڪراچي(م ڊ)افغانستان سان گڏ پاڪستان خلاف ڀارت جو خطرناڪ منصوبو بي نقاب انڪشاف ٿيو آهي ته ڀارت، افغانستان سان بقايا نمبر 27 ڏسو صفحو 2

بنون ۾ پوليس وين تي دهشتگردن جو حملو اي ايس آءِ شهيد

دهشتگردن جي پوليس وين تي حملي ۾ اي ايس آءِ شهيد ۽ هڪ اهلڪار زخمي ٿي پيو

دهشتگردن فائرنگ ڪانپوءِ پوليس جي گاڏي ساڙي ڇڏي

بنون(م ڊ)خيبر پختونخواهه جي علائقي بقايا نمبر 28 ڏسو صفحو 2

ايران اسرائيل جنگ جا اثر گاسليٽ وڌيڪ 4 روپيه 66 پئسا في ليٽر مهانگو

گاسليٽ جي نئين قيمت 433 روپيه 40 پئسا في ليٽر ٿي وئي

گاسليٽ جي قيمت ۾ اضافو اڄ کان ئي لاڳو ٿيندو: نوٽيفڪيشن

اسلام آباد(م ڊ)عالمي منڊي ۾ تيل جي بقايا نمبر 29 ڏسو صفحو 2

اميد آهي ته ايران سان ڳالهيون هن هفتي شروع ٿي سگهن ٿيون: اسٽيو وٽڪوف

واشنگٽن(م ڊ) آمريڪا جي وچ اوڀر لاءِ سفير اسٽيو وٽڪوف جو چوڻ آهي ته ايران سان ڳالهيون هن هفتي شروع ٿي سگهن بقايا نمبر 30 ڏسو صفحو 2

اميد آهي ته ايران سان ڳالهيون هن هفتي شروع ٿي سگهن ٿيون: اسٽيو وٽڪوف

واشنگٽن(م ڊ) آمريڪا جي وچ اوڀر لاءِ سفير اسٽيو وٽڪوف جو چوڻ آهي ته ايران سان ڳالهيون هن هفتي شروع ٿي سگهن ٿيون هڪ بيان ۾ اسٽيو وٽڪوف چيو ته بقايا نمبر 31 ڏسو صفحو 2

ايراني هيڪرز جو وڏو وار، ايف بي آءِ ڊائريڪٽر جو اي ميل اڪائونٽ هيڪ، اهم دستاويز

تهران(م ڊ)ايراني هيڪرز ايف بي آءِ ڊائريڪٽر جو اي ميل هيڪ ڪري ورتو. پرڏيهي ميڊيا رپورٽن موجب، ايران سان بقايا نمبر 32 ڏسو صفحو 2

ايران معاهدو چاهي ٿو، اسان ڳالهيون ڪيون پيا ۽ ان جو ڪو نتيجو به نڪرندو: ٽرمپ

آبناءِ هرمز وارو لنگهه کولڻو پوندو ايران هاڻ ڪڏهن به جنگي جنگي جهاز نه ٺاهي سگهندو

جيڪڏهن ايران وٽ ايٽم بم هجي ها ته اهو اسرائيل خلاف استعمال ڪري سگهي پيو

اسان هميشه نيٽو جي مدد ڪئي پر هنن ڪڏهن به اسان جي مدد نه ڪئي، اها انهن جي وڏي غلطي آهي

واشنگٽن: آمريڪي صدر ڊونلڊ ٽرمپ چيو آهي ته ايران ڊيل چاهي ٿو اسان ڳالهيون ڪري رهيا آهيون ۽ ان جو ڪو نه ڪو نتيجو ضرور نڪرندو ميڊيا سان ڳالهائيندي ٽرمپ چيو ته ايران کي آبناءِ هرمز وارو لنگهه کولڻو پوندو ايران هاڻ ڪڏهن به جنگي جنگي جهاز نه ٺاهي بقايا نمبر 4 ڏسو صفحو 2

سعودي عرب پاران ميزائل ۽ ڊرون ڪرڻ وارن هنڌن جون تصويرون ۽ وڊيوز ٺاهڻ ۽ شايع ڪرڻ تي پابندي

رياض(م ڊ)سعودي گهرو کاتي حملي وارن بقايا نمبر 34 ڏسو صفحو 2

خطي ۾ هلندڙ جنگ ڪجهه هفتن تائين جاري رهندي: مارڪو روبيو

پئرس(م ڊ) آمريڪي پرڏيهي وزير مارڪو بقايا نمبر 35 ڏسو صفحو 2

اسلام آباد: اسلام آباد ۾ معرڪ حق يادگار جو تعميراتي ڪم ٿي رهيو آهي

پاڪستان زميني رستي ايران، آذربائيجان ۽ وچ ايشيائي ملڪن کي روانگي واپار جي اجازت ڏئي ڇڏي

وفاقي وزير جام ڪمال خان وچ ايشيائي ملڪن سان واپار جي حوالي سان تاريخي قدم ڪندي اجازت ڏني

ايران ڏانهن چانور، سامونڊي خوراڪ، پٽاٽو، گوشت، بصر، ٻيون شيون ايڪسپورٽ ٿي سگهنديون

ڊوائن جي روانگي واپار ۾ ايندڙ رڪاوٽن کي ختم ڪرڻ اسان جي اولين ترجيح آهي: وفاقي وزير

اسلام آباد (اي پي پي) واپار واري وزارت ايران ۽ وچ ايشيائي رياستن لاءِ روانگي واپار تي فنانشل انسٽرومينٽ کان عارضي ڇوٽ منظور ڪندي زميني رستي ذريعي ايران، آذربائيجان ۽ وچ ايشيائي ملڪن کي روانگي واپار جي اجازت ڏئي ڇڏي آهي. وزارت طرفان جاري بيان موجب واپار واري وفاقي وزير جام ڪمال خان وچ ايشيائي بقايا نمبر 36 ڏسو صفحو 2

عالمي ايٽمي توانائي ايجنسي جي سربراهه پاران وچ اوڀر جي ڌرين وچ ۾ ڳالهين تي زور

ٽڪرار ۾ شامل سمورين ڌرين پائيدار حل جي ڳولا ۾ ڳالهين ڏانهن واپس اچن: رافيل ماريانوگروسي

ايٽمي پاور پلانٽ تي حملا يا ان جي سالميت تي ڪڏهن به سمجهوتو نه ڪرڻ گهرجي

ويانا (اي پي پي) عالمي ايٽمي توانائي ايجنسي (آءِ اي اي اي) جي سربراهه رافيل ماريانوگروسي ايٽمي ٺڪاڻن تي حملن کي بقايا نمبر 9 ڏسو صفحو 2

اسلام آباد: ماحولياتي تبديلي بابت وفاقي سيڪريٽري عائشه حميرا تقريب کي خطاب ڪري رهي آهي

پاڪستان ۽ تاجڪستان وچ ۾ دوستاڻا ۽ برادر لاڳاپا موجود آهن: عبدالعليم خان

وفاقي وزير تاجڪ سفارتخاني جو دورو ڪيو ۽ طرفه سهڪار کي هٿي ڏيڻ تي ڳالهيون

ملاقات ۾ پاڪ تاجڪ واپاري لاڳاپن ۾ اضافي ۽ سهڪار کي هٿي ڏيڻ تي اتفاق ڪيو ويو

اسلام آباد (اي پي پي) مواصلات بابت وفاقي وزير عبدالعليم خان ڊپلوميٽڪ انڪليو ۾ تاجڪستان جي سفارتخاني جو بقايا نمبر 10 ڏسو صفحو 2

سنڌ جي گورنر نهال هاشمي سنڌ فشريز ترميمي بل 2026 جي منظوري ڏئي ڇڏي

سنڌ جي گورنر سيد محمد(م ڊ)ڪراچي 2026 نهال هاشمي سنڌ فشريز ترميمي بل جي منظوري ڏئي ڇڏي بل ۾ ماهيگيري بقايا نمبر 38 ڏسو صفحو 2

سنگاپور ۾ پاڪستاني هاءِ ڪميشن جي انتظام هيٺ تقريب، ثقافتي ورثي جي نمائش

نمائش ۾ روايتي لباس، ٽرڪ آرٽ، رانديڪن جو سامان، مصالحا، چانور، ڪتاب ۽ سياحتي مواد رکيو ويو

هاءِ ڪمشنر عالمي شراڪتداري کي مضبوط بڻائڻ ۾ ثقافتي سفارتڪاري جي اهميت تي زور ڏنو

سنگاپور (اي پي پي) سنگاپور ۾ پاڪستان جي هاءِ ڪميشن ايشيا-يورپ فائونڊيشن (اي ايس اي ايف) جي انتظام هيٺ بقايا نمبر 11 ڏسو صفحو 2

يوڪريني صدر جي اماراتي صدر سان ملاقات ايراني حملن جي مذمت

يوڪريني صدر زيلنسڪي يو(م ڊ)ابوظهبي اي اي جي صدر شيخ محمد بن زيد سان ملاقات ڪئي اجلاس ۾ سيڪيورٽي ۽ فوجي صورتحال تي بحث ڪيو ويو ۽ بقايا نمبر 39 ڏسو صفحو 2

ورلڊ ٽريڊ آرگنائيزيشن ڪانفرنس ۾ شريڪ ملڪن پاران پاڪستاني ڪوششن جي واکاڻ

ڊبليو ٽي او جي 14 هين وزارتي ڪانفرنس ڪيمرون جي گاديءَ واري شهر ياوئنڊي ۾ جاري آهي

مملڪتي وزير بلال اظهر ڪياني جي نيابت ۾ وفد عالمي واپار بابت اصلاحتي سيشن ۾ شرڪت ڪئي

اسلام آباد (اي پي پي) ورلڊ ٽريڊ آرگنائيزيشن (ڊبليو ٽي او) جي 14 هين وزارتي ڪانفرنس ڪيمرون جي گادي واري شهر ياوئنڊي ۾ جاري آهي جنهن ۾ ناڻي ۽ ريلوي واري مملڪتي وزير بلال اظهر بقايا نمبر 37 ڏسو صفحو 2

پاڪستان ۽ آءِ ايم ايف ۾ اسٽاف ليول معاهدو طئي، 1.2 ارب ڊالر ملندا

ايگزيڪيوٽو بورڊ جي منظوري ڪانپوءِ پاڪستان کي واڌو فنڊ سهولت تحت هڪ ارب ڊالر ملندو

ريزيلينس اينڊ سسٽين ايبلٽي فيلسٽي تحت 21 ڪروڙ ڊالرن تائين پهچ حاصل ٿيندي

ٻنهي پروگرامن تحت مجموعي اداٿگيون 4.5 ارب ڊالرن تائين پهچي وينديون: آءِ ايم ايف

اسلام آباد(م ڊ)آءِ ايم ايف ۽ پاڪستان وچ ۾ اسٽاف ليول معاهدو طئي ٿي ويو آءِ ايم ايف موجب ايگزيڪيوٽو بورڊ جي منظوري ڪانپوءِ پاڪستان کي واڌو فنڊ سهولت تحت هڪ ارب ڊالر جڏهن ته بقايا نمبر 41 ڏسو صفحو 2

اليڪشن ڪميشن جو بلوچستان حڪومت جو اين اي 256 جي ضمني چونڊن ۾ واڌ جو مطالبو رد

اليڪشن ڪميشن(م ڊ)اسلام آباد بقايا نمبر 40 ڏسو صفحو 2

حزب الله طرفان اسرائيل خلاف پهريون ڀيرو زمين کان فضا ۾ مار ڪندڙ ميزائل جو استعمال

حزب الله اسرائيلي جنگي جهاز تي زمين کان فضا ۾ مار ڪندڙ ميزائل فائر ڪرڻ جي دعويٰ ڪئي

حزب الله پهريون ڀيرو زمين کان فضا ۾ مار ڪندڙ ميزائل استعمال ڪيو آهي: ميڊيا

عرب ميڊيا موجب، لبنان جي(م ڊ)بيروت مزاحمتي تنظيم حزب الله بيروت ۾ اسرائيلي جنگي جهاز تي زمين کان فضا ۾ بقايا نمبر 42 ڏسو صفحو 2

محبت ڀريل ياد ۾

عبدالجبار ميمڻ
(پاڪستان جو اڳوڻو قونصل جنرل، لاس اينجلس)
1964–2022

عبدالجبار ميمڻ جي چوٿين ورسي جي موقعي تي، اسان هڪ مشهور سفارتڪار، مخلص محب وطن، ۽ نهايت شفيق انسان جي ياد کي خراج عقيدت پيش ڪريون ٿا. پاڪستان لاءِ سندس بي لوث خدمتن ۽ سفارتي برادري ۾ سندس گران قدر شراڪت کي هميشه وڏي احترام ۽ قدر سان ياد رکيو ويندو.

"اها زندگي جيڪا ٻين جي دلين کي ڇُهي، هميشه زنده رهي ٿي"
الله تعاليٰ سندس روح کي ابدي سڪون عطا فرمائي.

انا للہ وانا الیہ راجعون

گهر ڀاتي ، دوست احباب ۽ خيرخواهه

نديم الرحمٰن ميمڻ — منهال جبار
سليم الرحمٰن ميمڻ — فريده جبار
نعيم الرحمٰن ميمڻ — شهلا پيرزاده ميمڻ
وسيم الرحمٰن ميمڻ — حميده رحمٰن ميمڻ
آفتاب الرحمٰن ميمڻ — شبانه خليل
فهيم الرحمٰن ميمڻ — شازيه مقصود
راجه نسيم ميمڻ — انيلا خان
حفيظ الرحمٰن ميمڻ
عادل ميمڻ

سرڪاري ادارن ۾ ڪرپشن خلاف ڀرپور ڪريڪ ڊائون جو حڪم ڏنو آهي: وفاقي گهرو وزير

اسلام آباد ايف آءِ اي هيڊ ڪوارٽر جي دوري دوران گهرو وزير هڪ اهم اجلاس جي صدارت ڪئي

پرڏيهه ۾ ملازمت جي سمورن گمراهه ڪندڙ اشتهارن بابت عوامي آگاهي کي يقيني بڻايو وڃي: هدايت

اسلام آباد (اي پي پي) وفاقي گهرو وزير محسن نقوي ايف آءِ اي هيڊڪوارٽر ۾ جاري انفراسٽرڪچر جي بهتري جي بقايا نمبر 7 ڏسو صفحو 2

توانائي ۽ آبي وسيلن جو تحفظ هر محب وطن شهري جو فرض آهي: عبدالعليم خان

"ارٿ آور" صرف روشنيون بند ڪرڻ نه پر پائيدار مستقبل لاءِ اجتماعي ذميواري جي عزم جو ورجاءُ آهي

پاڪستان عالمي سطح تي ماحولياتي تبديلين جي شديد اثرن هيٺ آهي، پيغام ۾ اظهار

اسلام آباد اسلام آباد (اي پي پي) مواصلات واري وفاقي وزير عبدالعليم خان چيو آهي ته "ارٿ آور" صرف روشنيون بند بقايا نمبر 8 ڏسو صفحو 2

قطر پاران ڇڪتاڻ ۾ گهٽتائي ۽ امن لاءِ پاڪستان جي سفارتڪاري ڪوششن جي ساراهه

نائب وزيراعظم سينيٽر اسحاق ڊار قطر جي وزيراعظم ۽ پرڏيهي وزير سان ٽيليفون تي ڳالهه ٻولهه ڪئي

گهرن پاڻرائن لاڳاپن جي ٽوڙيندڙ ۽ تبديل ٿيل صورتحال تي وچڙهي رابطي ۾ رهڻ تي اتفاق ڪيو ويو

اسلام آباد (اي پي پي) قطر ڇڪتاڻ ۾ گهٽتائي ۽ امن ۽ استحڪام کي هٿي وٺرائڻ لاءِ پاڪستان جي ڳالهين ۽ بقايا نمبر 13 ڏسو صفحو 2

گلگت بلتستان جي عوام جون قربانيون ۽ حب الوطني جو جذبو واکاڻ جوڳو آهي: انجنيئر امير مقام

هي خطو پاڪستان جي امن جو چهرو آهي ۽ علائقو هميشه امن جو گهوارو رهيو آهي

ديني عالم سڳورن طرفان امن قائم ڪرڻ لاءِ ڪيل ڪوشش ساراهه جوڳيون آهن: ملاقات ۾ اظهار

اسڪردو (اي پي پي) ڪشمير گلگت بلتستان معاملن ۽ سفيران واري وفاقي انجنيئر امير مقام سان اسڪردو ۾ عالم بقايا نمبر 17 ڏسو صفحو 2

اسلام آباد: لوڊر رڪشا تي فروٽ وڪرو ڪيا پيا وڃن

افغانستان ۾ شديد برساتن ۽ طوفاني ٻوڏ سبب 5 ماڻهو فوت، ڪيترائي گهر تباهه

هلمند، قندار ۽ ڪابل سميت پڪتيا ۽ پروان صوبن ۾ شديد برساتن سبب وڏي تباهي ٿي

برسات ۽ ٻوڏ سبب 5 ماڻهو فوت، 6 زخمي ۽ 94 گهر تباهه ٿيا، نئين تعمير ٿيل ٻير کي پڻ نقصان پهتو

ڪابل (اي پي پي) افغانستان جي ڪيترن ئي صوبن ۾ گذريل 24 ڪلاڪن دوران شديد برساتن سبب وڏي پيماني تي تباهي بقايا نمبر 20 ڏسو صفحو 2

بابر اعظم خلاف ڪيس داخل ڪرڻ جو حڪم ڪالعدم قرار، عدالتي فيصلو جاري

لاهور هاءِ ڪورٽ مبينا هراسگي واري ڪيس ۾ ماتحت عدالت جي حڪم خلاف درخواست جي ٻڌڻي ڪئي

قومي ڪرڪيٽر بابر اعظم خلاف ڪيس داخل ڪرڻ جو حڪم ڪالعدم قرار ڏيڻ تي فيصلو جاري

لاهور (اي پي پي) لاهور هاءِ ڪورٽ مبينه هراسگي تي قومي ڪرڪيٽ ٽيم جي اڳوڻي ڪپتان بابر اعظم تي داخل ڪيس جي ماتحت سيشن عدالت جي عدالتي حڪم خلاف داخل درخواست تي قومي بقايا نمبر 21 ڏسو صفحو 2

ايران ۽ آمريڪا وچ ۾ ٿيندڙ ڳالهين ۾ پاڪستان اهم ڪردار ادا ڪندو: نجومڻ سامعه

21 مارچ کان پاڪستان جو ستارو پنهنجي محفوظ زون ۾ اچي چڪو آهي

جنهن ڪانپوءِ دنيا ۾ پاڪستان جو نالو وڌيڪ ورتو پيو وڃي

هاڻي پاڪستان جي ترقي جو وقت آهي ۽ ايندڙ 12 سال ترقي جا سال هوندا

جنگ بندي عارضي هوندي، ڳالهيون ٿيون ته اهي به عارضي نوعيت جون هونديون

اسلام آباد(م ڊ)پاڪستان جي ٽاليوڊ نجومڻ سامعه خان اڳڪٿي ڪئي آهي ته ايران ۽ آمريڪا وچ ۾ ٿيندڙ ڳالهين ۾ پاڪستان اهم ڪردار ادا ڪندو خانگي ٽي وي پروگرام ۾ ڳالهائيندي سامعه خان بقايا نمبر 22 ڏسو صفحو 2

ابوظهبي ۾ بيلسٽڪ ميزائل جا ٽڪرا ڪرڻ سبب باهه، 5 ڀارتي شهري زخمي

ايئر ڊفينس سسٽم طرفان ميزائل کي هدف تي پهچڻ کان اڳ ڪاميابي سان نشانو بڻايو ويو

ميزائل جا ٽڪرا ڪرڻ سبب خليفه اڪنامڪ زون ۾ ٻن هنڌن تي باهه لڳي وئي، 5 ڀارتي زخمي ٿيا

ابوظهبي (اي پي پي) ابوظهبي ۾ بيلسٽڪ ميزائل جا ٽڪرا ڪرڻ سبب 2 هنڌن تي باهه لڳڻ تي ضابطو آڻڻ جون ڪوششون جاري آهن پرڏيهي ميڊيا گذريل ڏينهن ٻڌايو ته ايئر ڊفينس سسٽم طرفان بقايا نمبر 24 ڏسو صفحو 2

ملير انتظاميه مرحوم انعام سيال جي ياد ۾ رٿيل جلسو ڪرڻ نه ڏنو، احتجاج

جلسي واري هنڌ تي پوليس اٿلا ٻيهاري زبردستي پنڊال اکاڙيو ويو: صنعان قريشي

اسان کي پنهنجي ئي شهرن ۾ شهيد ڪارڪنن لاءِ جلسن جي اجازت نٿي ملي

ملير(م ڊ)اسان کي پنهنجي ئي شهرن ۾ شهيد قومي ڪارڪنن ۽ اڳواڻن جي جلسن کان روڪي حڪومت کهڙي طرف وٺي وڃڻ چاهي ٿي مرحوم اڳواڻ انعام سيال جي ياد ۾ رٿيل جلسي واري هنڌ تي بقايا نمبر 25 ڏسو صفحو 2

ڪراچي ۾ هلندڙ هاءِ روف ۾ اوچتو باهه لڳي وئي، عورتن ۽ ٻارن سميت 9 ڄڻا سڙي زخمي

زخمين ۾ 3 ٻارڙيون، 4 عورتون ۽ 2 مرد شامل آهن: ريسڪيو ذريعا

زخمين کي فوري طور تي سول اسپتال جي برنس وارڊ منتقل ڪيو ويو

ڪراچي(م ڊ)ڪراچي جي علائقي خداداد ڪالوني ۾ الله والا برياني جي پرسان هڪ هاءِ روف گاڏي ۾ اوچتو باهه لڳي وئي جنهن جي نتيجي ۾ عورتن ۽ ٻارن سميت 9 ڄڻا زخمي ٿي پيا. ريسڪيو ذريعن بقايا نمبر 26 ڏسو صفحو 2

اسلام آباد: هڪ نينگر ريڙهي تي پڪوڙا وڪرو ڪري رهيو آهي

بقايا 1 — 6 جهاز تباهه

بردار بحري ٻيڙو "يو ايس ايس جارج ايڇ ڊبليو بش" وچ اوڀر ڏانهن روانو ڪري ڇڏيو آهي، ٻئي پاسي، پاڪستان جي پرڏيهي وزير اسحاق ڊار سعودي عرب، ترڪي ۽ مصر جي پرڏيهي وزيرن سان اهم ملاقات جو اعلان ڪيو آهي، جڏهن ته آمريڪي صدر ڊونلڊ ٽرمپ ايران سان ڳالهين ۽ نئين "ڊيل" جي اميد ظاهر ڪئي آهي. ٽرمپ دنيا جي سڀ کان وڏي جهاز بردار ساموندي ٻيڙي تي ايراني حملي جي تصديق ڪري ڇڏي آمريڪي صدر ڊونلڊ ٽرمپ پنهنجي جهاز بردار ساموندي ٻيڙي جيرالڊ تي ايراني حملي جي تصديق ڪندي چيو آهي ته ايران دنيا جي سڀ کان وڏي جهاز بردار ٻيڙي کي 17 مختلف رخن کان نشانو بڻايو. ڊونلڊ ٽرمپ جو چوڻ هو ته ايران جو حملو ڏاڍو شديد هو، جهاز تي موجود ماڻهو جان بچائڻ لاءِ ڀڄڻ لڳا. يمني حوثين جو والاريل اولهندي ڪناري ۾ اسرائيلي فوجي ٽاڪن تي حملو يمن جي حوثي گروپ چيو آهي ته هنن اسرائيل تي بيلسٽڪ ميزائلن سان حملو ڪيو، جنهن ۾ والاريل اولهندي ڪناري جي ڏاکڻ علائقن ۾ اسرائيلي فوجي ٽاڪن کي نشانو بڻايو ويو. حوثي گروپ جو چوڻ آهي ته حملو لبنان، ايران، عراق ۽ فلسطين ۾ شهرين جي شهادت ۽ بنيادي ڍانچي کي نشانو بڻائڻ جي ردعمل ۾ ڪيو ويو آهي، هدف حاصل ٿيڻ تائين ڪارروائيون جاري رهنديون. حزب الله طرفان اسرائيل خلاف پهريون ڀيرو زمين کان فضا ۾ مار ڪندڙ ميزائل جو استعمال عرب ميڊيا موجب، لبنان جي مزاحمتي تنظيم حزب الله بيروت ۾ اسرائيلي جنگي جهاز تي زمين کان فضا ۾ مار ڪندڙ ميزائل فائر ڪرڻ جي دعويٰ ڪئي آهي. ميڊيا رپورٽ موجب، حزب الله پهريون ڀيرو زمين کان فضا ۾ مار ڪندڙ ميزائل استعمال ڪيو آهي. حزب الله جو چوڻ آهي ته گذريل 24 ڪلاڪن دوران اسرائيلي فوج خلاف 80 کان وڌيڪ ڪارروائيون ڪيون ويون آهن. ايران اسرائيل تي ڪلسٽر بمن جو مينهن وسائي ڇڏيو، ڪويت ۾ آمريڪا جا 6 بحري جهاز تباهه ڪرڻ ۽ دبئي جي ساموندي ڪناري ۽ هوٽل تي حملا ڪري ڪيترن آمريڪي فوجين کي مارڻ جي دعويٰ ڪئي وئي آهي، روسي ميڊيا موجب، تل ابيب ۾ گهڻ ماڙ عمارتن کي نشانو بڻايو پيو وڃي، ميزائل اسرائيلي فضا ۾ داخل ٿيندي ئي سائرن وڄڻ لڳا، جنهن ڪانپوءِ ماڻهو شيلٽرز ۾ وڃڻ تي مجبور ٿي ويا. اسرائيل ڪلسٽر بمن جي حملي ۾ هڪ ڄڻي جي مارجڻ ۽ ٻن زخمين جي تصديق ڪئي آهي. ايراني ميڊيا موجب، ڪويت جي الشويخ بندرگاهه تي آمريڪا جي ڇهن ٽيڪٽيڪل جهازن کي نشانو بڻايوويو. ايراني ميڊيا جو چوڻ آهي ته 3 جهاز سمنڊ ۾ ٻڏي ويا جڏهن ته ٻيا 3 سڙي رهيا آهن. پاسداران انقلاب موجب "وعده صادق 4" آپريشن تحت دشمن تي حملي جي 84 هين لهر ۾ دبئي جي ساموندي پٽي ۽ هڪ هوٽل ۾ آمريڪي اهلڪارن کي آپگهاتي ڊرونز ذريعي نشانو بڻايو ويو. ايراني اختيارين موجب، ٻنهي حملن ۾ ڪيئي آمريڪي فوجي مارجي ويا آهن. سعودي عرب جي علائقي الخرج ۾ پرنس سلطان ايئربيس کي به نشانو بڻائڻ جي دعويٰ ڪئي وئي آهي، جتي ري فيولنگ ۽ ايئرسپورٽ فليٽ کي هدف بڻايو ويو. ايران جو سعودي عرب ۾ پرنس سلطان ايئربيس تي ميزائل حملو، ڪيترن آمريڪي ري فيولنگ جهازن کي نقصان ايران سعودي عرب جي پرنس سلطان ايئربيس تي ميزائل حملو ڪيو آهي. آمريڪي ميڊيا موجب، هن حملي ۾ آمريڪا جا ڪيترائي ري فيولنگ جهاز متاثر ٿيا.هڪ آمريڪي عهديدار ٻڌايو ته ايراني حملي ۾ 12 آمريڪي فوجي زخمي ٿيا، جن مان 2 جي حالت ڳنڀير آهي. ٻئي پاسي ايراني ٽي وي موجب 3 ڪنٽينر جهازن جي آبناءِ هرمز مان گذرڻ جي ڪوشش ناڪام بڻائي وئي. ايراني نيوي موجب، مختلف ملڪن جا 3 ڪنٽينر جهاز واپس موٽايا ويا آهن

بقايا 2 — ايراني صدر

چيو ته هو ڪيترائي ڀيرا چئي چڪو آهي ته ايران حملن ۾ اڳرائي نٿو ڪري، پر جيڪڏهن ايران جي بنيادي ڍانچي يا اقتصادي مرڪزن کي نشانو بڻايو ويو ته ڀرپور جواب ڏنو ويندو. ايراني صدر جو چوڻ آهي ته خطي جا ملڪ ترقي ۽ سلامتي چاهين ٿا ته پنهنجي سرزمين ايران جي دشمنن لاءِ استعمال ٿيڻ نه ڏين.

بقايا 3 — ايراني ڪمانڊر

اڳ به آزمائي چڪا آهيو. دنيا اوهان کي ٻيهر باهه سان کيڏندي ڏسي رهي آهي. هن ڀيري اوهان ايران جي بنيادي ڍانچي کي نشانو بڻايو آهي، هاڻي جواب جو انتظار ڪريو.هن خبردار ڪيو ته هن ڀيري اک جي بدلي اک وارو معاملو نه هلندو واضح رهي ته آمريڪي صدر ٽرمپ جي اعلان باوجود اسرائيل ايران جي توانائي ڍانچن تي حملو ڪيو. اسرائيل ايران جي هڪ بجلي گهر، ٻن اسٽيل فيڪٽرين ۽ هڪ سول نيوڪليئر ٽاڪ کي نشانو بڻايو.

بقايا 4 — ٽرمپ

کي آبناءِ هرمز وارو لنگهه کولڻو پوندو، ايران هاڻ ڪڏهن به جنگي جهاز نه ناهي سگهندو. اسان ايراني نظام جي خطري کي ختم ڪري رهيا آهيون. جيڪڏهن ايران وٽ ايٽم بم هجي ها ته اهو اسرائيل خلاف استعمال ڪري سگهي پيو. ان ڪانپوءِ ميامي ۾ خطاب ڪندي ٽرمپ چيو ته ان (ايران) کي اسٽريٽ آف ٽرمپ کولڻي پوندي، پوءِ چيو ته منهنجو مطلب هرمز آهي. معاف ڪجو، مون کان غلطي ٿي وئي، ميڊيا هاڻي ان تي به تبصرا ڪندو. ٽرمپ چيو ته هن هميشه چيو آهي ته نيٽو ڪاغذي شينهن آهي، اسان هميشه نيٽو جي مدد ڪئي پر هنن ڪڏهن به اسان جي مدد نه ڪئي، اها انهن جي وڏي غلطي آهي، نيٽو جي ابتڙ سعودي عرب، قطر، يو اي اي، بحرين ۽ ڪويت مدد ڪئي ۽ وڙهيا.

بقايا 5 — ڍانچن تي حملو

هڪ بجلي گهر ٻن اسٽيل ڪارخانن ۽ هڪ سول نيوڪليئر ٽاڪ کي نشانو بڻايو ايراني پرڏيهي وزير عباس عراقچي اسرائيلي حملي جي تصديق ڪندي چيو ته اسرائيل جي دعويٰ آهي ته اهي حملا آمريڪا سان رابطي ڪانپوءِ ڪيا ويا. ايراني پرڏيهي وزير چيو ته ايران اسرائيلي ڏوهن جي وڏي قيمت اوڳاڙيندو. واضح رهي ته ان کان اڳ ٽرمپ ايران جي توانائي پلانٽن تي حملو 10 ڏينهن لاءِ ملتوي ڪرڻ جو اعلان ڪيو هو.

بقايا 6 — دورو ڪندا

شهزاده فيصل بن فرحان السعود، ترڪيه جو پرڏيهي وزير حاقان فيدان ۽ مصري پرڏيهي وزير ڊاڪٽر بدر عبدالعاطي اڄ 29 ۽ سڀاڻي 30 مارچ تي پاڪستان جو دورو ڪندا. پرڏيهي آفيس جي بيان موجب دوري دوران پرڏيهي وزير مختلف معاملن تي ڳالهيون ڪندا، جن ۾ خطي ۾ ڇڪتاڻ گهٽائڻ لاءِ ڪوششون شامل آهن. ٽنهي برادر ملڪن جا پرڏيهي وزير ان موقعي تي وزيراعظم سان پڻ ملاقات ڪندا. پاڪستان سعودي عرب، ترڪيه ۽ مصر جي برادرانه ناتن کي وڏي اهميت ڏيندو آهي. اهو دورو پاڪستان کي انهن ملڪن سان گڏيل دلچسپي جي مختلف شعبن ۾ سهڪار ۽ هم آهنگي کي وڌيڪ سگهارو بنائڻ جو موقعو فراهم ڪندو.

بقايا 7 — وفاقي گهرو وزير

پراجيڪٽ جو معائنو ڪيو ۽ اڳڀرائي جو جائزو ورتو. ايف آءِ اي هيڊ ڪوارٽر جي دوري دوران گهرو وزير هڪ اهم اجلاس جي صدارت ڪئي جنهن ۾ سرڪاري ادارن ۾ ڪرپشن خلاف ڀرپور ڪريڪ ڊائون جو حڪم ڏنو ويو. گهرو وزير جاري تعميراتي سرگرمين کي جلد مڪمل ڪرڻ جي هدايت ڪئي. هن چيو ته وزيراعظم محمد شهباز شريف جي ويزن مطابق سرڪاري ادارن ۾ ڪرپشن خلاف زيرو ٽالرنس پاليسي اختيار ڪئي وئي آهي. هن چيو ته ايف آءِ اي ۾ سڌارن جو عمل هلندڙ سال ڊسمبر تائين مڪمل ڪيو ويندو. گهرو وزارت مان جاري بيان مطابق گهرو وزير چيو ته پرڏيهه ۾ ملازمت جي سمورن اشتهارن جي آن لائين نگراني ڪئي وڃي ۽ گمراهه ڪندڙ اشتهارن بابت عوامي آگاهي کي يقيني بڻايو وڃي، ايف آءِ اي کي هر قسم جي منظم ڏوهن خلاف هر اول جٿي طور منظم ڪيو ويندو. هن ايف آءِ اي کي هر سطح تي مڪمل سپورٽ جي خاطري ڪرائي. ان موقعي تي ڊائريڪٽر جنرل ايف آءِ اي ڊاڪٽر عثمان انور گهرو وزير کي اداري بابت تفصيلي بريفنگ ڏني. هن ٻڌايو ته انساني اسمگلنگ ۾ ملوث ماڻهن ۽ سنڌن سهولتڪارن جي جامع ڊيٽا جوڙي پئي وڃي. هن ٻڌايو ته اداري ۾ احتساب کي يقيني بڻائڻ لاءِ شفاف ۽ اثرائتو نظام واضح ڪيو ويو آهي. ان سلسلي ۾ ٻين ادارن سان ورڪنگ گروپ ۽ ڪو آرڊينيشن ڪميٽيون بڻايون پيون وڃن. هن ٻڌايو ته اميگريشن - اينٽي هيومن اسمگلنگ ۽ مني لانڊرنگ خلاف اثرائتي ڪارروائي لاءِ جديد ٽيڪنالاجي جي استعمال کي عمل ۾ آندو پيو وڃي.

بقايا 8 — عبدالعليم خان

ڪرڻ نه پر پائيدار مستقبل لاءِ اجتماعي ذميواري جي عزم جو ورجاءُ آهي، توانائي ۽ آبي وسيلن جو تحفظ هر محب وطن شهري جو فرض آهي، اهڙن خيالن جو اظهار هن ارٿ آور جي موقعي تي پنهنجي پيغام ۾ ڪيو. وفاقي وزير عبدالعليم خان چيو ته پاڪستان عالمي سطح تي ماحولياتي تبديلين جي شديد اثرن هيٺ آهي، اسان کي تباهه ڪندڙ ٻوڏن ۽ بدلجندڙ موسمن جا اثر درپيش آهن. هن چيو ته ماحول دوست گرين انفراسٽرڪچر جي تعمير وقت جي ضرورت آهي، اسان سڀني کي گڏجي پائيدار مستقبل طرف پنهنجي ذميواري نڀائڻي پوندي. هن چيو ته انفراسٽرڪچر کي جديد ۽ ماحول دوست بڻائي ڦٽ پرنٽ گهٽ ڪنداسين ۽ توانائي جا اثرائتا ذريعا اسان جي ايندڙ نسلن جي ضرورت آهن.

بقايا 9 — ڳالهين تي زور

قبولڻ نه جوڳو قرار ڏيندي وچ اوڀر ۾ متحارب ڌرين وچ ۾ ڳالهين جي بحالي تي زور ڀريو آهي. پرڏيهي ميڊيا کي انٽرويو ۾ هن چيو ته وچ اوڀر جي تڪرار ۾ شامل سمورين ڌرين پائيدار حل جي ڳولا ۾ ڳالهين ڏانهن واپس اچن. هن ان ڳالهه تي زور ڀريو ته ايٽمي نڪاتن تي حملا قبول جوڳا ناهن. هن چيو ته ايٽمي پاور پلانٽ تي ڪڏهن به حملو نه ڪرڻ گهرجي، يا ان جي جسماني سالميت تي ڪڏهن به سمجهوتو نه ڪرڻ گهرجي.

بقايا 10 — عبدالعليم خان

دورو ڪيو ۽ تاجڪ سفير شريف زاده يوسف توئير سان غير رسمي ملاقات ڪئي. وزارت طرفان جاري بيان مطابق وفاقي وزير عبدالعليم خان چيو ته پاڪستان ۽ تاجڪستان وچ ۾ دوستاڻا ۽ برادر لاڳاپا موجود آهن، ٻئي ملڪ مذهب جي مضبوط لاڳاپن سان جڙيل آهن. هن چيو ته پاڪستان ۾ تاجڪستان جي سفير شريف زاده يوسف توئير جون خدمتون تحسين جوڳيون آهن. تاجڪستان سان ٻه طرفه واپاري لاڳاپن کي هٿي ڏيڻ جا خواهشمند آهيون. پاڪستان ۽ تاجڪستان کي ويجهو آڻڻ ۾ سفير جو اهم ڪردار آهي. عبدالعليم خان پنهنجي تاجڪستان جي دوري جو ذڪر ڪيو ۽ ٻه طرفه مختلف معاملن تي ڳالهه ٻولهه ڪئي. تاجڪستان جي سفير وفاقي وزير جي آجيان ڪئي، ملاقات ۾ پاڪ تاجڪ واپاري لاڳاپن ۾ اضافي ۽ سهڪار کي هٿي ڏيڻ تي ڳالهه ٻولهه ٿي. وفاقي وزير چيو ته وچ ايشيائي رياستن وچ ۾ واپاري راهداريون اهم آهن.

بقايا 11 — تقريب

افتتاحي اوپن ڊي ۾ پاڪستان جي شاندار ثقافتي ورثي جي نمائش ڪئي وئي، پاڪستان بوٿ ملڪ جي ثقافتي ورثي کي اجاگر ڪيو جنهن ۾ شرڪت ڪندڙن زبردست دلچسپي جو مظاهرو ڪيو. سنگاپور ۾ پاڪستاني هاءِ ڪميشن طرفان جاري بيان مطابق نمائش ۾ روايتي لباس، ٽرڪ آرٽ، اعليٰ معيار جي رانديڪن جو سامان، مصالحا، اعليٰ قسم جا چانور، ڪتاب ۽ سياحتي مواد رکيو ويو هو جيڪو پاڪستان جي ثقافتي رونق، روانگي واپار واري صلاحيت ۽ سياحت جي موقعن بابت آگاهي فراهم ڪري ٿو. بوٿ جو افتتاح سنگاپور ۾ پاڪستان جي هاءِ ڪمشنر ۽ اي ايس اي ايف جي گورنر رابعہ شفيق ڪيو. هن اي ايس اي ايف جي ايگزيڪٽو ڊائريڪٽر مختلف ملڪن جي سفيرن ۽ ٻين اي ايس اي ايف گورنرز جي نمائش بابت آگاهه ڪيو. هاءِ ڪمشنر گڏيل افهام تفهيم کي هٿي ڏيڻ ۽ عالمي شراڪتداري کي مضبوط بڻائڻ ۾ ثقافتي سفارتڪاري جي اهميت تي زور ڀريو.

بقايا 12 — آفتاب راڻا

اڏامن سان ملڪ ۾ سياحت جي شعبي کي نمايان هٿي ملندي. اهڙو اظهار پاڪستان ٽوئرزم ڊيولپمينٽ ڪارپوريشن جي مينيجنگ ڊائريڪٽر آفتاب الرحمان راڻا هڪ بيان ۾ ڪيو. ان مثبت اڳڀرائي جي آجيان ڪندي هن چيو ته برطانيا جهڙي اهم عالمي مارڪيٽن سان بهتر فضائي رابطا پاڪستان تائين پرڏيهي سياحن جي پهچ کي نمايان طور آسان بڻائيندا. هن چيو ته ڇهن سالن جي وقفي بعد 29 مارچ 2026 ع کان لنڊن جي لاءِ سڌين اڏامن جي بحالي اندروني سياحت جي بحالي لاءِ هڪ اهم وک آهي، ان سان نه رڳو سفر ۾ آساني پيدا ٿيندي بلڪه پاڪستان کي هڪ مضبوط، متحرڪ ۽ مهمان نواز سياحتي مقام طور عالمي اعتماد جي بحالي ۾ به مدد ملندي.

بقايا 13 — ساراهه

سفارتڪاري جي جاري ڪوشش کي ساراهيو آهي. ڪالهه پرڏيهي آفيس طرفان جاري بيان موجب نائب وزيراعظم ۽ پرڏيهي وزير سينيٽر محمد اسحاق ڊار قطر جي وزيراعظم ۽ پرڏيهي وزير شيخ محمد بن عبدالرحمان بن جاسم آل ثاني سان ٽيليفون تي ڳالهه ٻولهه ڪئي، ٻنهي اڳواڻن موجوده علائقائي ۽ عالمي صورتحال تي خيالن جي ڏي وٺ ڪئي ۽ ڇڪتاڻ ۾ فوري گهٽتائي جي اهميت تي زور ڀريو قطر جي قيادت امن ۽ استحڪام کي هٿي وٺرائڻ لاءِ پاڪستان طرفان ڳالهين ۽ سفارتڪاري ذريعي جاري ڪوشش کي ساراهيو. هن پاڪستان ۽ قطر وچ ۾ گهرن پائيدار لاڳاپن جي توثيق ۽ تبديل ٿيل صورتحال تي ويجهي رابطي ۾ رهڻ تي اتفاق ڪيو.

بقايا 14 — ايراني ڪمانڊر

۽ ماحولياتي هم آهنگي واري وفاقي سيڪريٽري عائشه حميره مورائي چيو آهي ته ملڪ کي ڏڪار کي منهن ڏيڻ لاءِ رد عمل تي ٻڌل حڪمت عملي بدران اڳواٽ قدمن ۽ خطرن خلاف موثر نظام ڏانهن فوري منتقل ٿيڻو پوندو ڇاڪاڻ ته ماحولياتي تبديلي سبب ڏڪار جي شدت ۽ تڪرار ۾ اضافو ٿي رهيو آهي. مقامي هوٽل ۾ قومي ڏڪار ايڪشن پلان جي حوالي سان منعقد مشاورتي ورڪشاپ کي خطاب ڪندي هن چيو ته ڏڪار هاڻي ڪو وقتي خطرو ناهي رهيو پر گرمي پد ۾ اضافو پاڻي جي کوٽ ۽ موسمي تبديلي سبب هڪ مستقل چئلينج بڻجي چڪو آهي. هن چيو ته پاڪستان اڳ ئي انهن ملڪن ۾ شامل آهي جتي پاڻي جي کوٽ جو وڌيڪ خطرو آهي، جڏهن ته سوڪهڙو سڌي ريت زراعت، آبي وسيلن غذائي تحفظ مالياتي نظام ۽ ماڻهن جي روزگار کي متاثر ڪندو آهي. هن چيو ته ماضي ۾ اسان جو وڌيڪ ڌيان نقصان کان پوءِ امدادي قدمن تي رهيو جڏهن ته هاڻي نقصان کان بچڻ لاءِ اڳواٽ ڪوششون ضروري آهن. عائشه حميره مورائي ان ڳالهه تي زور ڀريو ته انگن اکرن کي عملي قدمن ۾ تبديل ڪرڻ لاءِ جامع اداره جاتي ۽ پاليسي فريم ورڪ جي ضرورت آهي.

بقايا 15 — ترجمان

نئين تنظيمي تبديلين جو عمل جاري آهي، نيشنل گرڊ ڪمپني جي پاور سيڪٽر ۾ وڏن سڌارن جو نئون ماڊل ڀرپور جولاءِ کان لاڳو هوندو. وفاقي وزير سردار اويس احمد لغاري سڌارن واري عمل جي مڪمل حمايت جو ورجاءُ ڪيو آهي. توانائي واري وزارت طرفان جاري بيان موجب پاور ڊويزن جي ترجمان چيو آهي ته نئين ماڊل ۾ پاور سيڪٽر ۾ شفافيت، ڪارڪردگي ۽ جوابدهي وڌائڻ لاءِ اهم قدم شامل آهن. نيشنل گرڊ ڪمپني جو نئون آپريٽنگ ماڊل گرڊ جي ڪارڪردگي بهتر بڻائڻ ۾ مددگار هوندو. هن چيو ته اين ٽي ڊي سي جي پراڻي ڍانچي جي خامين کي ختم ڪرڻ لاءِ جامع حڪمت عملي طئي ڪئي وئي آهي، تنظيمي سڌارن تحت اين جي سي ۾ 6 اهم ٽئب متعارف ڪرايا ويا، ڊجيٽل سسٽمز ذريعي ريئل ٽائيم ڊيٽا ۽ سمارٽ گرڊ مينيجمينٽ ممڪن ٿيندي. هن چيو ته نئين ٽيڪنالاجي سسٽمز پڇائي جي ويجهو ۽ ڪارڪردگي جا معيار به طئي ٿيا آهن. مڪمل ڊجيٽل ۽ آپريشنل نظام ڊسمبر 2026 ع تائين فعال ٿيڻ جي اميد آهي. هن چيو ته اين جي سي سڄي ملڪ ۾ بجلي جي پهچ ۾ اهم ڪردار ادا ڪري رهي آهي.

بقايا 16 — اهم دستاويز ليڪ

ايف بي آءِ جي ڊائريڪٽر ڪاش پٽيل جي ذاتي اي ميل ان باڪس تائين پهچ حاصل ڪري ورتي آهي. رپورٽ موجب، هيڪرز ثبوت طور ڊائريڪٽر جون تصويرون ۽ ٻيا دستاويز انٽرنيٽ تي جاري ڪري ڇڏيا آهن.

بقايا 17 — انجنيئر امير مقام

سگهڙن ۽ علائقي جي معززن ملاقات ڪئي. گڏيل ڏينهن جاري ڪيل بيان موجب وفاقي وزير ايران جي سپريم ليڊر آيت الله خامنائي جي شهادت تي گهري ڏک ۽ افسوس جو اظهار ڪيو ۽ سندس درجن جي بلندي لاءِ فاتحه خواني ڪئي. وفاقي وزير هاٿوڪن اٿوڻندڙ واقعن ۾ ٿيل جاني ۽ مالي نقصان تي افسوس جو اظهار ڪندي چيو ته گلگت بلتستان جي عوام جون ماضي جون قربانيون ۽ سنڌن حب الوطني جو جذبو واکاڻ جوڳو آهي. هن چيو ته گلگت بلتستان پاڪستان جي امن جو جهرو آهي ۽ هي خطو هميشه امن جو گهوارو رهيو آهي. گلگت بلتستان سياحت جو مرڪز آهي جتي هر سال هزارين سياح ايندا آهن. هن چيو ته وزيراعظم محمد شهباز شريف جي واضح هدايت ڪئي آهي ته گلگت بلتستان ۾ پائيدار امن کي يقيني بڻائڻ سان گڏوگڏ ترقياتي عمل کي وڌيڪ تيز ڪيو وڃي. وفاقي وزير عالم سگهڙن طرفان امن قائم ڪرڻ لاءِ ڪيل ڪوشش کي ساراهيندي سندن ٿورو مڃيو ۽ چيو ته امن جي بحالي اسان سڀني جي گڏيل ذميواري آهي جنهن لاءِ اجتماعي ڪوششون ضروري آهن. هن خاطري ڪرائي ته حڪومت هاٿوڪن اٿوڻندڙ واقعن جي شفاف ۽ انصاف تي ٻڌل جاچ کي يقيني بڻائيندي ۽ ذميوارن خلاف قانون موجب ڪارروائي عمل ۾ آندي ويندي. ان موقعي تي عالم سگهڙن وزيراعظم جي هدايت تي وفاقي وزير جي بلتستان آمد کي ساراهيندي امن امان جي صورتحال تي خيالن جي ڏي وٺ ڪئي ۽ پنهنجون سفارشون پيش ڪيون. عالم سگهڙن واقعي جي غيرجانبداراڻي ۽ شفاف جاچ لاءِ جوڊيل جڊيشل ڪميشن جي شفاف جاچ تي زور ڀريو ۽ وفاقي حڪومت کان موثر ڪردار ادا ڪرڻ جي اپيل ڪئي.

بقايا 18 — شرجيل

آهي. هڪ ملين ميٽرڪ ٽن ڪڻڪ جي خريداري جو فيصلو خوراڪ جي تحفظ کي يقيني بڻائڻ ۽ اٽي جي قيمتن کي ڪنٽرول ۾ رکڻ لاءِ ڪيو ويو آهي. ڪڻڪ خريداري پاليسي بابت هڪ بيان ۾ سنڌ جي سينيئر وزير شرجيل انعام ميمڻ چيو ته پهرين اپريل کان صوبي جي 109 مرڪزن تي ڪڻڪ جي خريداري شروع ٿيندي. في مڻ ڪڻڪ جي امدادي قيمت 3,500 رپيا مقرر ڪئي وئي آهي. وچ وارن ماڻهن جو ڪردار ختم ڪرڻ لاءِ پهريون ڀيرو ڪڻڪ صرف رجسٽرڊ هاري ڪارڊ هولڊرن کان خريد ڪئي ويندي، هاري ڪارڊ ذريعي خريداري جو سڀ کان وڏو فائدو حقيقي آبادگارن تائين پهچندو جڏهن ته 330,000 آبادگار سڌي طرح فائدو حاصل ڪندا. هن چيو ته هن سال حڪومت باردانو فراهم نه ڪندي، آبادگار پنهنجو باردانو پاڻ آڻيندا. هر ٿيلهي لاءِ 60 رپيا ادائيگي سڌي طرح انهن جي بئنڪ اڪائونٽن ۾ سنڌ بئنڪ ذريعي ڪئي ويندي، نئين طريقيڪار سان نه صرف خريداري جو عمل آسان ٿيندو پر اهو وڌيڪ شفاف، مؤثر ۽ ڪنهن به ممڪن جعلسازي کان محفوظ هوندو.شرجيل انعام ميمڻ چيو ته حڪومت وٽ 200,000 ٽن ڪڻڪ اسٽاڪ ۾ موجود آهي ۽ ان کي عوامي ضرورت مطابق استعمال ڪيو ويندو. سنڌ ۾ سالياني لڳ ڀڳ 4.3 ملين ٽن ڪڻڪ پيدا ٿئي ٿي، موجوده پاليسي ننڍين آبادگارن جي سڌي مالي مدد لاءِ ترتيب ڏني وئي آهي. هن وڌيڪ چيو ته هاري ڪارڊ اسڪيم تحت آبادگار ڊي اي پي ۽ يوريا پاڻ تي سبسڊي ذريعي فائدو حاصل ڪري رهيا آهن. نئين پاليسي جو مقصد آبادگارن جي سهائتا، خوراڪ جي حفاظت ۽ عوام کي گهٽ قيمت تي اٽو فراهم ڪرڻ آهي.

بقايا 19 — سينيٽ چيئرمين

ترجيح ٿي نه پر ايندڙ نسلن لاءِ اسان جي گڏيل ذميواري پڻ آهي، ان مقصد کي حاصل ڪرڻ لاءِ وفاقي ۽ صوبائي حڪومتن وچ ۾ موثر هم آهنگي سان گڏوگڏ سول سوسائٽي، نجي شعبي ۽ عوام جي فعال شرڪت به ضروري آهي. اهڙو اظهار هن ارٿ آور 2026 ع جي موقعي تي پنهنجي پيغام ۾ ڪيو سينيٽ چيئرمين سيد يوسف رضا گيلاني چيو ته سينيٽ آف پاڪستان 28 مارچ 2026 ع تي سڄي دنيا جي ملڪن سان گڏ ارٿ آور ملهائي رهي آهي، هي عالمي قدم ماحولياتي تحفظ، موسمياتي تبديلي کي منهن ڏيڻ ۽ پائيدار ترقي کي هٿي وٺرائڻ لاءِ اجتماعي قدمن جي اهميت کي اجاگر ڪري ٿو. هن چيو ته پاڪستان انهن ملڪن ۾ شامل آهي جيڪي موسمياتي تبديلي جي اثرن کان وڌيڪ متاثر ٿي رهيا آهن. شديد موسمي واقعن ۾ اضافو، گليشيئرز جو تيزي سان پگهرجڻ ۽ پاڻي جي وڌندڙ کوٽ جهڙا چئلينجز ان ڳالهه جا گهرجائو آهن ته هڪ جامع ۽ دور انديش قومي حڪمت عملي اختيار ڪئي وڃي. ان سلسلي ۾ موثر پاليسي سازي، اداره جاتي ذميواري ۽ عوامي شموليت کي وڌيڪ مضبوط بڻائڻ ضروري آهي. هن چيو ته جيئوٽيڪ ارٿ آور هڪ علامتي قدم آهي جڏهن ته هي اسان کي ڌرتي جي تحفظ لاءِ پنهنجي گڏيل ذميواري جو احساس ڏياري ٿو اهي قدم پائيدار زندگي جي طور طريقن، توانائي جي موثر استعمال ۽ معاشري جي سمورن شعبن ۾ ماحول دوست طريقيڪار اختيار ڪرڻ جي ضرورت کي به اجاگر ڪري ٿو. هن چيو ته سينيٽ آف پاڪستان ماحولياتي تحفظ، موسمياتي لچڪ ۽ پائيدار ترقي کي ترجيح ڏيڻ لاءِ مضبوط قانونسازي ۽ موثر پارلياماني نگراني جي عزم کي ورجائي ٿو ان سلسلي ۾ ماحولياتي نظم ۽ نسق جي بهتري، قدرتي وسيلن جو تحفظ، تجديد جوڳي توانائي کي هٿي وٺرائڻ ۽ سڄي ملڪ ۾ اهم ماحولياتي نظام لاءِ ڪوششون جاري آهن. هن سڀني شهرين کي اپيل ڪئي ته هو ماحول جي محافظ جي حيثيت سان پنهنجي ذميوارين جو احساس ڪن ۽ هڪ صاف، سرسبز ۽ پائيدار پاڪستان جي تعمير ۾ پنهنجو ڪردار ادا ڪن. سينيٽ چيئرمين چيو ته سينيٽ پاڪستان ماحول جي تحفظ ۽ ايندڙ نسلن لاءِ محفوظ ۽ مضبوط مستقبل جي ضمانت ڏيندڙ پاليسين ۽ قدمن جي مڪمل حمايت جاري رکندو.

بقايا 20 — گهر تباهه

آئي آهي، جنهن جي نتيجي ۾ 5 ماڻهو فوت، 6 زخمي ۽ 94 گهر تباهه ٿيا آهن. ميڊيا رپورٽن موجب برسات ۽ ٻوڏ سبب سڀ کان وڌيڪ متاثر علائقن ۾ ڏکڻ صوبو هلمند، قنڌار ۽ ڪابل سميت پڪتيا ۽ پروان صوبا پڻ شامل آهن. هلمند جي واشير ضلعي ۾ پاڻي جي سطح ۾ اضافي سبب نئين تعمير ٿيل بيم کي پڻ نقصان پهتو آهي.

بقايا 21 — فيصلو جاري

ڪرڪيٽر بابر اعظم خلاف ڪيس داخل ڪرڻ جو حڪم ڪالعدم قرار ڏيڻ جو 8 صفحن تي ٻڌل لکت وارو فيصلو جاري ڪري ڇڏيو عدالت لکت واري فيصلي ۾ قومي ڪرڪيٽر بابر اعظم خلاف ڪيس داخل ڪرڻ جو حڪم ڪالعدم قرار ڏنو ۽ داخل ڪيس خلاف سندس داخل درخواست باضابطه طور منظور ڪري ورتي. جسٽس اسجد جاويد گهرال لکت واري فيصلي ۾ چيو ته درخواست گذار جسٽس آف پيس جو ڪيس داخل ڪرڻ جي حڪم کي چئلينج ڪيو هو، جيڪو هڪ عورت حميره مختار جي درخواست تي جاري ٿيو هو. عورت موجب ٻنهي وچ ۾ ڊگهي عرصي تائين لاڳاپا رهيا جيڪي اٽڪل 8 سالن تائين جاري رهيا. ان دوران هو 2015 ع ۾ گورهاري به ٿي، بعد ۾ حمل ضايع ڪرايو ويو ۽ درخواستگذار ان کان وڏي رقم به حاصل ڪئي، جڏهن ته بعد ۾ شادي کان انڪار ڪري ڇڏيو. عدالت ڌرين جي وڪيلن جا تفصيلي دليل ٻڌڻ ڪانپوءِ ڪيس جو رڪارڊ غور سان ڏسڻ ڪانپوءِ قرار ڏنو ته عورت جا الزام يقين جوڳا ناهن. 8 سالن تائين خاموشي غير معمولي ۽ ايتري ڊگهي عرصي ڪانپوءِ الزام سامهون اچڻ سواليہ نشان آهي. عدالت موجب صرف شادي جي واعدي جي دعويٰ دير جو جواز فراهم نٿو ڪري، لکت واري فيصلي ۾ وڌيڪ چيو ويو ته رڪارڊ تي اهڙو ڪو به ٺوس ثبوت موجود ناهي ۽ الزامن جي تائيد لاءِ ثبوت پيش ناهن ڪيا ويا، جڏهن ته جسٽس آف پيس مناسب جاچ ڪانپوءِ ڪيس داخل ڪرڻ جو حڪم جاري ڪيو جيڪو قانون موجب نه هو، جنهن تي لاهور هاءِ ڪورٽ جاڳايل حڪم کي ڪالعدم قرار ڏئي ڇڏيو.

بقايا 22 — نجوسن سامعہ

مارچ کان پاڪستان جو 21" چيو ته ستارو پنهنجي محفوظ زون ۾ اچي چڪو آهي، جنهن ڪانپوءِ دنيا ۾ پاڪستان جو نالو وڌيڪ ورتو پيو هن دعويٰ ڪئي ته هاڻي "وچي پاڪستان جي ترقي جو وقت آهي ۽ .سال ترقي جا سال هوندا 12 اپريل ٻئي پاسي ايران ۽ آمريڪا جي تڪرار بابت هن چيو ته جنگ بندي عارضي هوندي، جيڪڏهن ڳالهيون ٿيون ته اهي به عارضي نوعيت جون هونديون، جڏهن ته مئي جو مهينو سامعہ خان خطرناڪ ٿي سگهي ٿو وڌيڪ چيو ته دنيا ۾ امن نه رهندو. آمريڪا ۽ اسرائيل پاران هن خطي ۾ جوهري حملي جا امڪان پڻ موجود .آهن

بقايا 23 — اسڪان

جي تجويز ڏني آهي. جڏهن ته سبسڊي واري پيٽرول جي فراهمي لاءِ ڪوڊ فراهم ڪيو ويندو ۽ QR هڪ ان حوالي سان جلد اعلان ٿيڻ جو رپورٽ موجب، وفاقي .امڪان آهي حڪومت ڪفايت شعاري جي منصوبي تي عمل درآمد لاءِ صوبن ناڻي .ارب رپيا گهريا آهن 154 کان واري وزارت جي هڪ بيان موجب، ناڻي واري وزير محمد اورنگزيب جي صدارت هيٺ هڪ اعليٰ سطحي مشاورتي اجلاس ۾ ٻڌايو ويو ته ملڪ مئي تائين 10 ۾ ايندهن جي فراهمي صدر، وزيراعظم ۽ .موجود آهي جارئي وڏا وزير ايندڙ هفتي پيٽروليم شين جي قيمتن ۾ تبديلي تي حتمي فيصلو ڪرڻ لاءِ ملاقات .ڪندا

بقايا 24 — شهري زخمي

بيلسٽڪ ميزائل کي هدف تي پهچڻ کان اڳ ڪاميابي سان نشانو بڻايو ويو جڏهن ته ميزائل جا ٽڪرا ڪرڻ سبب خليفه اڪنامڪ زون ابوظهبي (ڪي اي زيڊ اي ڊي) ۾ ٻن هنڌن تي باهه لڳي وئي. لاڳاپيل اختيارين باهه تي ضابطو آڻڻ جي ڪوشش مصروف آهن. ابوظهبي ۾ اختيارين ان واقعي ۾ 5 ڄڻن جي زخمي ٿيڻ جي تصديق ڪندي ٻڌايو ته انهن جي حالت خطري کان ٻاهر آهي. اختيارين مطابق زخمين جو تعلق ڀارت سان آهي.

بقايا 25 — جلسو نه ٿئو

پوليس اٽالا بيهاري زبردستي پنڊال اکاڙيو ويو. اسان کي عدم تشدد واري پاليسي کان هٽائڻ تي مجبور ڪيو پيو وڃي، اهو سلسلو بند نه ٿيو ته حڪمرانن جي رستا روڪ ڪئي ويندي، اها ڳالهه جسقم چيئرمين صنعان خان قريشي جسقم هائوس گلشن حديد هنگامي پريس ڪانفرنس ڪندي ڪئي، جسقم چيئرمين جو وڌيڪ چوڻ هو ته اسان سائين جي ايم سيد جي ڏسيل راهه ۽ شهيد بشير خان قريشي جي مشن تي هلندا رهنداسين، رياستي ادارا اسان کان عدم تشدد واري واٽ تان هٽائي ٻي طرف رخ موڙڻ چاهين ٿا جيڪا سنڌ پل آهي، اسان سدائين عدم تشدد واري واٽ تي هليا آهيون ۽ هلنداسين، هن چيو ته انعام سيال جي جاليهي واري ريئل جلسي هنڌ پوليس جا اٽالا بيهاري ڪارڪنن کي هيسائي پنڊال پٽيو ويو اسان اهڙي عمل جي سخت لفظن ۾ مذمت ڪندي چتاءُ ڏيون ٿا ته پيپلز پارٽي جي حڪومت هوش کان ڪم وٺي ۽ جسقم کي جيڪڏهن عدم تشدد واري سياست کان روڪيو ويو ته سڄي سنڌ ۾ جسقم دمادم مست قلندر جو نعرو هڻندي پوءِ ڪنهن به پيپلز پارٽي واري کي جلسا ڪرڻ نه ڏنا ويندا. هن چيو ته سنڌ هميشه امن پائيچارو جو سڄي دنيا ۾ پيغام ڏنو آهي ۽ ان فلسفي تي اڄ به سيد جا پيروڪار عمل پيرا آهن. هن چيو ته اسان جو پرامن پروگرام هو ۽ اسان اڄ جي ريئل پروگرام ۾ ڊاڪٽر انعام سيال کي پيٽا ڏيڻي هئي سڄي سنڌ اهڙي عمل جي سخت لفظن ۾ مذمت ڪري ٿي، آخر ۾ مرحوم ڊاڪٽر انعام سيال جي مغفرت جي دعا سان گڏ پنهنجي شهيدن کي هميشه سنهري لفظن ۾ ياد رکڻ جو وچن ڪيو ويو.

بقايا 26 — باهه

4 ،ٻارڙيون 3 موجب زخمين ۾ اطلاع .مرد شامل آهن 2 عورتون ۽ ملندي ئي ڇيپا جون ايمبوليسنز واقعي واري هنڌ پهچي ويون جن زخمين کي فوري طور تي سول .اسپتال جي برنس وارڊ منتقل ڪيو پوليس موجب متاثر خاندان شادي جي تقريب مان واپس گهر وڃي رهيو هو ته رستي ۾ گاڏي ۾ اوچتو باهه لڳي وئي، سمورا زخمي ماڻهو خدا داد ڪالوني جا رهواسي ٻڌايا پيا شروعاتي جاچ موجب باهه جو .وڃن امڪاني سبب شارٽ سرڪٽ قرار ڏنو پيو وڃي پر واقعي جي وڌيڪ .جاچ جاري آهي

بقايا 27 — بي نقاب

ملي ڪري پاڪستان خلاف سوشل ميڊيا تي هڪ منظم ڊس انفارميشن مهم هلائي رهيو (غلط معلومات) پاڪستان بابت منفي تاثر .آهي پکيڙڻ لاءِ جعلي سوشل ميڊيا اڪائونٽس جو استعمال ڪيو پيو سيڪيورٽي ذريعن موجب، هي .وڃي اسٽريٽجڪ ڊس" پاڪستان تي هڪ ذريعن جو .آهي "انفارميشن حملو چوڻ آهي ته درجنن اهڙا اڪائونٽس آهن جيڪي ظاهر ته ايراني سڃاڻپ سان ٿين ٿا، پر اهي اصل ۾ ڀارت ۽ .افغانستان مان هلايا پيا وڃن هن مهم جي ،گهوسٽ اڪائونٽس ۽ "آءِ اين اين ايران نيوز" شروعات جهڙن جعلي ايڪس "ايران ٽي وي" .اڪائونٽس تان ڪئي وئي (ٽويٽر) مقصد اهو هو ته دنيا کي اهڙو لڳي جڻ پاڪستان خلاف هي ردعمل ايران مان اچي رهيو آهي، جڏهن ته اهو سڀ ڪجهه افغانستان مان آپريٽ ،ڪوڙو الزام .پاڪستان .ٿي رهيو هو تي آمريڪا لاءِ تيل جي فراهمي جو ڪوڙو الزام مڙهي نفرت پکيڙڻ جي ،منفي بيانيو .ڪوشش ڪئي وئي پاڪستان کي ايران مخالف ۽ مغربي ايجنڊا جو حصو ڏيکاري عالم اسلام ۾ بي اعتمادي ۽ ٻڌي کي نقصان پهچائڻ جو خطرناڪ منصوبو تيار هن مهم جو اصل .ڪيو ويو آهي مقصد پاڪستان جي امن وارين .ڪوشش کي تڪراري بڻائڻ آهي

بقايا 28 — شهيد

بنون ۾ دهشتگردن جي پوليس وين تي حملي ۾ اي ايس آءِ شهيد ۽ پوليس .هڪ اهلڪار زخمي ٿي پيو موجب بنون ۾ هويد ٿاڻي جي حد ممر خيل جي علائقي ۾ دهشتگردن پوليس موبائل وين تي فائرنگ ڪئي، جنهن جي نتيجي ۾ اي ايس آءِ شهيد ۽ هڪ اهلڪار زخمي ٿي .پيو دهشتگردن فائرنگ ڪانپوءِ پوليس جي گاڏي ساڙي ڇڏي، واقعي ڪانپوءِ سيڪيورٽي فورسز ۽ پوليس جي ڳري نفري، بڪتربند گاڏيون .روانيون ڪيون ويون

بقايا 29 — مهانگو

وڌندڙ قيمتن سبب پاڪستان ۾ به پئسا في ليٽر 66 روپيه 4 گاسليٽ جاري ڪيل .مهانگو ٿي ويو آهي نوٽيفڪيشن موجب گاسليٽ جي پئسا في 40 روپيه 433 نئين قيمت گاسليٽ جي .ليٽر ٿي وئي آهي قيمت ۾ اضافو اڄ کان ئي لاڳو ٿيندو .ٻئي طرف پيٽرول جي في پئسا ۽ 17 روپيه 321 ليٽر قيمت روپيه 335 ڊيزل جي في ليٽر قيمت .پئسا برقرار رکي وئي آهي 86 حڪومت پيٽرول تي آئل روپيه 95 مارڪيٽنگ ڪمپنين کي پئسا في ليٽر پي ڊي سي جي 59 نوٽيفڪيشن ۾ .مد ۾ ادا ڪندي ڄاڻايو ويو آهي ته حڪومت ڊيزل تي 203 آئل مارڪيٽ ڪمپنين کي پئسا في ليٽر پي ڊي سي جي 88 روپيه .جي مد ۾ ادا ڪندي

بقايا 30 — اسٽيو وٽڪوف

ٿيون هڪ بيان ۾ اسٽيو وٽڪوف چيو ته آمريڪا کي اميد آهي ته ايران سان ڳالهيون هن هفتي شروع ٿي سگهن ٿيون هن وڌيڪ چيو ته آبنائي هرمز مان جهازن جو گذرڻ هڪ مثبت نشاني آهي ته آمريڪي صدر ڊونلڊ ٽرمپ ايران سان امن .معاهدو چاهي ٿو

بقايا 31 — اسٽيو وٽڪوف

آمريڪا کي اميد آهي ته ايران سان ڳالهيون هن هفتي شروع ٿي سگهن ٿيون هن وڌيڪ چيو ته آبنائي هرمز مان جهازن جو گذرڻ هڪ مثبت نشاني آهي ته آمريڪي صدر ڊونلڊ ٽرمپ ايران سان امن معاهدو چاهي .ٿو

بقايا 32 — اهم دستاويز ليڪ

لاڳاپيل هيڪرز دعويٰ ڪئي آهي ته هنن ايف بي آءِ جي ڊائريڪٽر ڪاش پٽيل جي ذاتي اي ميل ان باڪس تائين پهچ حاصل ڪري ،رپورٽ موجب، هيڪرز .ورتي آهي ثبوت طور ڊائريڪٽر جون تصويرون ۽ ٻيا دستاويز انٽرنيٽ تي جاري ڪري .ڇڏيا آهن

بقايا 33 — رابطو

جاري ڪيل بيان ۾ چيو ويو ته وزيراعظم ۽ ايراني صدر ۾ گفتگو هڪ ڪلاڪ کان وڌيڪ وقت تائين جاري رهي، ٻنهي اڳواڻن خطي ۾ ڇڪتاڻ گهٽائڻ ۽ امن جي ڪوشش .تي خيالن جي ڏي وٺ ڪئي وزيراعظم ايران تي حملن جي سخت مذمت ڪئي ۽ ڏکئي وقت ۾ ايراني عوام سان مڪمل يڪجهتي جو شهباز شريف پاڪستان .اظهار ڪيو طرفان امن جي قدمن جي ڀرپور حمايت جو ذڪر ڪندي اميد ظاهر ڪئي ته اجتماعي ڪوشش سان ڇڪتاڻ جي خاتمي جو ڪو رستو .مسعود پزشڪيان .نڪري ايندو پاڪستان جي ڪوشش کي ساراهيندي ڳالهين ۽ ٽياڪڙي لاءِ اعتماد سازي جي ضرورت تي زور .ڏنو

بقايا 34 — پابندي

هنڌن جي رپورٽنگ تي پابندي ،مڙهي ڇڏي آهي .گهرو کاتي موجب ميزائل ۽ ڊرون ڪرڻ وارين جاين جون تصويرون ۽ وڊيوز ناهڻ ۽ شايع ڪرڻ .تي پابندي آهي سعودي گهرو کاتي جو چوڻ آهي ته اهڙي جاءِ ڦهلائڻ تي قانوني ڪارروائي ٿي سگهي ٿي ۽ ذميوارن خلاف ترت گهرو کاتي اهو .ايڪشن ورتو ويندو به چيو آهي ته اهڙو ڪو به مواد پکيڙڻ کان پاسو ڪيو وڃي جيڪو ملڪي سلامتي کي متاثر ڪري .سگهي

بقايا 35 — مارڪو روبيو

روبيو ايران ۾ آمريڪي فوج لاهڻ جي تاثر کي رد ڪندي چيو آهي ته جنگ مهينن نه پر ڪجهه هفتن تائين جاري رهندي. پرڏيهي خبرو اداري جي رپورٽ موجب، فرانس ۾ جي سيون ملڪن جي اجلاس ڪانپوءِ ميڊيا سان ڳالهائيندي هن چيو ته واشنگٽن هن آپريشن ۾ شيڊيول موجب يا ان کان به اڳتي ۽ اميد آهي ته اهو مناسب وقت اندر يعني ڪجهه مهينن بدران ڪجهه هفتن ۾ مڪمل ڪيو ويندو هن چيو ته جيئوٽيڪ آمريڪا پنهنجا مقصد زميني فوج موڪلڻ ڪانسواءِ حاصل ڪري سگهي ٿو پر هن اهو به قبول ڪيو ته ڪجهه فوجي دستا علائقي ۾ مقرر ڪيا پيا وڃن جيئن صدر کي حالتن موجب وڌ کان وڌ اختيار سان فيصلا ڪرڻ جو موقعو ملي سگهي. رپورٽ ۾ ٻڌايو ويو آهي ته واشنگٽن خطي ۾ هزارين ميرينز جا ٻه دستا موڪليا آهن، جن مان پهريون مارچ جي آخر تائين هڪ وڏي ايمفيبيئس اسالٽ جهاز ذريعي پهچڻ وارو آهي، جڏهن ته پينٽاگون طرفان هزارين ايليٽ ايئر بورن فوجين جي مقرري پڻ متوقع آهي. رپورٽ موجب، انهن مقررين سبب خدشو ظاهر ڪيو پيو وڃي ته هڪ فضائي جنگ، جنهن اڳ ئي عالمي توانائي جي فراهمي کي متاثر ڪيو آهي، ڊگهي زميني جنگ ۾ تبديل ٿي سگهي ٿي. مارڪو روبيو چيو ته واشنگٽن اڃا تائين ايران طرفان هلندڙ هفتي موڪليل 15 نڪاتي تجويز جي باضابطه جواب جو انتظار ڪري رهيو آهي. هن چيو ته پيغامن جو ڏي وٺ ٿي آهي ۽ ايراني حڪومت طرفان ڪجهه معاملن تي ڳالهين لاءِ تياري جا اشارا مليا آهن. جڏهن ته وڌيڪ وضاحت جو انتظار آهي. هن چيو ته اوسيئڙو آهي ته ڪير ڳالهين ۾ شامل ٿيندو، ڪهڙن معاملن تي ڳالهه ٿيندي ۽ ڪڏهن ٿيندي. ٻئي پاسي ايران جو موقف آهي ته هن تجويز کي رد ڪري ڇڏيو آهي. پرڏيهي ميڊيا موجب، ان معاملي بابت باخبر ذريعن ٻڌايو ته ٽرمپ ۽ وائيٽ هائوس جي اعليٰ عملدارن کي ٽياڪڙ ذريعي آگاهه ڪيو ويو آهي ته ايران طرفان جوابي تجويز امڪاني جمعي کان پوءِ ملي سگهي ٿي. رپورٽن موجب، آمريڪي تجويز ۾ ايران جي جوهري ۽ ميزائل پروگرام جي خاتمي کان وٺي عالمي توانائي جي فراهمي جي اهم واپاري رستي تي ڪنٽرول ڇڏڻ تائين جا مطالبا شامل آهن. جيئوٽيڪ ايراني اختيارين عوامي طور آمريڪي سفارتڪاري کي رد ڪيو آهي، پر هنن چيو آهي ته هو ٽن ملڪن ذريعي پيغامن جي ڏي وٺ لاءِ رابطا برقرار رکيو ويٺا آهن. ان کان اڳ هڪ ايراني عهديدار ٻڌايو هو ته اعليٰ اختيارين آمريڪي تجويز جو جائزو وٺي ان کي رڳو آمريڪي ۽ اسرائيلي مفادن جي حق ۾ قرار ڏنو پر سفارتڪاري مڪمل طور ختم ناهي ٿي.

بقايا 36 — اجازت ڏئي ڇڏي

ملڪن سان واپار جي حوالي سان تاريخي قدم کڻندي وفاقي حڪومت روانگي واپار کي هٿي وٺرائڻ لاءِ وڏو فيصلو ڪيو آهي. زميني رستي ذريعي ايران، آذربائيجان ۽ وچ ايشيائي ملڪن ڏانهن روانگي واپار جي اجازت ڏني وئي آهي. وفاقي وزير جام ڪمال خان چيو ته ٽن مهينن لاءِ خصوصي رعايت 24 مارچ کان 21 جون 2026 ع تائين لاڳو هوندي. وفاقي حڪومت روانگي واپارڪندڙن کي سهولت فراهم ڪرڻ ۽ علائقائي واپار وڌائڻ لاءِ هي قدم کنيو آهي. ايران ڏانهن چانور، ساموندي خوراڪ، پٽاٽو گوشت، بصر مڪئي ۽ ميون سميت ڪيترين ئي شين جي ايڪسپورٽ جي اجازت ڏني آهي. فارماسيوٽيڪل مصنوعات ۽ ٽينٽس جي روانگي واپار ۾ به رعايت شامل آهي. اسٽيٽ بئنڪ جي ضابطن سان جزوي ڇوٽ، ايڪسپورٽ آمدني مقرر مدي ۾ واپس آڻڻ جي شرط برقرار آهي. واپار واري وزارت موجب قدمن سان خطي ۾ واپاري رابطا مضبوط ٿيندا. وفاقي وزير چيو ته حڪومت روانگي واپار کي هٿي ڏيڻ ۽ واپارين جي سهولت لاءِ عملي قدم جاري رکندي، هاڻي پاڪستان ايران جي رستي وچ ايشيا ۽ آذربائيجان کي چانور ايڪسپورٽ ڪري سگهندو. هن چيو ته دوائن جي روانگي واپار ۾ ايندڙ رڪاوٽن کي ختم ڪرڻ اسان جي اولين ترجيح آهي. واپار واري وزارت علائقائي رابطن ۽ واپاري ڳانڍاپي ۾ اضافي لاءِ سمورا وسيلا استعمال ۾ آڻي رهي آهي. هن چيو ته ايران جي رستي واپار سان روانگي واپار ڪندڙن جي خرچن ۽ وقت ۾ نمايان گهٽتائي ايندي، روانگي واپار ۾ اضافو ڪري ملڪ کي معاشي استحڪام ڏانهن وٺي ويندا سين.

بقايا 37 — واکاڻ

ڪياني جي قيادت ۾ پاڪستاني وفد عالمي واپار ۾ سڀني لاءِ برابرموقعا فراهم ڪرڻ واري اصلاحتي سيشن ۾ شرڪت ڪئي، جڏهن ته ان موقعي تي اهم ٻطرفين ملاقاتن جو سلسلو پڻ جاري آهي. مملڪتي وزير بلال اظهر ڪياني عالمي واپار تي پاڪستان جو موقف پيش ڪيو، عالمي واپاري نظام کي شفاف، جامع ۽ لچڪدار بڻائڻ تي زور ڀريندي گهڻ رخين ڳالهين ۾ پاڪستان جي برابري ۽ ترقياتي ايجنڊا جي حمايت ڪئي. ان موقعي تي هن برطانيه جي سيڪريٽري آف اسٽيٽ فار بزنس اينڊ ٽريڊ پيٽرڪيل، ترڪيه جي واپار واري وزير ڊاڪٽر عمر بولت، جاپان جي زراعت جي نائب وزير يوڪي نورونيموٽو سان ملاقات ڪئي. جڏهن ته هن چين آمريڪا، برازيل، يورپي يونين، ڪيمرون، ڪينيڊا ۽ ارجنٽائن جي عملدارن ۽ ٻين ميمبر ملڪن جي نمائندن سان پڻ ملاقات ڪئي ۽ صلاح مشورا ڪيا. ڪانفرنس ۾ شريڪ ملڪن اتفاق راءِ جي سلسلي ۾ پاڪستان جي ڪوشش جي واکاڻ ڪئي، پاڪستان جو وفد اڄ آچر تي پڻ ڊبليو ٽي او ڪانفرنس تحت ڳالهين ۾ شريڪ رهندو.

بقايا 38 — منظوري ڏئي ڇڏي

نظام کي بهتر بنائڻ ۽ ساموندي حيات جي تحفظ لاءِ قانون ۾ ترميم ڪئي وئي، سنڌ فشريز ترميمي بل جي تحت ڀڃڪڙين تي لاڳو ڪيل ڏنڊن ۾ پڻ اضافو ڪيو ويو آهي .جڏهن ته بنا لائسنس جي ماهيگري ڪندڙن جي خلاف به سخت ڪارروائي ڪئي ويندي، ماهيگيري قانونن جي ڀڃڪڙي تي هڪ لک رپيه ڏنڊ لاڳو ڪيو ويندو .سنڌ جي گورنر چيو ته بندش پيل جار استعمال ڪرڻ ۽ غير قانوني شڪار ڪرڻ تي ڳرا ڏنڊ لاڳو ڪيا ويندا جڏهن ته مڇي مارڻ جي قانونن جي ڀڃڪڙي تي 100,000 رپين تائين ڏنڊ مقرر ڪيو ويو آهي، گورنر چيو ته لائسنس کان سواءِ پروسيسنگ پلانٽ يا ڪارخانو هلائڻ تي 50,000 رپين تائين ڏنڊ لاڳو ڪيو ويندو، غير قانوني مڇي خريد ڪرڻ، وڪڻڻ ۽ واپار ڪرڻ وارن خلاف به ڪارروائي ڪئي ويندي. انهي کان علاوه ماحولياتي آلودگي پيدا ڪرڻ ۽ ڪارخاني جي گدلاڻ کي پاڻي ۾ ڇڏڻ تي به ڏنڊ لاڳو ڪيو ويندو.

بقايا 39 — مذمت

ايراني حملن جي مذمت ڪئي وئي زيلنسڪي يوڪرين ۽ سعودي عرب جي وچ ۾ دفاعي معاهدي ڪان پوءِ ابوظهبي پهتو جتي هن اعليٰ اماراتي عملدارن سان ڳالهين ڪان پوءِ يوڪريني ماهرن سان ملاقات ڪئي. يوڪريني صدر زيلنسڪي قومي دفاعي ماهرن جي خدمتن جي تعريف ڪئي يو اي اي سيڪيورٽي کي وڌيڪ بهتر بڻائڻ ۽ اماراتي هوائي حدن کي وڌيڪ محفوظ بڻائڻ لاءِ نئين حڪمت عملي اختيار ڪرڻ تي بحث ڪيو ويو

بقايا 40 — مطالبو رد

بلوچستان حڪومت جو قومي اسيمبلي جي حلقي اين اي 256 خضدار جي ضمني چونڊن ۾ واڌ جو مطالبو رد ڪري ڇڏيو آهي. بلوچستان حڪومت طرفان حلقي اين اي 256 جي چونڊن جي تاريخ ۾ واڌ جي لاءِ اليڪشن ڪميشن کي خط لکيو ويو هو جنهن ۾ چيو ويو هو ته خضدار ۾ امن امان جو مسئلو آهي انهي ڪري اين اي 256 جي چونڊن جي تاريخ ۾ واڌ ڪئي وڃي. پر هاڻ ذريعن جو چوڻ آهي ته اليڪشن ڪميشن تاريخ ۾ واڌ جو بلوچستان حڪومت جو مطالبو رد ڪري ڇڏيو آهي. اليڪشن ڪميشن جي ذريعن موجب اين اي 256 خضدار ۾ ضمني چونڊون شيڊول موجب 5 اپريل 2026 تي ٿينديون. اها سيٽ بي اين پي مينگل جي سربراهه اختر مينگل جي اسيمبلي تان استعيفيٰ کان پوءِ خالي ٿي هئي.

بقايا 41 — معاهدو طئي

ريزيلينس اينڊ سسٽين ايبلٽي فيسليٽي تحت 21 ڪروڙ ڊالرن تائين پهچ حاصل ٿيندي. اداري جو چوڻ آهي ته ٻنهي پروگرامن تحت مجموعي ادائيگيون 4.5 ارب ڊالرن تائين پهچي وينديون. آءِ ايم ايف موجب پاڪستان حڪومت مالي خسارو گهٽ ڪرڻ لاءِ پرعزم آهي، مهانگائي ڪنٽرول ۾ آهي، جڏهن ته ٽيڪس نظام ۾ سڌارا جاري آهن ۽ معيشت بهتري ڏانهن وڃي رهي آهي.

بقايا 42 — استعمال

مار ڪندڙ ميزائل فائر ڪرڻ جي دعويٰ ڪئي آهي. ميڊيا رپورٽ موجب، حزب الله پهريون ڀيرو زمين کان فضا ۾ مار ڪندڙ ميزائل استعمال ڪيو آهي. حزب الله جو چوڻ آهي ته گذريل 24 ڪلاڪن دوران اسرائيلي فوج خلاف 80 کان وڌيڪ ڪارروائيون ڪيون ويون آهن.

بقايا 43 — بيڙو

بردار بحري ٻيڙو "يو ايس ايس جارج ايڇ ڊبليو بش" وچ اوڀر ڏانهن روانو ڪري ڇڏيو آهي، ٻئي پاسي، پاڪستان جي پرڏيهي وزير اسحاق ڊار سعودي عرب، ترڪي ۽ مصر جي پرڏيهي وزيرن سان اهم ملاقات جو اعلان ڪيو آهي، جڏهن ته آمريڪي صدر ڊونلڊ ٽرمپ ايران سان ڳالهين ۽ نئين "ڊيل" جي اميد ظاهر ڪئي آهي. ٽرمپ دنيا جي سڀ کان وڏي جهاز بردار ساموندي ٻيڙي تي ايراني حملي جي تصديق ڪري ڇڏي آمريڪي صدر ڊونلڊ ٽرمپ پنهنجي جهاز بردار ساموندي ٻيڙي جيرالڊ تي ايراني حملي جي تصديق ڪندي چيو آهي ته ايران دنيا جي سڀ کان وڏي جهاز بردار ٻيڙي کي 17 مختلف رخن کان نشانو بڻايو. ڊونلڊ ٽرمپ جو چوڻ هو ته ايران جو حملو ڏاڍو شديد هو، جهاز تي موجود ماڻهو جان بچائڻ لاءِ ڀڄڻ لڳا. يمني حوثين جو والاريل اولهندي ڪناري ۾ اسرائيلي فوجي ٽاڪن تي حملو يمن جي حوثي گروپ چيو آهي ته هنن اسرائيل تي بيلسٽڪ ميزائلن سان حملو ڪيو، جنهن ۾ والاريل اولهندي ڪناري جي ڏاکڻ علائقن ۾ اسرائيلي فوجي ٽاڪن کي نشانو بڻايو ويو. حوثي گروپ جو چوڻ آهي ته حملو لبنان، ايران، عراق ۽ فلسطين ۾ شهرين جي شهادت ۽ بنيادي ڍانچي کي نشانو بڻائڻ جي ردعمل ۾ ڪيو ويو آهي، هدف حاصل ٿيڻ تائين ڪارروائيون جاري رهنديون. حزب الله طرفان اسرائيل خلاف پهريون ڀيرو زمين کان فضا ۾ مار ڪندڙ ميزائل جو استعمال عرب ميڊيا موجب، لبنان جي مزاحمتي تنظيم حزب الله بيروت ۾ اسرائيلي جنگي جهاز تي زمين کان فضا ۾ مار ڪندڙ ميزائل فائر ڪرڻ جي دعويٰ ڪئي آهي. ميڊيا رپورٽ موجب، حزب الله پهريون ڀيرو زمين کان فضا ۾ مار ڪندڙ ميزائل استعمال ڪيو آهي. حزب الله جو چوڻ آهي ته گذريل 24 ڪلاڪن دوران اسرائيلي فوج خلاف 80 کان وڌيڪ ڪارروائيون ڪيون ويون آهن. ايران اسرائيل تي ڪلسٽر بمن جو مينهن وسائي ڇڏيو، ڪويت ۾ آمريڪا جا 6 بحري جهاز تباهه ڪرڻ ۽ دبئي جي ساموندي ڪناري ۽ هوٽل تي حملا ڪري ڪيترن آمريڪي فوجين کي مارڻ جي دعويٰ ڪئي وئي آهي، روسي ميڊيا موجب، تل ابيب ۾ گهڻ ماڙ عمارتن کي نشانو بڻايو پيو وڃي، ميزائل اسرائيلي فضا ۾ داخل ٿيندي ئي سائرن وڄڻ لڳا، جنهن ڪانپوءِ ماڻهو شيلٽرز ۾ وڃڻ تي مجبور ٿي ويا. اسرائيل ڪلسٽر بمن جي حملي ۾ هڪ ڄڻي جي مارجڻ ۽ ٻن زخمين جي تصديق ڪئي آهي. ايراني ميڊيا موجب، ڪويت جي الشويخ بندرگاهه تي آمريڪا جي ڇهن ٽيڪٽيڪل جهازن کي نشانو بڻايوويو. ايراني ميڊيا جو چوڻ آهي ته 3 جهاز سمنڊ ۾ ٻڏي ويا جڏهن ته ٻيا 3 سڙي رهيا آهن. پاسداران انقلاب موجب "وعده صادق 4" آپريشن تحت دشمن تي حملي جي 84 هين لهر ۾ دبئي جي ساموندي پٽي ۽ هڪ هوٽل ۾ آمريڪي اهلڪارن کي آپگهاتي ڊرونز ذريعي نشانو بڻايو ويو. ايراني اختيارين موجب، ٻنهي حملن ۾ ڪيئي آمريڪي فوجي مارجي ويا آهن. سعودي عرب جي علائقي الخرج ۾ پرنس سلطان ايئربيس کي به نشانو بڻائڻ جي دعويٰ ڪئي وئي آهي، جتي ري فيولنگ ۽ ايئرسپورٽ فليٽ کي هدف بڻايو ويو. ايران جو سعودي عرب ۾ پرنس سلطان ايئربيس تي ميزائل حملو، ڪيترن آمريڪي ري فيولنگ جهازن کي نقصان ايران سعودي عرب جي پرنس سلطان ايئربيس تي ميزائل حملو ڪيو آهي. آمريڪي ميڊيا موجب، هن حملي ۾ آمريڪا جا ڪيترائي ري فيولنگ جهاز متاثر ٿيا.هڪ آمريڪي عهديدار ٻڌايو ته ايراني حملي ۾ 12 آمريڪي فوجي زخمي ٿيا، جن مان 2 جي حالت ڳنڀير آهي. ٻئي پاسي ايراني ٽي وي موجب 3 ڪنٽينر جهازن جي آبناءِ هرمز مان گذرڻ جي ڪوشش ناڪام بڻائي وئي. ايراني نيوي موجب، مختلف ملڪن جا 3 ڪنٽينر جهاز واپس موٽايا ويا آهن

بقايا 44 — اسپتال

4 ،ٻارڙيون 3 موجب زخمين ۾ اطلاع .مرد شامل آهن 2 عورتون ۽ ملندي ئي ڇيپا جون ايمبوليسنز واقعي واري هنڌ پهچي ويون جن زخمين کي فوري طور تي سول .اسپتال جي برنس وارڊ منتقل ڪيو پوليس موجب متاثر خاندان شادي جي تقريب مان واپس گهر وڃي رهيو هو ته رستي ۾ گاڏي ۾ اوچتو باهه لڳي وئي، سمورا زخمي ماڻهو خدا داد ڪالوني جا رهواسي ٻڌايا پيا شروعاتي جاچ موجب باهه جو .وڃن امڪاني سبب شارٽ سرڪٽ قرار ڏنو پيو وڃي پر واقعي جي وڌيڪ .جاچ جاري آهي

سنڌي ايڊيشن
انچارج: مجيب ناريجو
IBRAT SANSAR
عبرت سنسار
68 Golden Jubilee Year
Ibratsansar@yahoo.com
آچر 29 مارچ 2026ع

اسرائيل جي وجود لاءِ خطرو
ٻٽجي ويل ايران جنگ

فريد احمد

ايران سان جنگ نه رڳو آمريڪا لاءِ دفائي ۽ معاشي بحرانن جو سبب بڻجي رهي آهي، پر حزب الله ۽ حوثي باغين جي حملن سبب اسرائيل جي وجود لاءِ پڻ واضح خطرا پيدا ٿي ويا آهن. آمريڪا ۽ اسرائيل گذريل سال جڏهن ايران تي حملو ڪيو هو ته 12 ڏينهن جي جنگ ۾ هنن دعويٰ ڪئي هئي ته نه رڳو ايران جا ائٽمي اثاثا تباهه ٿي ويا آهن، پر ان جي ٻين فوجي صلاحيتن کي به سخت نقصان پهتو آهي. ساڳي وقت، ايران اسرائيل تي 12 ڏينهن تائين ميزائل فائر ڪيا، جنهن مان اندازو لڳايو ويو هو ته اسرائيل تي ايترا ميزائل فائر ڪرڻ سان ايران جو ميزائل ذخيرو گهٽجي ويو آهي ۽ ايران هاڻي ٿوري وقت ۾ ساڳي تعداد ۾ ميزائل ٻيهر تيار نه ڪري سگهندو، پر هاڻي 28هين فيبروري کان ايران سان سنڌن جنگ کي چار هفتا گذري ويا آهن. ايران جا حملا شدت سان جاري آهن، ان باوجود آمريڪا ۽ اسرائيل اڃا تائين ساڳي دعويٰ ڪري رهيا آهن ته ايران جي فوجي صلاحيت ختم ٿي وئي آهي. جڏهن ته زميني صورتحال مختلف آهي. ايران نه رڳو روزانو اسرائيل ۽ نار وارن ملڪن تي لڳاتار هڪ ئي وقت ۾ ڪيترائي ميزائل ۽ ڊرون فائر ڪري رهيو آهي، ايتري قدر جو ايراني ميزائل اسرائيل جي جديد دفاعي نظام کي به ڪنگهڻ بنا ڪاميابيءَ سان نشاني تي نقصان پهچائي رهيا آهن. جنهن تي اولهه ملڪن جي ميڊيا پڻ حيرانگيءَ جو اظهار ڪري رهي آهي. واشنگٽن پوسٽ جي هڪ رپورٽ موجب ايراني ميزائل اسرائيلي هوائي دفاعي نظام کي چيري پنهنجي نشاني تي لڳي رهيا آهن. جنهن ڪري اسرائيلي دفاعي ميزائل نظام بابت سوال اٿاريا پيا وڃن ۽ اسرائيل جي ڪمزوري ظاهر ٿي چڪي آهي.

21 مارچ واري رات جڏهن ايراني ميزائلن سڌو سنئون ٻن شهري علائقن رمات ۽ ڊيمونا کي نشانو بڻايو. جنهن ۾ ڪيترين ئي عمارتون تباهه ٿي ويون ۽ اختيارين موجب 115 کان وڌيڪ ماڻهو زخمي ٿيا، جن مان 11 جي حالت نازڪ آهي. ڊيمونا جي هڪ رهواسي، جنهن سڄو منظر ڏٺو، چيو ته اسرائيل جي جديد دفاعي نظام تان اسان جو اعتماد هاڻي ختم ٿي ويو آهي. بهرحال! اسرائيلي فوج وضاحت نه ڪري سگهي ته رمات ۽ ڊيمونا ۾ دفاعي ميزائل نظام ۾ ڪهڙي خرابي هئي، پر انهن حملن کان پوءِ سوال اٿاريو پيو وڃي ته ڇا اسرائيل جا ميزائل گهٽجي ويا آهن؟ ۽ عملدارن ۾ اهو خوف ٻيهر پيدا ٿيو ته ڊگهي عرصي تائين اهم هنڌن جي حفاظت لاءِ ميزائلن جي ضرورت پوندي، ڇو ته ڊيمونا ائٽمي مرڪز آهي ۽ اسرائيل جي حساس هنڌن مان هڪ آهي. ڊيمونا تي حملي کان پوءِ ايراني پارليامينٽ جي اسپيڪر محمد باقر قاليباف جو چوڻ هو ته "ڊيمونا جهڙي محفوظ جاءِ تي ميزائل حملو روڪڻ ۾ اسرائيلي ناڪامي جنگ جو نئون موڙ آهي، اسرائيل جون هوائي حدون هاڻي غير محفوظ ٿي ويون آهن". واشنگٽن پوسٽ جي ان رپورٽ موجب اسرائيلي سيڪيورٽي عملدارن جو خيال آهي ته گذريل سال جون ۾ 12 ڏينهن جي جنگ دوران ايران جي ميزائل جو ذخيرو تمام گهٽجي ويو هو، اندازن 3000 کان گهٽجي 1500 ٿي ويو هو، پر ايران جلد ئي ميزائل تيار ڪرڻ جي صلاحيت ٻيهر حاصل ڪري ورتي ۽ موجوده جنگ شروع ٿيڻ کان اڳ، ايران وٽ لڳ ڀڳ 2500 ميزائل هئا، اها اهڙي رفتار جيڪا اسرائيلي سيڪيورٽي عملدارن لاءِ پريشاني جو سبب آهي، ڇو ته اسرائيلي دفاعي نظام 3000 کان 5000 ميزائلن کي برداشت نٿو ڪري سگهي ۽ ايران شايد هڪ سال ۾ هن انگ کي پار ڪري چڪو هجي. اسرائيلي عملدارن جو چوڻ آهي ته اسرائيل جو دفاعي نظام توقع مطابق ڪم ڪري رهيو آهي، پر ڪو به نظام 100 سيڪڙو اثرائتو ناهي هوندو. رپورٽ موجب اسرائيل جو گهڻن تهن وارو هوائي دفاعي نظام دنيا جي بهترين دفاعي نظامن مان هڪ سمجهيو ويندو آهي، هر تهه کي هڪ خاص قسم جي خطري لاءِ استعمال ڪيو ويندو آهي. آئرن ڊوم ايندڙ راڪيٽن کي روڪي ٿو ڊيوڊ جي سلنگ وچولي ۽ ڊگهي فاصلي جي ميزائلن کي روڪي ٿو، جڏهن ته ايرو 2 ۽ ايرو 3 ڊگهي فاصلي جي بيلسٽڪ ميزائلن لاءِ تيار ٿيل نظام آهن. ان کانسواءِ آمريڪي فوج جو ٿاڊ سسٽم پڻ اسرائيلي دفاع لاءِ استعمال ڪيو ويندو آهي. ان باوجود ايراني ميزائل اسرائيل ۾ تباهي مچائي رهيا آهن.

عملدارن موجب ايراني ميزائل روڪڻ مهانگو پڻ ثابت ٿي رهيو آهي، ڇو ته هڪ ايرو ميزائل جي قيمت لڳ ڀڳ 300,000 ڊالر آهي، هڪ ڊيوڊ سلنگ ميزائل جي قيمت لڳ ڀڳ 700,000 ڊالر آهي، جڏهن ته آئرن ڊوم 50,000 کان 70,000 ڊالر جو ميزائل فائر ڪري ٿو. جڏهن ته ٿاڊ انٽرسيپٽر جي قيمت لڳ ڀڳ 15 ملين ڊالر آهي. آمريڪي اختيارين جو چوڻ آهي ته ايران تي حملي جي پهرين ٻن ڏينهن ۾ 5.6 ارب ڊالر جا هٿيار استعمال ڪيا ويا. رپورٽ موجب، پنهنجي ميزائل ناهڻ جي صلاحيتن تي حملن باوجود ايران مختلف رينج وارا ميزائل ڏيکاري خوف پکيڙڻ جي ڪوشش ڪري رهيو آهي. 20 مارچ تي ايران هندي سمنڊ ۾ ڊياگو گارسيا ٻيٽ تي ميزائل فائر ڪيا، جتي آمريڪا ۽ برطانيه جا اڏا آهن. هن حملي يورپ ۾ پڻ خدشا پيدا ڪيا. يورپي رد عمل جو جواب ڏيندي، هڪ اسرائيلي فوجي ترجمان جو چوڻ هو ته ايران هڪ ميزائل فائر ڪيو آهي جنهن جي رينج لڳ ڀڳ 4,000 ڪلوميٽر آهي. ماهرن جو چوڻ آهي ته جيڪڏهن ايران وٽ واقعي ڊگهي رينج جا ميزائل آهن ته ان سان آمريڪا ۽ نيٽو اتحادين لاءِ خطرو وڌي ويو آهي.

آمريڪي ٿنڪ ٽينڪ سينٽر فار اسٽريٽجڪ اينڊ انٽرنيشنل اسٽڊيز ۾ ميزائل ڊفينس پروجيڪٽ جي ڊائريڪٽر ٽام ڪروڪ مطابق ايران ۾ اهڙيون صلاحيتون ٿي سگهن ٿيون جيڪي هن اڃا تائين ظاهر نه ڪيون آهن. ايران خلائي لانچ گاڏيون ناهي رهيو آهي، جن کي ميزائل جو ڍانچو ڇٽي سگهجي ٿو. "جيڪڏهن ڪنهن وٽ ڪا ننڍڙي شيءِ به خلا ۾ موڪلڻ جي صلاحيت آهي ته پوءِ اهو پڻ ممڪن ٿي سگهي ٿو ته اهو 2,000 ميلن کان وڌيڪ پري تائين ڏسڻ جي صلاحيت به رکندو هجي" يعني آمريڪي ۽ اسرائيلي عملدارن جو خيال آهي ته ايراني ميزائل اسرائيل جي ملٽي ليئرڊ دفاعي نظام کان بچي هدفن کي نشانو بڻائڻ ۾ ڪامياب ٿي رهيا آهن. جنهن ۾ اسرائيل جي ائٽمي سهولتن جي ويجهو ميزائل حملا شامل آهن. ڊيمونا کي گذريل ڏينهن ٻيهر نشانو بڻايو ويو. ساڳي طرح ايراني ميزائلن گذريل ڏهاڙي تل ابيب ۽ مختلف شهرن ۾ نقصان پهچايو. ايراني ميڊيا موجب، ريب سيمونز ۾ ايراني ميزائلن وڏي تباهي آندي. اسرائيل جي ساحلي شهر حيفا طرف ڊرون پڻ لانچ ڪيا ويا ۽ ڪيترن ئي اهم نڪتن کي نشانو بڻايو ويو.

ايران اڃان تائين آمريڪا جي جنگي جهازن کي نشانو بڻائيندو رهي ٿو، جنهن جي تصديق اولهه جي ميڊيا پڻ ڪندي رهي ٿي، جنهن ڪري آمريڪا گهڻي حد تائين بيوسي محسوس ڪري رهيو آهي. اسرائيل ۾ چئن هفتن کان هلندڙ هن جنگ جي ڪري عام زندگي سخت متاثر ٿي آهي. ماڻهن جا ڪاروبار بند آهن. وقت بوقت ايران کان ايندڙ ميزائلن سبب سائرن گونجڻ بعد شهري پناهگاهن جي ويجهو رهڻ تي مجبور ٿي ويا آهن، ۽ سندن برداشت ختم ٿي رهي آهي. اها عام ڳالهه آهي. مون کي لڳي ٿو ته هن طرح رهڻ تمام ڏکيو آهي. چئن هفتن کان جاري هن جنگ جي ڪري، اسرائيل ۾ عام زندگي سخت متاثر ٿي آهي. ماڻهن جا ڪاروبار بند آهن. ڪربين ڊالرن جو نقصان ٿيو آهي. وقت بوقت ايران کان اسرائيل تي ميزائل فائر ڪيا ويندا آهن، پوءِ آس پاس جي علائقن ۾ سائرن گونجندا آهن، جنهن جي ڪري اسرائيلي شهري هر وقت پناهگاهن جي ويجهو رهڻ تي مجبور ٿي ويا آهن. انهن کي رهڻ تي مجبور ڪيو ويو آهي ۽ انهن جي برداشت آهستي آهستي جواب ڏئي رهي آهي.

لبنان واري پاسي کان اسرائيل تي ايران جي حامي مليشيا حزب الله جا حملا تيز ٿي ويا آهن. اتر اسرائيلي شهر مارگليوٽ جي ميئر ميڊيا آڏو پار ڪدي جذباتي لهجي ۾ چيو ته "حزب الله جي حملن شهر ۾ وڏي تباهي مچائي آهي. سڀ ڪجهه تباهه ٿي چڪو آهي ۽ افسوس جي ڳالهه آهي ته ڪو به ملڪ اسرائيل جي حمايت ڪرڻ لاءِ تيار نظر نٿو اچي. حزب الله جي اتر اسرائيل تي مسلسل راڪيٽ حملن سبب وڏي تعداد ۾ ماڻهو لڏپلاڻ ڪري رهيا آهن. اسرائيلي وزيراعظم بنجمن نتنياهو طرفان شهرين کي پنهنجن علائقن ۾ رهڻ جي اپيل جي باوجود، مقامي حڪومتي نمائندن حڪومت جي پاليسين تي سخت تنقيد ڪئي آهي ۽ سيڪيورٽي ناڪامين تي سوال اٿاريا آهن. اسرائيلي فوج پڻ سخت دٻاءَ هيٺ آهي. چيف آف اسٽاف ليفٽيننٽ جنرل ايال ضمير خبردار ڪيو آهي ته فوج کي افرادي قوت جي کوٽ، ٿڪاوٽ ۽ هڪ ئي وقت ڪيترن ئي محاذن تي وڙهڻ جي ڪري ڪمزور ڪيو پيو وڃي. رپورٽن موجب، فوج وٽ هزارين اهلڪارن جي کوٽ آهي. انهن حالتن ۾، اسرائيلي حڪومت تي اندروني دٻاءُ وڌي رهيو آهي، ۽ مخالف ڌر پڻ سخت تنقيد ڪري رهي آهي ته فوج کي مختلف محاذن تي اثرائتي حڪمت عملي کان سواءِ ڌڪيو ويو آهي.

ٻئي طرف يمن جي حوثي باغين پڻ اسرائيل تي حملا شروع ڪري ڏنا آهن. جنهن ڪري اسرائيل ٻاهران ٿيندڙ حملن ۽ اندروني بي چيني جي طوفان کي منهن ڏئي رهيو آهي. رزرو فورس جي هڪ لک اهلڪارن ڊيوٽي تي اچڻ کان انڪار ڪيو آهي، فوجين سميت لکين ماڻهو اسرائيل ڇڏي ويا آهن. اسرائيل ٽوڙ ڦوڙ جو شڪار ٿيڻ واري حالت کي منهن ڏئي رهيو آهي، جڏهن ته آمريڪا ۾ به صدر ٽرمپ تي سخت تنقيد ٿي رهي آهي ته هن اسرائيل جي جنگ ۾ لهي نه رڳو ملڪ جو وڏو مالي نقصان ڪيو آهي، پر عالمي سطح تي ان جي اثر ۽ وقار کي پڻ ڇيهو رسايو آهي. اهو ئي سبب آهي جو هو جنگ مان نڪرڻ لاءِ ايران کي اڻ سڌي طرح منٿون ڪري رهيو آهي. ڌمڪيون ڏئي پوئتي هٽي رهيو آهي. سندس ماضيءَ جا اتحادي ساٿ ڏيڻ کان انڪار ڪري رهيا آهن ۽ سموري دنيا هن جو تماشو ڏسي رهي آهي. هن پاڪستان معرفت ايران سان ڳالهيون ڪرڻ جون ڪوششون ڪيون آهن. ٻئي پاسي ايران آهي، جيڪو لڳاتار حملا ڪري رهيو آهي، هن جا ڪلسٽر ميزائل اسرائيل لاءِ تباهيءَ جو سامان بڻجي رهيا آهن. اولهه جي دانشورن ۽ دفاعي تجزيا نگارن چوڻ شروع ڪيو آهي ته ايران جنگ کٽي رهيو آهي. ٻئي طرف اهي به خدشا آهن ته ايران ائٽمي تجربو ڪري جنگ جي نتيجي جي آخري سٽ رقم ڪري ۽ آمريڪا صبر جو زهريلو ڍڪ پي شڪر ادا ڪري پوئتي هٽي وڃي. نتيجي ۾ هرمز جي سامونڊي لنگهه وٽان هميشه لاءِ ايران ٽول ٽئڪس اوڳاڙڻ شروع ڪري ۽ ڳڏوگڏ فلسطين ۽ لبنان جي عوام کي ڪو تاريخي رليف به ملي وڃي.

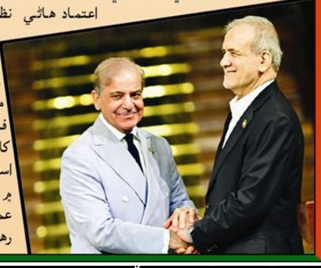

سکر چلڊرن اسپتال ۾ دوائن جي ميئي کوٽ ۽ طبي سهولتن جي فقدان، مريض پريشان

بنيادي ۽ ضروري دوائون دستياب نه هجڻ ڪري مريض مجبوري تحت پرائيويٽ ميڊيڪل اسٽورن تان وٺڻ تي مجبور

اسپتال ۾ ٻارن جي ماهر پروفيسر ۽ تجربيڪار اسپيشلسٽ ڊاڪٽرن جي کوٽ آهي، دوائون به نٿيون ڏنيون وڃن: مريض

موجود وسيلن مطابق بهترين سهولتون فراهم ڪرڻ جي ڪوشش جاري آهي، اختيارين کي آگاهه ڪيو ويو آهي: اسپتال انتظاميه

سکر (بيورو رپورٽ) سکر ۾ واقع سکر چلڊرن اسپتال ۾ دوائن جي ميئي کوٽ ۽ طبي سهولتن جي فقدان سبب مريض ٻارن جا وارث سخت پريشاني جو شڪار آهن. اسپتال ايندڙ شهرين جو چوڻ آهي ته بنيادي ۽ ضروري دوائون دستياب نه هجڻ ڪري کين مجبوري تحت پرائيويٽ ميڊيڪل اسٽورن تان مهانگيون دوائون خريد ڪرڻيون پون ٿيون جنهن سان غريب ۽ وچولي طبقي تي مالي بار وڌي ويو آهي. مريض ٻارن جي وارثن شڪايت ڪئي آهي ته اسپتال ۾ ٻارن جي ماهر پروفيسر ۽ تجربيڪار اسپيشلسٽ ڊاڪٽرن جي کوٽ آهي جنهن سبب پيچيده ۽ نازڪ بيمارين جي وقت سر تشخيص ممڪن نه ٿي رهي آهي سندن مطابق گهڻن ڪيسن ۾ صرف ايم بي بي ايس ڊاڪٽرن تي ڀاڙيو پيو وڃي، جڏهن ته چائلڊ اسپيشلسٽن جي مناسب تعداد مقرر نه هجڻ سبب علاج جي معيار تي سوال اٿي رهيا آهن. ذريعن موجب اسپتال ۾ اهڙا ڪيترائي ٻار اچن ٿا جن کي فوري ۽ خاص طبي سنڀال جي ضرورت هوندي آهي، پر سهولتن جي کوٽ ۽ علاج ۾ دير سبب صورتحال وڌيڪ خراب ٿي وڃي ٿي ڪجهه وارثن الزام هنيو آهي ته وقت سر تشخيص ۽ مناسب علاج نه ملڻ سبب ٻارن جي اموات ۾ واڌ ٿي رهي آهي. جيڪو هڪ ڳڻتي جوڳي ڳالهه آهي. ٻئي پاسي اسپتال انتظاميا جو چوڻ آهي ته چلڊرن اسپتال ۾ روزانو ڪيترائي ايمرجنسي ڪيس اچن ٿا، جن مان ڪيترائي ٻار انتهائي نازڪ حالت ۾ آندا ويندا آهن انتظاميا موجب اهڙن مريضن کي بچائڻ لاءِ هر ممڪن ڪوشش ڪئي وڃي ٿي پر ڪڏهن ڪڏهن حالت ايتري خراب هوندي آهي جو کين بچائڻ ممڪن نه هوندو آهي. انتظاميا وڌيڪ چيو آهي ته موجود وسيلن مطابق بهترين سهولتون فراهم ڪرڻ جي ڪوشش جاري آهي، جڏهن ته دوائن جي فراهمي ۽ ٻين مسئلن جي حل لاءِ لاڳاپيل اختيارين کي آگاهه ڪيو ويو آهي. شهرين ۽ مريض ٻارن جي وارثن لاڳاپيل اختيارين کان مطالبو ڪيو آهي ته اسپتال ۾ فوري طور تي ضروري دوائن جي دستيابي يقيني بڻائي وڃي، ٻارن جا ماهر اسپيشلسٽ ڊاڪٽر ۽ پروفيسر مقرر ڪيا وڃن ۽ طبي سهولتن کي بهتر بڻائي اسپتال جي نظام کي وڌيڪ مؤثر ۽ فعال بڻايو وڃي ته جيئن معصوم ٻارن جون حياتيون محفوظ بڻجي سگهن.

ٿرپارڪر جي ڳوٺ وڪڙيو واسڻ جو ميرپورخاص ۾ احتجاج

پاءَ ۽ پاٿي پاران لکين روپين جي ماليت جا سونا زيور کنيا آهن: راڌي ميگهواڙ

موٽمار ڌمڪيون ملي رهيون آهن هٿيارن جي زور تي گهر مان بي دخل ڪري ڇڏيو آهي

ميرپورخاص (بيورو رپورٽ) پاءَ ۽ پاٿي پاران لکين روپين جي ماليت جا سونا زيور کنيا آهن زيورن جي گهر ڪرڻ تي موٽمار ڌمڪيون ملي رهيون آهن هٿيارن جي زور تي گهر مان بي دخل ڪري ڇڏيو آهي اهڙو اظهار ٿرپارڪر جي ڳوٺ وڪڙيو واسڻ عورت راڌي ميگهواڙ پنهنجي مڙس سوميجي ۽ ٻارن سان گڏ پريس ڪلب اڳيان احتجاجي مظاهرو ڪرڻ دوران صحافين سان ڳالهائيندي ڪيو عورت چيو ته منهنجي پاءَ ڪرمون جو پٽ قيمت ميگهواڙ جنهن جو اسلام ڪوٽ ۾ دڪان آهي ڪجهه عرصو اڳ مون وٽ آيو چيائين توهنجا زيور ڏي جيڪي بينڪ ۾ رکي پيسا ڪڍان ٿو ڪجهه ڏينهن اندر زيور واپس ڏيندس مون لکين روپين جي ماليت جا سون ۽ چاندي جا زيور کيس ڏنا جيڪي واپس نه ڏئي رهيو آهي زيور واپس گهرڻ تي مونکي ڪٽنب سميت مارڻ جون ڌمڪيون ڏيڻ سميت مختلف طريقن سان حراسان ڪري رهيو آهي حد جي پوليس کي شڪايت ڪرڻ باوجود ڪو به تدارڪ نه ٿيو آهي اسان کي گهر مان بي دخل ڪري ڇڏيو آهي خوف سبب دربدري واري زندگي گذارڻ تي مجبور بڻيل آهيون متاثر عورت ۽ سندس مڙس واسطيدار اختيارين کان پر زور مطالبو ڪندي چيو ته معاملي جو نوٽس وٺي کين زيور واپس ڏيارڻ انصاف ۽ تحفظ فراهم ڪيو وڃي

ميرپورخاص ٿرپارڪر جي ڳوٺ وڪڙيو واسڻ مطالبن جي مڃتا لاءِ احتجاج ڪندي

مورو سانحي جي اسيرن جي آزادي لاءِ 14هين ڏينهن به وارثن جو احتجاجي مظاهرو، ڌرڻو

معصوم ٻارڙن ۽ نياڻين پاران پنهنجا هٿ لوهي زنجيرن سان ٻڌي پنهنجن بي ڏوهي پيارن جي آزادي جي گهر

اسان 14 ڏينهن کان مسلسل پنهنجن پيارن جي آزادي لاءِ احتجاج ڪري رهيا آهيون پر حڪمرانن جا ڪن ۽ اکيون بند آهن: مظاهرين

مظلوم ماڻهن، ٻارڙن ۽ نياڻين جون درد ڀريون دانهون رنگ لائينديون حڪمرانن جي ظلم جو خاتمو ٿيندو انصاف ضرور ملندو

مورو مورو سانحي جي اسيرن جي آزادي لاءِ 14هين ڏينهن به وارث احتجاجي مظاهرو ڪري رهيا آهن

مورو (ن ع) مورو سانحي جي اسيرن جي آزادي لاءِ 14هين ڏينهن به وارثن اڄ ٻين ڏينهن پيرين پائڻ پڻ نياڻين شهرين وڪيلن مورو پريس ڪلب آڏو احتجاجي مظاهرو ڪري ڌرڻو هنيو ويو معصوم ٻارڙن نياڻين پنهنجا هٿ لوهي زنجيرن سان ٻڌي پنهنجن بي ڏوهي پيارن جي آزادي جي گهر ڪئي ۽ زنجيرن سان ٻڌل هٿ مٿي ڪري حڪمرانن کي پٿون پارانا ڏنا هنن معصوم نياڻين ٻارڙن جي هٿن ۾ ڪتاب هجڻ اسڪول ۾ هجڻ پر هو روڊن رستن تي 13 ڏينهن کان ويٺل آهن هنن ۾ زنجيرون پاتل اٿن ڏهن مهينن کان ڊسٽرڪٽ جيل نوشهروفيروز ۾ بيگناهه اسيرن جي وارثن پيرسن والدين اڙين قبران لغاري ايڊووڪيٽ گلزار علي عالماڻي محسن علي رستماڻي ايڊووڪيٽ اسرار احمد پلي نصير احمد ڪوڪر علي دوست رند نواز علي ڪلهوڙو وسيم سجاد لغاري نياڻي فرحانه لغاري ۽ ٻين چيو ته اسان 14 ڏينهن کان مسلسل پنهنجن پيارن جي آزادي لاءِ احتجاج ڪري رهيا آهيون پر حڪمرانن جا ڪن ۽ اکيون بند آهن عدالتون خاموش آهن مظلوم ماڻهن ٻارڙن ۽ نياڻين جون درد ڀريون دانهون رنگ لائينديون حڪمرانن جي ظلم جو خاتمو ٿيندو هنن چيو ته 60 بيگناهه قيدي هاري پورهيت مزدور استاد شاگرد دڪاندار پوليس اهلڪار پيرسن ماڻهو ڏهن مهينن کان قيد آهن انهن جو ڪيس به نه هلايو وڃي عدالت ۾ به پيش نٿا ڪن ضمانتون به ٿيڻ نٿا ڏين ملاقاتون به بند آهن سنڌ حڪومت جو سڄو توجهه مورو سانحي جي بيگناهه اسيرن تي آهي هنن سپريم ڪورٽ اسلام آباد جي چيف جسٽس سنڌ هاءِ ڪورٽ ڪراچي جي چيف جسٽس ڏيهي توڙي پرڏيهي انساني حقن جي تنظيمن ادارن ۽ سنڌ جي سنڌ دوست وڪيلن قومپرست تنظيمن جي اڳواڻن کي پر زور اپيل ڪئي آهي ته مورو سانحي جي بيگناهه اسيرن جي آزادي لاءِ پنهنجو ڪردار ادا ڪن مظلومن جو ساٿ ڏين ۽ سنڌ جي حڪمرانن جو جبر بربريت ڌاڙ ظلم ختم ڪرائين اسان جو احتجاج پنهنجن پيارن جي آزادي تائين جاري رهندو

شهدادپور شهر جي هنگورا روڊ تي پوليس جي ڪارروائي

مزدا ۾ ايندڙ 20 لک رپين جي ماليت جا غير ملڪي ڪسٽم چوري سگريٽ هٿ

پوليس پنجاب واسي ساجد بلوچ ۽ محمد احسان ملڪ کي گرفتار ڪري ورتو

شهدادپور پوليس ڪارروائي ۾ گرفتار ڪيل جوابدار

مٽياري جي ڳوٺ الهڇايو ڳهيلو جي رهواسي معذور شخص جو حيدرآباد ۾ احتجاج

ٽنڊوالهيار ۾ ڳوٺ فضل محمد ٽالپر جي رهواسين جو مظاهرو

گهٽي تي قبضي ۽ بااثر جي ڌاڙائين خلاف احتجاجي مظاهرو ڪيو

خلاف قانوني ڪارروائي ڪري اسان کي تحفظ ڏئي انصاف ڪيو وڃي: مظاهرين

ٽنڊوالهيار ڳوٺ فضل محمد ٽالپر جا رهواسي گهٽي تي قبضي خلاف احتجاجي مظاهرو ڪندي

ملڙائو ڪئنال جي واهن ۽ شاخن ۾ پاڻي چوري وڌي وئي: حاجي زاهد نون

ننگرپارڪر واسي بزرگ جوڙي جو ڏکڙي ۾ احتجاج

پٽ، ننهن ۽ پوٽي تي بااثر ماڻهن مبينا تشدد ڪيو آهي: شير خان

بااثر ماڻهن جون زمينون سندن چوڌاري آهن ۽ اهي چاهين ٿا ته اسان اتان نه گذرون

ڏکڙي ننگرپارڪر واسي بزرگ جوڙو مطالبن جي مڃتا لاءِ احتجاج ڪندي

سکر جي مختلف علائقن ۾ مڇرن جو آزار

اسپري نه ٿيڻ سبب مڇرن جو وڌندڙ آزار شهرين لاءِ وڏو مسئلو بڻجي ويو

مڇرن جي نتيجي ۾ مليريا سميت ٻين موذي بيمارين جا ڪيس تيزي سان وڌڻ لڳا

سول اسپتال مليءَ ۾ گوسٽ اسٽاف جي لسٽ سيڪريٽري صحت حوالي

حيدرآباد جي پراڻي وحدت مان 12 ڏينهن اڳ پراسرار لاپتا ذهني معذور ناري جو پتو نه پيو

ٽنڊو محمد خان ضلعي ۾ تيز مٽي جو طوفان

طوفاني هوائن سان علائقي ۾ ڪيترن ئي ڪڪائن گهرن جون ڇتيون اڏاميون

طوفان دوران حادثا پيش آيا، معجزاتي طور ڪو به جاني نقصان نه ٿيو

يوسي چيئرمين ارنگزيب جهيجو جيمڻ ڄنجال ڪري ڇڏيو آهي: فهميده راجپوت

منهنجي مڙس عبدالسلام عرف سلامو راجپوت ۽ پٽن تي ڪوڙا ڪيس داخل ڪرايا آهن

يوسي چيئرمين ۽ ان جي ماڻهن مان اسان کي جاني ۽ مالي خطرو پيدا ٿي ويو آهي: پريس ڪانفرنس

The largest circulated amongst regional dailies of Pakistan
ABC CERTIFIED
متحده عرب امارات ۾ قيمت 2 درهم - سعودي عرب ۾ 2 ريال
ايڊيٽر انچيف ۽ پبلشر: قاضي اسد عابد
روزاني عبرت
Hyd. Ph: 2728703-4, 2728571-2 Fax: 2781879, 2784300 Isld. Ph: 2823277
Khi. Ph: 4538862-3, 2639617 Fax: 4543839-2639492, Lhr. Ph: 7236191
Reach us at www.dailyibrat.com, E-mail: ibratg@yahoo.com, ibrat@hydwol.com.pk

آچر 29 مارچ 2026ع

ڪڻڪ خريداريءَ بابت نئين پاليسي!

خبر آهي ته سنڌ جي خوراڪ کاتي ڪڻڪ جو امدادي اگهه 3500 رپيا في مڻ مقرر ڪندي پهرين اپريل کان رڳو هاري ڪارڊ رکندڙ آبادگارن کان ڪڻڪ خريد ڪرڻ ۽ باردانو ته ڏيڻ جو اعلان ڪيو آهي. خميس واري ڏينهن سنڌ جي خوراڪ واري وزير مخدوم محبوب الزمان سنڌ ڪابينا جي خوراڪ بابت ڪاميٽيءَ جي ميمبرن جام خان شورو، مڪيش ڪمار چاولا ۽ گيانچند ايسراڻي سان گڏ پريس ڪانفرنس ڪندي چيو ته خوراڪ کاتي هن سال 10 لک ٽن (هڪ ڪروڙ بورين) ڪڻڪ خريد ڪرڻ جو حدف مقرر ڪيو آهي ۽ باردانو (100 ڪلو واري بوري) ... بيپا مقرر ڪيو آهي، خوراڪ کاتو روايتي طور باردانو ڏيڻ بدران آبادگارن کان پاڻ خريد ڪندي 50 ڪلو واري باچڪي (ڪٽي) جا 50 ۽ 100 ڪلو واري بوري جا 100 رپيا الڳ ادا ڪيا ويندا. هن چيو ته سنڌ حڪومت هيل 10 لک ٽن ڪڻڪ خريداري جو حدف مقرر ڪيو آهي. جنهن لاءِ رڳو هاري ڪارڊ تحت رجسٽرڊ ٿيل ننڍن آبادگارن کان خريد ڪئي ويندي ۽ خوراڪ کاتي پاران پهرين اپريل کان ڪڻڪ خريداريءَ جا 109 سينٽرز قائم ڪيا ويندا. ان موقعي تي صوبائي وزيرن جو چوڻ هو ته هيل سنڌ ۾ 45 لک ٽن ڪڻڪ جو بمپر فصل لٿو آهي. سرڪار رڳو 10 لک ٽن ڪڻڪ خريد ڪندي. ... خوراڪ کاتو بند ٿيڻ گهرجي. صوبائي وزير جو چوڻ هو ته گدامن مان ڪڻڪ چوري ڪرڻ ۾ خوراڪ کاتي جي 22 آفيسرن کي معطل، جڏهن ته 9 آفيسرن کي برطرف ڪيو ويو آهي. ڪجهه آفيسرن خلاف ڪيس هلندڙ آهن. هاري ڪارڊ رکندڙ آبادگارن جون لسٽون بينڪ جي ويب سائيٽ ۽ خريداري مرڪزن تي موجود هونديون. ڪڻڪ ڏيندڙ کي سنڌ بينڪ سڌي ريٽ اڪائونٽ ۾ پئسا اماڻيندي.

سنڌ حڪومت طرفان ڪڻڪ جو امدادي اگهه 3500 رپيا في مڻ مقرر ڪرڻ ۽ پهرين اپريل کان رڳو 'هاري ڪارڊ' رکندڙ آبادگارن کان خريد ڪرڻ جو اعلان، ظاهري طور زرعي شعبي کي منظم ڪرڻ جي ڪوشش نظر اچي ٿو پر انهيءَ نظام تي ڪيترائي سوال ۽ خدشا پڻ جنم وٺي رهيا آهن خاص طور تي جڏهن سرڪار پاڻ چئي چڪي آهي ته 'هن سال صوبي ۾ لڳ ڀڳ 45 لک ٽن ڪڻڪ جو بمپر فصل لٿو آهي پر ان مان رڳو 10 لک ٽن خريد ڪرڻ جو حدف مقرر ڪيو ويو آهي' اها پاليسي ڪيتري حد تائين هارين لاءِ سهولت آڻي ٿي، ... بارداني جي پراڻي مسئلي کي ختم ڪري، ان جي قيمت الڳ ادا ڪرڻ جو فيصلو ڪيو ويو آهي. جيڪو هڪ مثبت قدم آهي ماضيءَ ۾ بارداني جي ڪوٽ، ورڇ ۾ ڪرپشن ۽ دير سبب هارين کي سخت مشڪلاتن کي منهن ڏيڻو پوندو هو.

ان کان علاوه 45 لک ٽن پيداوار مان صرف 10 لک ٽن خريد ڪرڻ جو فيصلو ... سوال آهي ته 45 لک ٽن ... سرڪار صرف 10 لک ٽن خريد ڪري رهي آهي ته پوءِ بقايا جيڪا ڪڻڪ آهي انهيءَ جو ڇا ٿيندو؟ ... بينڪنگ نظام تائين رسائي حاصل هجي جيڪا اڃا تائين سنڌ جي ڪچي وارن علائقن ۾ هڪ وڏو چئلينج آهي اسين سمجهون ٿا ته جيڪڏهن زرعي پاليسين ۾ توازن، شفافيت ۽ شموليت کي يقيني نه بڻايو ويو ته پوءِ بمپر فصل لهڻ باوجود هاري خوشحال نه پر قرضن جي چڪيءَ ۾ ڦاسندا ۽ زرعي معيشت پنهنجن اصل مقصدن کان پري رهندي. جو ته سنڌ جهڙي زرعي صوبي ۾ هارين جو اعتماد بحال رکڻ ئي ڪنهن به پاليسيءَ جي ڪاميابيءَ جي ضمانت آهي

زيب ڪنگو جي غزلن جو مجموعو 'ديد جو درشن'

منظور ڪوسو

شاعري ڇا آهي؟ ان لاءِ مختلف دانشورن، نقادن ۽ شاعرن پنهنجا الڳ الڳ خيال بيان ڪيا آهن جنهن جيئن محسوس ڪيو تنهن تيئن اظهار ڪيو پر منهنجي خيال ۾ نقادن کان به وڌيڪ شاعرئي سهڻي نموني ٻڌائي سگهن ٿا ته شاعري ڇا آهي انگريزي ادب جو عظيم رومانوي شاعر جنهن انساني جذبن احساسن حُسن ۽ جمال کي تمام لطيف پيرائيي ۾ بيان ڪيو آهي جان ڪيٽس (31 آڪٽوبر 1795ع- 23 فيبروري 1821ع). پر افسوس جو فطرت جي حُسن ۽ انساني جذبن کي خوبصورت انداز ۾ بيان ڪرڻ واري هن شاعر سان زندگي وفا نه ڪئي ۽ 25 سالن جي ننڍي عمر ۾ فوت ٿي ويو. هن شاعريءَ کي مختصر لفظن ۾ ڏاڍو سٺو بيان ڪيو آهي هو چوي ٿو:

Poetry should come as naturally as leaves to tree, if it does not come so, it " had better not come at all."

نقاد ڪيترين ئي وضاحتون ڇو نه ڪن پر منهنجي خيال ۾ جان ڪيٽس جي هنن چند لفظن کي پهچي نه سگهندا شاعري جي وصف بيان ڪرڻ لاءِ هن کان وڌيڪ خوبصورت لفظ نه ٿا ٿي سگهن 'شاعري وڻ جي پنن جيان فطري طور خودبخود اچڻ گهرجي جيڪڏهن ائين نه ٿي اچي ته پوءِ بهتر آهي ته نه اچي' رابرٽ فراسٽ (1874ع-1963ع) به ڏاڍي سهڻي ڳالهه ڪئي آهي هن چيو آهي ته 'شاعري اُها آهي جڏهن جذبو خيال بڻجي وڃي ۽ خيال لفظن جو لباس اوڙهي وٺي' بهرحال شاعري جي دنيا به هڪ وڏو جهان آهي جتي احساس، جذبا ۽ ڪيفيتون لفظن جا لباس اوڍين ٿيون ۽ اظهار ائين ٿئي ٿو جيئن ساڻ مُند ۾ اوچتو وڏ ڦڙو وسي پئي مان کو نقاد نه ڪوته آهيان پر شاعري ٻڌڻ ۽ پڙهڻ مان خوب لطف اندوز ضرور ٿيندو آهيان ٿڪل ذهن کي سڪون ڏيڻ ۽ نئين قوت بخشڻ لاءِ ضروري آهي ته ماڻهو ڪجهه وقت ڪيي سٺي ۽ معياري شاعري به پڙهي اهڙي شاعري جيڪا گهڙي نه وئي هجي پر بهار مُند ۾ گونچن جيان وڻن تي خودرو ڦٽي نڪتي هجي اڄ ڪلهه سڦلتا پبليڪيشن حيدرآباد طرفان ڇپيل زيب ڪنگو جو شعري مجموعو 'ديد جو درشن' منهنجي مطالعي هيٺ آهي هن شعري مجموعي ۾ به سيئي درد ۽ ڪيفيتون اظهاريل آهن ڪٿي ديد جا درشن ڪٿي پريت جي تهار ته ڪٿي هجر ۽ وصال جون آهون، انسانيت جا درد، ماڻهپي جو زوال ۽ پيو گهڻوئي ڪجها غزل جو اهو شعر جنهن مان لفظ کڻي ڪتاب جو عنوان بڻايو ويو آهي اهو ڪجهه هن ريت آهي جنهن ۾ زيب چئي ٿو ته:

روز تنهنجي ديد جو درشن ڪيان،
روز پنهنجي قلب کي روشن ڪيان،
هٿ ڇمي تنهنجي ڪجي بيعت اچي
ڇوڙ من منڪر وري مومن ڪيان.

ديد، قلب، بيعت ۽ مومن ٺيٺ جو تمام خوبصورت اظهار!

منهنجي ڪافي سالن کان اِها عادت رهي آهي ته ڪو ڪتاب هٿ لڳندو آهي ته ڏينهن رات هڪ ڪري پڙهندو ۽ ان مان مزا ماڻيندو آهيان هونئن ڏٺو وڃي ته نثر هجي يا نظم نثرين ڳالهيون يا موضوع ساڳيا ئي هجن ٿا پر انداز بيان جو فرق هوندو آهي جنهن مان پڙهندڙ لطف وٺي ٿو جيئن اردو جي هڪ شاعر 'سيف' چيو آهي:

سيف انداز بيان رنگ بدل ديتا هے
ورنه دنيا ميں کوئی بات نئی بات نہيں.

177 صفحن تي مشتمل هن مجموعي ۾ غزلن جو هڪ اهڙو جهان وڪريو پيو آهي جنهن ۾ زندگيءَ جا سيئي رنگ پريا ويا آهن هيٺين ٻن سٽن ۾ سماج جي اخلاقي زوال کي اهڙو ته قلمبند ڪيو اٿائين جو ڇا ڳالهه ڪجي

هي زمانو ڪمال تي پهتو،
ماڻهپو ير زوال تي پهتو.

ٿڌهن ئي ته چيو ويو آهي ته نثر جي پستڪ تي شاعر جون به سٽون ڀاري آهن هڪ طرف سائنس ۽ ٽيڪنالاجي ۾ ڪمال حاصل ڪندڙ انسان ته وري ٻئي طرف اسان ڏسون ٿا ته ماڻهن مان ماڻهپو چڙائي ويو آهي، جئين ڀٽائي صاحب فرمايو آهي:

'آدمين اِخلاص، مٿائي ماڻو ڪيو، هاڻي ڪٿي سيڪو، سٽندو ماڙهوءَ ماس'

بيحد مادي ترقيءَ جي باوجود سماج اخلاقي زوال ڏانهن ڌڪيندو پيو وڃي ۽ اسان جهڙا سماج بک، بيمارين، بدامني ۽ بي حسيءَ جو شڪار آهن ۽ انسانيت جا دعويدار ابن آدم جي مارڻ تي اربين ڪربين ڊالر خرچ پيا ڪن ۽ هن سڄي درد مان نجات لاءِ ٻن سٽن ۾ تمام سهڻو ڏس ڏنو اٿائين. بغضِ انسان ذات مان نڪري! ڏک سڄي ڪائنات مان نڪري! قوم کي سٺين ڏڳ تي لائڻ بدران پنڻ جو هيراڪ بڻائيو ويو آهي، جنهن درد جو اظهار زيب هنن سٽن ۾ ڪري پيو.

ٿيو اسان جو ته حال اهڙو،
پنڻ نياڻيون ڪري قطارون.

ٽرمپ جي نئين چال يا امن جي سنجيده ڪوشش؟

ڊاڪٽر رشيد احمد خان

گذريل ڇنڇر ۽ آچر جي رات، آمريڪا جي صدر ڊونلڊ ٽرمپ ايران کي سڌي ڌمڪي ڏني ته جيڪڏهن ايران ايندڙ 48 ڪلاڪن اندر آبنائي هرمز مان خليجي ملڪن جي تيل ۽ گئس کڻندڙ جهازن تي لڳايل پابنديون ختم نه ڪندو ته آمريڪا هڪ ڪانپوءِ هڪ ايران جا بجلي پيدا ڪندڙ پلانٽ تباهه ڪري ڇڏيندو يعني صاف لفظن ۾، آمريڪا چاهي پيو ته ساموونڊي رستن تي ڪا به رڪاوٽ نه هجي ان جي جواب ۾ ايران به سخت ردعمل ڏنو ۽ چيو ته جيڪڏهن آمريڪا واقعي اهڙو قدم کنيو ته پوءِ ايران به خليج فارس ۾ آمريڪا جي ساٿين وارن ملڪن ۾ نه رڳو بجلي ناهڻ وارا پلانٽ، پر سمنڊ جي پاڻي کي پيئڻ جهڙو بڻائڻ وارا پلانٽ (جيڪي پاڻي صاف ڪن ٿا) ۽ تيل گئس جا ذخيرن کي به نشانو بڻائيندو يعني ڳالهه سڌي جنگ جهڙي صورتحال تائين پهچي وئي ان تڪرار ڪانپوءِ ٽرمپ چيو ته هو ايران جي ايٽمي مرڪزن تي حملي واري ڌمڪي کي عارضي طور جمعي تائين روڪي رهيو آهي ۽ پوءِ وري اها مُدت وڌائي ڇهه اپريل تائين ڪري ڇڏي هن جو چوڻ هو ته ان جو سبب اِهو آهي ته آمريڪا ۽ ايران جي اهم ماڻهن وچ ۾ ڳالهيون ٿيون آهن ۽ انهن ڳالهين ۾ ڪجهه مثبت اڳڀرائي نظر اچي آهي هاڻي اميد ڪئي پئي وڃي ته انهن ڳالهين جي نتيجي ۾ آمريڪا ۽ ايران وچ ۾ اهو معاهدو ٿي سگهي ٿو ته ايران ڪجهه وقت (تقريبن پنج سال) لاءِ يورينيم جي افزائش (ايٽمي پروگرام) ۽ ڊگهي فاصلي وارن ميزائلن جي تياري روڪي ڇڏيندو ان سان گڏ اِهو به امڪان ظاهر ڪيو پيو وڃي ته ايران ۽ اسرائيل وچ ۾ هلندڙ تڪرار به گهٽجي يا ختم ٿي سگهن ٿا، جنهن سان سڄي وچ اوڀر ۾ مستقل امن ۽ استحڪام اچي سگهي ٿو.

صدر ٽرمپ طرفان ايران کي ڏنل الٽي ميٽم کي ملتوي ڪرڻ کو حيران ڪندڙ يا اوچتو فيصلو نه هو، چاڪاڻ ته لڳ ڀڳ هڪ مهيني کان هلندڙ هن جنگ سبب سڄي دنيا ۾ ڳڻتي مسلسل وڌندي پئي وڃي وڏن ملڪن کان وٺي ننڍن ملڪن تائين سڀني کي هن صورتحال بابت فڪر آهي ان جو سڀ کان وڏو سبب اِهو آهي ته عالمي مارڪيٽ ۾ ڪچي تيل (خام تيل) جي فراهمي گهٽجي وئي آهي ۽ ان جون قيمتون تمام تيزيءَ سان وڌي رهيون آهن نتيجي ۾ جيڪي ملڪ ٻاهران تيل گهرائن ٿا، انهن جي معيشتن تي وڏو بار پئجي ويو آهي ۽ انهن کي سنگين معاشي خطرن کي منهن ڏيڻو پئجي رهيو آهي انٽرنيشنل انرجي ايجنسي جي تازي بيان موجب، هن جنگ سبب دنيا کي جيڪو تيل جو بحران درپيش آهي، اهو 1973-74ع واري عرب-اسرائيل جنگ ڪانپوءِ لڳايل آئل ايمبارگو (تيل بندش) کان به وڌيڪ خطرناڪ ٿي سگهي ٿو يعني جيڪڏهن صورتحال اهڙي ئي رهي ته دنيا کي هڪ وڏو معاشي ۽ توانائي جو بحران منهن ڏيڻو پئجي سگهي ٿو.

هن سڄي صورتحال جو هڪ وڌيڪ ڳڻتي وارو پهلو اِهو آهي ته ايران جي سخت ردعمل ۽ مزاحمت سبب آمريڪا ڪجهه حد تائين گهٻراهٽ جو شڪار ٿي ويو آهي ۽ وڏي پيماني تي هٿيار ۽ گولا بارود جنگ ۾ استعمال ڪري رهيو آهي يعني جنگ آهستي آهستي وڌيڪ خطرناڪ شڪل اختيار ڪري رهي آهي جيڪڏهن هن عمل کي نه روڪيو ويو ته امڪان آهي ته جنگ جلدي اهڙي خطرناڪ موڙ تي پهچي وڃي، جتي ايٽمي هٿيارن جي استعمال ڪانسواءِ ٻيو ڪو رستو باقي نه رهي چين جي هڪ سفارتڪار ۽ جنگي معاملن جي ماهر ڊاڪٽر وڪٽر گائو جي چوڻ مطابق، هي جنگ تيزيءَ سان رڳو علائقائي نه، پر عالمي ٽڪراءَ ۾ تبديل ٿيندي پئي وڃي هن جو اِهو به چوڻ آهي ته اهڙي صورتحال ۾ اسرائيل طرفان ايران جي اهم هنڌن تي ايٽمي حملو ٿيڻ جو خطرو به وڌي سگهي ٿو، چاڪاڻ ته هن وقت هن خطي ۾ رڳو اسرائيل وٽ ايٽمي هٿيار موجود آهن ۽ هو اڳ ئي انتهائي خطري واري حالت ۾ انهن جي استعمال جو اشارو ڏئي چڪو آهي انهيءَ ڪري دنيا جا گهڻا ملڪ هن جنگ کي فوري طور بند ڪرڻ ۽ مسئلو ڳالهين وسيلي حل ڪرڻ جي گهر ڪري رهيا آهن ڪجهه ملڪ ته عملي طور تي

به ان لاءِ ڪوششون ڪري رهيا آهن ڪجهه وقت اڳ ايران جي پرڏيهي وزير عباس عراقچي الجزيره کي ڏنل هڪ انٽرويو ۾ انهن سفارتي ڪوششن جو ذڪر ڪيو هو. هن چيو هو ته هن تڪرار ۾ جيڪڏهن ڪو ملڪ اثرائتو ثالثي (صلح ڪرائڻ وارو) ڪردار ادا ڪري سگهي ٿو، ته اهو چين آهي، چاڪاڻ ته چين جا ايران، آمريڪا ۽ اسرائيل ٽنهي سان متوازن لاڳاپا آهن.

صدر ٽرمپ جي طرفان الٽيميٽم ملتوي ڪرڻ ڪانپوءِ آمريڪي ميڊيا ۾ خبرون گردش ڪري رهيون آهن ته ترڪي، مصر، عمان ۽ پاڪستان به پس پرده سفارتي ڪوششن ۾ اهم ڪردار ادا ڪري رهيا آهن يعني انهن ملڪن پنهنجو اثر استعمال ڪندي جنگ کي ڳالهين ذريعي حل ڪرڻ لاءِ مدد ڪئي جيتوڻيڪ جنگ بدستور جاري آهي ۽ آمريڪي ۽ اسرائيلي حملا ايران جي مختلف حصن ۾ ٿيندا رهي رهيا آهن پر آمريڪي سينيٽ ڪام واضح ڪري چڪو آهي ته جنگ بند ٿيڻ تائين اهي ڪارروايون جاري رهنديون ٻئي طرف، اسرائيلي وزيراعظم بينجمن نيتن ياهو پڻ اعلان ڪيو آهي ته جيستائين ڪو رسمي معاهدو نه ٿئي، اسرائيل ايران تي حملا جاري رکندو ايران طرفان به جوابي ڪارروايون لڳاتار ٿي رهيون آهن جنهن سبب پورو خطو انتهائي تناؤ ۽ شديد ڇڪتاڻ ۾ آهي آبنائي هرمز تي ايران جو ڪنٽرول برقرار آهي ۽ آمريڪا جي اتحادي ملڪن جي تيل بردار جهازن جي آمد ورفت اڃا تائين محدود آهي تنهن هوندي به صدر ٽرمپ جي اعلان کي عالمي سطح تي سراهيو ويو برطانيه جي وزيراعظم ڪئير اسٽارمر چيو ته اها هڪ مثبت اڳڀرائي آهي ۽ هن وچ اوڀر ۾ جنگ بندي ۽ ڊگهي مُدت لاءِ امن قائم ڪرڻ جي ضرورت تي زور ڏنو وڌيڪ اهو اعلان عالمي تيل جي قيمتن ۽ اسٽاڪ مارڪيٽن تي به خوشگوار اثر وجهي ٿو يعني مارڪيٽ ۾ استحڪام آيو آهي ۽ قيمتن ۾ سڪون محسوس ڪيو ويو آهي

ڪجهه حلقن جو خيال آهي ته آمريڪي انٽيليجنس ادارا صدر ٽرمپ کي واضح طور تي ٻڌائي چڪا آهن ته ايران جي توانائي وارن منصوبن کي تباهه ڪرڻ يا آبنائي هرمز جي چوڌاري فوجي موجودگي جي باوجود آمريڪا پنهنجا مقصد حاصل نه ڪري سگهندو حقيقت ۾، هي جنگ، جيڪا ڪيترن ماهرن جي مطابق اڳ ئي آمريڪا جي ڪنٽرول کان ٻاهر ٿي چڪي آهي، مڪمل طور تي ٽرمپ جي هٿ مان نڪري سگهي ٿي اهڙي صورتحال ۾ نه صرف ٽرمپ جي سياسي ساک کي وڌيڪ نقصان پهچي سگهي ٿو، پر امن قائم ڪرڻ واري دعويدار طور اپڻ ۽ نوبل انعام حاصل ڪرڻ جو موقعو به وڃائي ڇڏيندو، ڊاڪٽر وڪٽر گائو جو چوڻ آهي ته ٽرمپ هن جنگ کي مشرق وسطيٰ ۾ اهڙي حد تائين وٺي ويو آهي جو مستقبل ۾ جڏهن ڪو تاريخدان 2026ع تي نظروجهي، ته ممڪن آهي ته هو ٽرمپ کي آمريڪا جي عالمي طاقت ۽ بالادستي جي زوال جو ذميوار قرار ڏئي. گذريل هڪ مهيني جي جنگ وچ اوڀر ۾ ڪيترن ئي نون جيو پولٽيڪل حقيقتن کي جنم ڏنو آهي انهن مان سڀ کان اهم حقيقت اِها آهي ته آمريڪا جنگ شروع ڪرڻ جي سگهه رکي ٿو، پر ان کي اها مڪمل طاقت نه آهي ته اها جنگ پنهنجي مرضيءَ سان ختم ڪري سگهي. جيڪڏهن اِها جنگ ڊگهي ٿيندي، ته ان جا اثر رڳو وچ اوڀر تائين محدود نه رهندا، پر عالمي سياست ۽ معيشت تي به وڏو اثر پوندو. اِهو به ممڪن آهي ته آمريڪا، جيڪو اڳ ئي ٽرمپ جي پاليسين سبب عالمي سطح تي پنهنجي ساک وڃائي چڪو آهي ۽ ماضي واري طاقت جي سياست ڏانهن واپس وڃڻ جي ڪوشش ڪري رهيو آهي، عالمي نظام ۾ پنهنجو اثر وڌيڪ وڃائي ويهندو. اهڙي صورتحال ۾ مشرق وسطيٰ جا ملڪ، جيڪي اڃا تائين آمريڪا تي ڀاڙيندا رهيا آهن پاڻ کي انتهائي غير يقيني ۽ نازڪ حالت ۾ محسوس ڪندا ۽ ان جا نتيجا سيني جي سامهون واضح ٿيندا.

معاشي بحران ۾ مبتلا هاري!

نظير احمد سومرو

ڪنهن به ملڪ جي ترقي، استحڪام ۽ خودمختياريءَ جو دارومدار ان جي معيشت تي هوندو آهي ۽ معيشت جو بنياد زراعت آهي اڄ ملڪ جو هاري سخت معاشي بحران جو شڪار ٿي ويو آهي ڏينهن رات زمين مان سون پوکڻ لاءِ ڪم ڪندڙ هاري بک ۽ بدحاليءَ جي زندگي گذارڻ تي مجبور آهي پاڪستان هڪ زرعي ملڪ هئڻ باوجود هاريءَ کي پنهنجي حق نه ملي رهيو آهي ڊائن، ڊيزل، بجلي ۽ ٽيوب ويلن جا خرچ ڪيترائي ڀيرا وڌي ويا آهن جڏهن ته فصلن جا اگهه لاڳيتو گهٽجي رهيا آهن اهم فصل هاريءَ جي فائدي بدران نقصان جو سبب بڻجي ويا آهن حڪومت امدادي قيمت جو اعلان ته ڪري ٿي پر خريداريءَ جو ڪو به اثرائتو نظام ناهي زرعي بئنڪون، خانگي ادارا ۽ وياج خور آبادگارن جي مجبورين جو ناجائز فائدو وٺي رهيا آهن جيڪڏهن هڪ فصل ناڪام ٿئي ٿو ته ايندڙ فصل به قرض تي پوکيو وڃي ٿو. تنهنڪري هاري نسلن تائين قرضي ٿيندو پيو وڃي پر عملي طور ڪي به اپاءَ ڪهنڊي نظر نٿا اچن آبهوا جي تبديليءَ پڻ هاريءَ جي مشڪلاتن کي تمام گهڻو وڌايو آهي ڪڏهن سخت برساتون، ڪڏهن ڪيڪوڙ ۽ ڪڏهن ڊگهي خشڪي فصلن کي تباهه ڪري ڇڏيندي آهي هو ميدان ۾ وڃي ٿو ۽ هر سال وڌيڪ واپس اچي ٿو ڪڻڪ جي تباهي ملڪ جي معيشت لاءِ هڪ خطرناڪ گهنٽي آهي ڪڻڪ، جنهن جو فصل اڄ تيار ٿي مارڪيٽ ۾ پهچڻ شروع ٿي ويو آهي اڄ زوال ۾ آهي جنهن نه رڳو هارين کي متاثر ڪيو پر هارين جي زندگيءَ تي به خراب اثر پيا آهن فصلن جا مناسب اگهه نه ملڻ ڪري ڳوٺ ويران ٿي رهيا آهن نوجوان روزگار جي ڳولا ۾ شهرن ڏانهن منتقل ٿي رهيا آهن جڏهن ڪو هاري پنهنجي زمين ڇڏي وڃي ٿو ته نه فقط هڪ ماڻهو پر سمورو زرعي نظام ڪمزور ٿئي ٿو جيڪڏهن اها صورتحال جاري رهي ته ايندڙ ڏينهن ۾ هڪ سنگين خوراڪ جو بحران پيدا ٿي سگهي ٿو ان لاءِ اهو آهي ته هاري دوست پاليسيون ناهيون وڃن. فصلن جي بروقت حڪومت جي خريداريءَ کي يقيني بڻايو وڃي زرعي اوزار سستا ۽ معياري طور تي فراهم ڪيا وڃن هارين جي حقن تي ڌاڙو هڻڻ واري مافيا کي ختم ڪيو وڃي ۽ هارين کي جديد زرعي ٽيڪنالاجيءَ تائين رسائي ڏني وڃي هن وقت اسان جي زراعت ۽ معيشت جو هڪ دردناڪ پهلو بڻيل آهي ڪڻڪ جو فصل تيار ٿيڻ بعد جڏهن هاريءَ کي پنهنجي محنت جو پورو اگهه نٿو ملي ته ان جا ڪيترائي سبب آهن

هارين کي ٿيندڙ نقصان جا بنيادي سبب: سرڪاري طور خريداريءَ جو بحران: اڪثر جڏهن فصل لهندو آهي ته سرڪاري مرڪز وقت تي نٿا کُلن يا وري بارداني (ٻورين) جي فراهميءَ ۾ رڪاوٽون وڌي وينديون آهن.

وچولي طبقي جو اثر: جڏهن هاري سرڪار کي ڪڻڪ وڪڻڻ ۾ ناڪام ٿيندو آهي ته هو مجبور ٿي واپارين يا دلالن کي سستي اگهه تي ڪڻڪ وڪڻندو آهي

پيداواري خرچن ۾ اضافو: ٻج پاڻ ڊي اي پي، يوريا، ڊيزل ۽ پاڻيءَ جا خرچ آسمان سان ڳالهائي رهيا آهن جيڪڏهن ڪڻڪ جو اگهه انهن خرچن جي تناسب سان نه وڌندو ته هاري کي ڪٽڻ بدران کٽي پوندي آهي

درآمدي پاليسي: ڪڏهن ڪڏهن ضرورت نه هجڻ باوجود ٻاهرين ملڪ مان ڪڻڪ گهرائي ويندي آهي جنهن سان مقامي مارڪيٽ ۾ ڪڻڪ جا اگهه ڪري پوندا آهن نقصان جا سماجي ۽ معاشي اثر هارين کي پوندڙ هن ملي نقصان جا نتيجا تمام خطرناڪ نڪرندا آهن

قرضن جو جار: هاري ايندڙ فصل (جهڙوڪ ڪپهه يا سرنهن) لاءِ ٻج ۽ پاڻ وٺڻ لاءِ وڌيڪ قرض کڻڻ تي مجبور ٿي ويندو آهي

زراعت تان اعتماد جو ختم ٿيڻ: جڏهن محنت جو ثمر نه ملندو آهي ته نئين نسل زراعت ڇڏي شهرن ڏانهن روزگار لاءِ واجهائيندي آهي

غذائي تحفظ: جيڪڏهن هاري کي نقصان ٿيو ۽ هن ايندڙ سال ڪڻڪ گهٽ پوکي ته ملڪ ۾ اٽي جو بحران پيدا ٿي سگهي ٿو

هيءَ واقعي هڪ افسوسناڪ صورتحال آهي جڏهن هاري سڄو سال محنت ڪري ٿو پگهر وهائي فصل تيار ڪري ٿو ۽ آخر ۾ کيس پنهنجي محنت جو پورو اگهه نٿو ملي ته اها رڳو هڪ هاريءَ جي شڪست ناهي پر پوري زرعي معيشت لاءِ هڪ وڏو ڌڪ ۽ نقصان آهي سنڌ ۽ پنجاب ۾ هن وقت ڪڻڪ جي فصل جي لاهي زورن تي آهي پر هاريءَ جي منهن تي خوشيءَ بدران پريشاني آهي ان جا ڪجهه اهم سبب ۽ موجوده صورتحال هيءَ آهي ته هارين جي مايوسيءَ جا مکيه سبب، سرڪاري اگهه ۽ اوطاقن جي بندش: حڪومت پاران ڪڻڪ جو امدادي اگهه ته مقرر ڪيو ويندو آهي پر اڪثر بارداني (ٻورين) جي ورڇ ۽ خريداري مرڪزن جي دير سان کلڻ هاري مجبور ٿي پنهنجو فصل واپارين کي گهٽ اگهه تي وڪڻي ڇڏي ٿو هاري خوشحال ٿيندو ته مستقبل خوبصورت ٿيندو جيڪڏهن اڄ ملڪ جي آبادگارن جي حمايت نه ڪئي وئي ته سڀائي اهو معاشي بحران سڄي ملڪ کي پنهنجي لپيٽ ۾ آڻي ڇڏيندو هاري جي طاقت اصل ۾ پاڪستان جي طاقت آهي

افغانستان: انساني حقن جي سنگين صورتحال

احمد اٻڙو

افغانستان هڪ ڀيرو ٻيهر عالمي ڌيان جو مرڪز بڻجي ويو آهي پر هن ڀيري ڪنهن جنگي حڪمتِ عملي يا سفارتي ڪاميابي سبب نه پر انساني حقن جي شديد ۽ مسلسل ڀڃڪڙين جي ڪري تازين رپورٽن ۽ ميدان مان ايندڙ شاهدين مطابق، طالبان جي موجوده حڪمرانيءَ هيٺ افغانستان ۾ انساني حقن جي صورتحال انتهائي ڳڻتيءَ جوڳو رُخ اختيار ڪري چڪي آهي انساني حقن جي تنظيم "رواداري" جي تازو جاري ڪيل رپورٽ ان تلخ حقيقت کي چٽي نموني سامهون آڻي ٿي، جنهن مان ظاهر ٿئي ٿو ته ملڪ ۾ ظلم، جبر ۽ ناانصافيءَ جو دائرو ڏينهون ڏينهن وڌي رهيو آهي

طالبان رجيم جي آمرائين پاليسين نه صرف سياسي آزاديءَ کي محدود ڪري ڇڏيو آهي پر سماجي ۽ معاشي ڍانچي کي به سخت متاثر ڪيو آهي. رپورٽ موجب گذريل سال دوران شهري آزاديءَ کي سختيءَ سان دٻايو ويو، جڏهن ته عورتن، مذهبي اقليتن ۽ نسلي گروهن تي ٿيندڙ ظلم ۾ خطرناڪ حد تائين اضافو ڏٺو ويو. انگن اکرن مطابق ٽارگيٽ ڪلنگ، عدالت کان مٿاهون قتل جبري گمشدگيون ۽ تشدد جي واقعن ۾ 404 سيڪڙو اضافو ٿيو جنهن ۾ گهٽ ۾ گهٽ 611 ماڻهو متاثر ٿيا اهي رڳو انگ اکر نه پر انساني زندگين جي تباهي ۽ خاندانن جي اجڙڻ جي ڪهاڻي بيان ڪن ٿا.

طالبان حڪومت جي سخت پابنديون خاص طور عورتن جي زندگيءَ کي محدود ڪري ڇڏيو آهي 2025ع دوران لاڳو ڪيل جبري قانونن عورتن کي تعليم، روزگار ۽ سماجي سرگرمين کان تقريباً محروم ڪري ڇڏيو آهي عورتن جي بنيادي حقن تي اهڙي نموني بندشون نه رڳو انساني حقن جي عالمي اصولن جي خلاف آهن پر هڪ صحتمند سماج جي ترقيءَ لاءِ به وڏو خطرو آهن جڏهن ڪنهن معاشري جي اڌ آباديءَ کي عملي طور خاموش ۽ غيرفعال بڻايو وڃي ته اهو سماج اڳتي وڌڻ بدران پوئتي وڃي ٿو

طالبان جي عدالتي نظام بابت به ڳڻتي وڌي وئي آهي رپورٽ ۾ ٻڌايو ويو آهي ته طالبان عدالتن پاران ڪوڙا، جسماني سزائون ۽ تذليل آميز سزائون عام بڻجي ويون آهن اهڙيون سزائون واضح طور عالمي قانونن ۽ انساني وقار جي خلاف آهن جديد دنيا ۾ جتي قانون جو بنياد انصاف، شفافيت ۽ انساني وقار تي رکيو ويو آهي، اتي اهڙي قسم جا عمل ڪنهن به رياست جي قانوني حيثيت تي سوال اٿارين ٿا.

ان کان علاوه، افغانستان ۾ نسلي ۽ مذهبي اقليتن جي حالت پڻ انتهائي خراب آهي. انهن کي روزگار، معاشي موقعن، تعليم ۽ بنيادي سهولتن تائين رسائي کان محروم رکيو ويو آهي. اهڙو رويو نه صرف سماجي اڻبرابريءَ کي وڌائي ٿو پر ملڪ ۾ بيچيني ۽ عدمِ استحڪام کي به جنم ڏئي ٿو هڪ گهڻ نسلي ۽ گهڻ مذهبي سماج ۾، جيڪڏهن سڀني کي برابر حق نه ڏنا وڃن ته اهو سماج ڊگهي عرصي تائين امن ۽ استحڪام برقرار نٿو رکي سگهي.

انساني حقن جي آزاد ادارن ۽ عدليه جي غير موجودگي صورتحال کي وڌيڪ خراب بڻائي ڇڏيو آهي جڏهن ملڪ ۾ ڪو اهڙو نظام موجود نه هجي، جيڪو مظلومن کي انصاف فراهم نه ڪري سگهي ته پوءِ ظلم جو سلسلو بنا ڪنهن روڪ ٽوڪ جي جاري رهي ٿو افغانستان ۾ هن وقت اهڙي ئي صورتحال آهي، جتي نه آزاد ميڊيا آهي، نه مضبوط عدليه ۽ نه ئي ڪو موثر احتسابي نظام. نتيجي طور، عام شهرين لاءِ انصاف حاصل ڪرڻ تقريباً ناممڪن بڻجي ويو آهي

ماهرن جو چوڻ آهي ته طالبان جي حڪمرانيءَ افغانستان کي هڪ اهڙي موڙ تي آڻي بيهاريو آهي، جتي قانون جي جاءِ تي بندوق ۽ رواداريءَ جي جاءِ تي دهشت حڪمراني ڪري رهي آهي اهو صرف هڪ سياسي يا حڪومتي بحران ناهي پر هڪ اخلاقي ۽ انساني بحران پڻ آهي، جنهن جا اثر نه صرف افغانستان تائين محدود رهندا پر پوري خطي ۽ دنيا تي پوندا.

عالمي برادريءَ لاءِ به اها هڪ اهم آزمائش آهي. انساني حقن جا عالمي چارٽر ۽ اصول صرف ڪاغذن تائين محدود نه هئڻ گهرجن پر انهن تي عملي طور عملدرآمد به ضروري آهي. جيڪڏهن دنيا افغانستان ۾ ٿيندڙ ظلم تي خاموش رهي ٿي ته پوءِ اهو عالمي نظام جي اخلاقي حيثيت تي وڏو سوال بڻجي ويندو. عالمي ادارن کي گهرجي ته هو نه صرف بيان جاري ڪن پر عملي قدم پڻ کڻن، جيئن افغانستان جي عوام کي سندن بنيادي حق واپس ملي سگهن.

پاڪستان جهڙن پاڙيسري ملڪن لاءِ به اها صورتحال انتهائي اهميت رکي ٿي افغانستان ۾ عدمِ استحڪام جو سڌو اثر خطي جي امن معيشت ۽ سلامتيءَ تي پوي ٿو تنهنڪري ضروري آهي ته علائقائي ملڪن گڏجي هڪ اهڙو لائحه عمل ترتيب ڏين جنهن سان افغانستان ۾ امن، استحڪام ۽ انساني حقن جي بحالي ممڪن بڻائي سگهجي

شايد اهو چوڻ غلط نه هجي ته افغانستان اڄ هڪ نازڪ دور مان گذري رهيو آهي انساني حقن جي ڀڃڪڙي، معاشي بدحالي ۽ سماجي بيچيني گڏجي هڪ اهڙو بحران پيدا ڪري رهيا آهن جنهن جو حل صرف طاقت سان نه پر انصاف، رواداري ۽ انساني قدرن جي بحاليءَ سان ممڪن آهي. طالبان حڪومت لاءِ به اهو هڪ موقعو آهي ته اها پنهنجي پاليسين تي نظرثاني ڪري ۽ دنيا اڳيان اهو ثابت ڪري ته هو هڪ ذميوار رياست طور عالمي اصولن جو احترام ڪرڻ لاءِ تيار آهن جيڪڏهن ائين نٿو ٿئي ته افغانستان نه صرف پنهنجي عوام لاءِ پر پوري دنيا لاءِ هڪ مسلسل بحران جو مرڪز بڻيل رهندو انساني حقن جو تحفظ رڳو هڪ نظريو نه پر هر انسان جو بنيادي حق آهي ۽ ان جي حفاظت عالمي برادريءَ جي گڏيل ذميواري آهي

عبرت پوسٽ (اداري جو خط جي متن سان متفق هجڻ ضروري ناهي)

مورو واسين جو احتجاج، واڳ ڌڻين کي نوٽيس وٺڻ کپي!

هيءَ خط مورو شهر جي انهن مظلوم خاندانن جي آواز طور اوهان تائين پهچي رهيو آهي، جيڪي گذريل ڪيترن ئي ڏينهن کان پنهنجي پيارن جي آزاديءَ لاءِ روڊن تي ويٺل آهن. مورو سانحي جي متاثرن جا وارث، جن ۾ انهن جون امڙون، ڀينرون، ٻارڙا ۽ بزرگ شامل آهن. مسلسل احتجاج ڪندي انصاف جي اپيل ڪري رهيا آهن پر افسوس جو سندن دانهن اڃا تائين اقتدار جي ايوانن تائين نه پهتي آهي.

مورو پريس ڪلب آڏو ڪالهه 14هين ڏينهن به جاري رهندڙ احتجاج دوران دل کي جهوريندڙ منظر ڏسڻ ۾ آيو، جتي معصوم ٻارڙا ۽ نياڻيون پنهنجن هٿن کي لوهي زنجيرن سان ٻڌي پنهنجن پيارن جي آزاديءَ جي گهر ڪري رهيا هئا. اهي ئي ٻار جن جي هٿن ۾ ڪتاب هجڻ گهرجن ها، اسڪولن ۾ هجڻ گهرجن ها، سي اڄ روڊن تي ويهي پنهنجي حقن لاءِ دانهن ڪري رهيا آهن. انهن جي اکين ۾ بي وسي ۽ دلين ۾ درد واضح نظر اچي ٿو جيڪو ڪنهن به حساس دل کي لوڏي ڇڏي ٿو. احتجاج ڪندڙن جو چوڻ آهي ته سندن ڪيترائي ماڻهو گذريل ڏهن مهينن کان جيل ۾ قيد آهن. نه سندن ڪيس هلي رهيا آهن، نه کين عدالت ۾ پيش ڪيو پيو وڃي، نه ضمانت ملي رهي آهي ۽ نه ئي سندن وارثن کي ملاقات جي اجازت ڏني وڃي ٿي. اهو عمل نه رڳو قانون جي ڀڃڪڙي آهي پر انساني حقن جي به سنگين لتاڙ آهي. هيءَ مظلوم ماڻهو اوهان کان پرزور اپيل ڪن ٿا ته هن معاملي جو فوري نوٽيس ورتو وڃي. اسان اهو يقين رکون ٿا ته مظلومن جون دانهون خالي نه وينديون. تاريخ شاهد آهي ته ظلم هميشه ختم ٿيو آهي ۽ انصاف آخرڪار غالب رهيو آهي. اميد آهي ته اوهان هن معاملي کي سنجيدگيءَ سان وٺندي جلد انصاف مهيا ڪندا ۽ انهن بيگناهه ماڻهن کي آزاد ڪرائيندا.

هاشم احمد/مورو

لطيفي لات — شاهه عبداللطيف ڀٽائي

ڪوڙين ڪايائون تُنهنجيون، لِکن لَکَ هزارَ؛
جِيئَ سيڪنهن جيءَ سين، دَرسن ڏارون ڏارَ؛
پِريَمِ تنهنجا پارَ، کهڙا چئِي ڪيئن چوان.

(سُر ڪلياڻ)

اچوڪو ڏينهن ـ 29 مارچ

هينري بارٽل فريئر

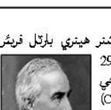

اڄ سنڌ جي انگريز ڪمشنر هينري بارٽل فريئر جي جنم جو ڏينهن آهي هو 29 مارچ 1815ع ۾ ويلس برطانيه جي هڪ ڳوٺ ڪلاڊيڪ (Clydach) ۾ پيدا ٿيو هن کي 1850ع ۾ سنڌ جو گورنر مقرر ڪيو ويو 1851ع ۾ هن سنڌي ٻوليءَ کي سنڌ جي سرڪاري ٻولي قرار ڏنو ۽ حڪم نامون جاري ڪيو ته سنڌ ۾ ڪم ڪندڙ سمورا سرڪاري آفيسر فارسيءَ بدران سنڌي ٻوليءَ ۾ خط ۽ ڪتابت ڪندا ۽ جن آفيسرن کي سنڌي نٿي اچي سي لازمي طور تي سنڌي ٻولي سکندا هن سنڌي ٻوليءَ جي الف ب جوڙڻ لاءِ هڪ ڪاميٽي ناهي سنڌي ٻوليءَ جي هاڻوڪي ابجد اصل ۾ هينري بارٽل فريئر جي جوڙيل انهيءَ ڪاميٽيءَ ناهي هئي هن سنڌ جي ٽپال کاتي ۾ سڌارا آندا ۽ ڪراچيءَ کان ملتان تائين سنڌو درياهه وسيلي بوٽ سروس شروع ڪئي هن جي دور ۾ ڪيترائي سنڌي اسڪول کوليا ويا ۽ ڪيترائي سنڌي ڪتاب ڇپائي پڌرا ڪيا ويا هن 1862ع کان 1867ع تائين بمبئيءَ جي گورنر ۽ 1877ع کان 1880ع تائين ڏکڻ آفريڪا جي هاءِ ڪمشنر طور خدمتون سرانجام ڏنيون هن 29 مئي 1884ع تي لنڊن ۾ وفات ڪئي ڪراچيءَ جو مشهور فريئر هال اڄ به هن انگريز عملدار جي ياد تازي ڪرڻ لاءِ موجود آهي

عبدالرزاق قريشي

عبدالرزاق قريشي، جيڪب آباد جو مشهور صحافي، ساهتڪار ۽ سياسي ڪارڪن هو. هن جو جنم 29 مارچ 1929ع تي عبدالوهاب قريشيءَ جي گهر ٿيو. تعليم مڪمل ڪرڻ کان پوءِ پهريائين ٽيپدار ۽ پوءِ پوليس ۾ سپاهيءَ طور ڀرتي ٿيو ڪجهه عرصي کان پوءِ اها نوڪري ڇڏي پرائمري اسڪول جي استاد طور نوڪري ڪيائين هن کي ادبي ۽ صحافتي سرگرمين سان ننڍي هوندي کان ئي شوق هو. هن جيڪب آباد ۾ "رزاق اليڪٽرڪ پرنٽنگ پريس" قائم ڪئي ۽ "البرق" نالي اخبار جاري ڪئي هن جي ڇپيل ڪتابن ۾ "ڏاهپ جو خاتمو"، "مشاهير جيڪب آباد" ۽ "جيڪب ...

تعلقي جي ڳوٺ ڪاڻوٽ ۾ اکيون کوليون سندس پورو نالو محمد بلاول ولد محمد يعقوب وگهامل هو هن پنهنجي عملي زندگيءَ جي شروعات هڪ پرائمري اسڪول جي استاد طور ڪئي پر اڳتي هلي ايم اي جي سند حاصل ڪري ڪليج ۾ پهريائين ليڪچرار ۽ پوءِ پروفيسر مقرر ٿيو هو هڪ ڊگهي عرصي تائين سچل سرمست ڪامرس ۽ آرٽس ڪليج جو پرنسپال پڻ رهيو ريڊيو پاڪستان حيدرآباد هن جي شاعري مختلف فنڪارن جي آواز ۾ رڪارڊ ڪئي، جنهن تمام گهڻي مقبوليت ماڻي هن جي لکيل ڪتابن ۾ دلسوز ڪافيون (شاعري)، ڪليات پرديسي (شاعري)، پڪار (شاعري)، سوني صندوق (ٻاراڻو ادب)، زندگي ۽ حادثا (افسانا)، جادوءَ جو گلاب (ٻاراڻو ادب)، رهبر دوستي (مضمون) ۽ سچل جي شاعري ۽ جمليات شامل آهن هن 23 ڊسمبر 1999ع تي هيءَ جهان ڇڏيو

اسرار شام

اڄ مشهور اديب اسرار شام جي جنم جو ڏينهن آهي اسرار شام جو اصل نالو اسرار احمد ولد حاجي محمد جمعو ميمڻ هو هن 29 مارچ 1954ع ۾ ٽنڊي جام شهر ۾ اکيون کوليون هن اسڪول جي استاد طور سنڌ جي مختلف اسڪولن ۾ ذميداريون سرانجام ڏنيون ڪجهه وقت "روزاني سنڌ نيوز" جي اسٽاف رپورٽر طور ڪم ڪيائين 1987ع ۾ هن "سنڌي ٻارڙا پبليڪيشن" جي نالي سان ٻارڙن لاءِ هڪ ڪتابي سلسلو شروع ڪيو انهيءَ سلسلي جون اٽڪل 60 کان 70 سٽر ڪڙيون ڇپجي پڌريون ٿيون هن ٻارڙن لاءِ ڪيترائي تفريحي ۽ ادبي پروگرام پڻ منعقد ڪيا هن سنڌي ۽ اردو اسٽيج ڊرامن ۾ به ڀرپور حصو ورتو سندس طويل انٽرويو "آئون ڪو جاڳاڻ" نالي ڪتاب ۾ ڇپجي چڪو آهي ۽ هن 17 ...

مختيار اٽڙ

اديب علم فاضل جو امتحان پاس ڪيو اڳتي هلي ايم اي (سوشالاجي) ۽ ايم اي (صحافت) جون سندون سنڌ يونيورسٽيءَ مان حاصل ڪيائين هن "روزاني عبرت اخبار" ۾ ڪمپازيٽر طور عملي زندگيءَ جي شروعات ڪئي هن انهيءَ اخبار جي سب ايڊيٽر، اسسٽنٽ ايڊيٽر ۽ نيوز ايڊيٽر طور ڪم ڪيائين هو "عبرت مئگزين" ۽ "ڪاوش مئگزين" جو ايڊيٽر پڻ رهيو ان کان علاوه روزاني سنڌ نيوز روزاني خلق ۽ روزاني مهراڻ سان پڻ وابسته رهيو هن ريڊيو ۽ ٽيليويزن لاءِ به ڪيترائي فيچر ۽ اسڪرپٽ لکيا هن جو هڪ ڪتاب "منزل منزل ٿوڪو" ڇپيل آهي هن 4 مارچ 2007ع تي وفات ڪئي

لقمان حڪيم ڪوڪر

اڄ مشهور شاعر لقمان حڪيم ڪوڪر جي ياد ڏياري ٿو، جيڪو اڄوڪي ڏينهن تي 1992ع ۾ اسان کان هميشه لاءِ وڇڙي ويو هن ناميارو شاعر جو جنم جولاءِ 1929ع ۾ لاڙڪاڻي ضلعي جي سوني جتوئي ڳوٺ ۾ ٿيو هن عربي ۽ فارسيءَ جي ابتدائي تعليم پنهنجي مامي مولوي محمد احمد ڪوڪر کان حاصل ڪئي لاڙڪاڻي ۾ ئي سنڌي فائنل جو امتحان پاس ڪيائين هن جو لاڙڪاڻي جي شاهه بخاريءَ لڳ جلد سازيءَ جو هڪ ننڍڙو دڪان هو، جتي گراهڪن کان وڌيڪ اديبن ۽ شاعرن جو ميڙاڪو لڳل هوندو هو هن لاڙڪاڻي ۾ بزم سچل جو بنياد رکيو ۽ پاڻ ئي انهيءَ ادبي تنظيم جو پهريون صدر ٿيو هو هفتيوار الحيدر جي سنڌي شعبي جو ايڊيٽر ۽ هفتيوار انصاف جي ادبي ...

ناصر موراڻي

اڄ نامور ترقي پسند اديب ناصر موراڻيءَ جي ورسيءَ جو ڏينهن آهي هو هڪ چوٽيءَ جو ڪهاڻيڪار، ناٽڪ نويس، صحافي ۽ ليکڪ هو سندس جنم پهرين اپريل 1937ع تي موري ۾ ٿيو ۽ سندس پورو نالو سيد ناصر علي شاهه ولد سيد جعفر علي شاهه هو هو سنڌي ادبي سنگت جي موري واري شاخ جي باني ميمبرن مان هڪ هو ڪجهه عرصو حميد سنڌيءَ سان گڏ روح رهاڻ رسالي ۾ ٻانهن ٻيليءَ طور ڪم ڪيائين پاڻ برسات رسالي جي ايڊيٽر طور به خدمتون سرانجام ڏنائين هن ڪي ڀلاري ڀٽ ڌڻيءَ جي شاعريءَ سان عشق جي حد تائين محبت هئي ۽ لطيف جي پيغام کي گهر گهر پهچائڻ لاءِ مختلف سرن تي ننڍا ننڍا ڪتابڙا ڇپائي مفت ۾ ورهايائين. هن سنڌي ٻوليءَ کي قومي ٻولي قرار ڏيڻ ۽ ون يونٽ خلاف هلندڙ تحريڪ سميت مختلف مزاحمتي تحريڪن ۾ سرگرميءَ سان حصو ورتو. ذوالفقار سيال پنهنجي ڪتاب "آئينا ۽ عڪس" ۾ سنڌي ادب جي هن انمول هيري جي وفات جي تاريخ 29 مارچ 2001ع لکي آهي، جڏهن ته اسلم عباسيءَ پنهنجي ڪتاب "مورو تاريخ ۽ ثقافت" ۾ 31 مارچ 2001ع لکي آهي.

فقير غلام حيدر نظاماڻي

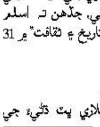

فقير غلام حيدر نظاماڻي ڀلاري ڀٽ ڌڻيءَ جي درگاهه جو مشهور راڳي هو. ڀٽائيءَ جي هن سچي عاشق پهرين آگسٽ 1933ع تي فقير شيرمحمد نظاماڻيءَ جي اڳڻ تي پنهنجي زندگيءَ جو سفر شروع ڪيو. هن کي ڀٽائيءَ جي بيتن سان عشق جڻ ته ڄائي ڄم کان رهيو. ٻارهن سالن جي ننڍڙي ڄمار ۾ شاهه جي رسالي جا ٿي سُر برزبان ياد ڪري ورتائين ۽ ان کان پوءِ سڄي ڄمار تنبوري جي تار تي شاهه جي راڳ کي آلاپيندي گذاريائين. هو اربع جي رات پنهنجي اوطاق تي 'لطيفي راڳ جي محفل' مچائيندو هو. 1957ع کان 2002ع تائين هر خميس جي رات ڀٽائيءَ جي درگاهه جي حاضري ڀريندو هو ۽ شاهه جي شاعريءَ کي راڳ جو ...

"CLASSIFIED ADVERTISMENT"

ڪورٽ نوٽيس

عدالت ۾ جناب سول / فيملي جج II مورو
(روبرو جناب جميل مصطفيٰ انصاري)
گارڊين درخواست نمبر 15 سال 2026

ارشاد علي ولد مزمل حسين ذات آرائين رهندڙ وارڊ نمبر 11 دستگير ڪالوني مورو ضلعو نوشهروفيروز.. اپليڪينٽ ..بخلاف .. (1) مزمل حسين ولد ارشاد علي رهندڙ وارڊ نمبر 11 دستگير ڪالوني مورو ضلعو نوشهروفيروز (2) جنرل پبلڪ ايٽ لارج ..اپوننٽس

نالي مٿئين اپوننٽس ڏانهن:

جيئن ته مٿئين اپليڪينٽ زير قلم 7،10،29 گارڊين اينڊ وارڊ ايڪٽ تحت درخواست داخل ڪئي آهي تنهنڪري توهان کي هن اخبار جي اشاعت ذريعي آگاهه ٿو ڪجي ته تاريخ 02-04-2026 تي وقت 8.30 بجه صبح جو توهان پاڻ يا ڪنهن وڪيل جي معرفت هن ڪورٽ ۾ حاضر رهي پنهنجا جواب داخل ڪندا توهانجي غير حاضر رهڻ جي صورت ۾ ڪيس کي هڪطرفو ٻڌي قانون موجب فيصلو ڪيو ويندو

سول / فيملي جج II مورو

ڪورٽ نوٽيس

عدالت ۾ جناب گارڊين جج شهيد بينظير آباد
(روبرو جناب عابد علي لاڪو)
گارڊين درخواست نمبر 27 سال 2026

مسمات ثناء ڪنول زال عبدالرزاق رهندڙ ڳوٺ محمد خان چانڊيو پي او امام بخش مري ديهه 38 داد تعلقو نوابشاهه .. اپليڪينٽ ..بخلاف .. (1) عبدالرزاق ولد غلام محمد رهندڙ ڳوٺ محمد خان چانڊيو پي او امام بخش مري ديهه 38 داد تعلقو نوابشاهه ..اپوننٽس

نالي مٿئين اپوننٽس ڏانهن:

جيئن ته مٿئين اپليڪينٽ زير قلم 7،10،25،29 گارڊين اينڊ وارڊ ايڪٽ تحت درخواست داخل ڪئي آهي صغيرن (1) غلام محمد (2) محمد صارم جي گارڊين جي مقرري بابت تنهنڪري توهان کي هن اخبار جي اشاعت ذريعي آگاهه ٿو ڪجي ته تاريخ 31-03-2026 تي وقت 8.30 بجه صبح جو توهان پاڻ يا ڪنهن وڪيل جي معرفت هن ڪورٽ ۾ حاضر رهي پنهنجا جواب داخل ڪندا توهانجي غير حاضر رهڻ جي صورت ۾ ڪيس کي هڪطرفو ٻڌي قانون موجب فيصلو ڪيو ويندو

گارڊين جج شهيد بينظير آباد

ڪورٽ نوٽيس

عدالت ۾ جناب فيملي جج ڄامشورو
فيملي سوٽ نمبر سال 2026

مسمات سائره ابڙو.. پلينٽف ..بخلاف.. رضوان علي ابڙو مسلم بالغ رهندڙ ڳوٺ وارث ڏنو ماڇي رتوديرو ضلعو لاڙڪاڻو سيل نمبر 03113872452 ..اپوننٽس

نالي مٿئين اپوننٽس ڏانهن:

جيئن ته مٿئين پلينٽف توهان جي خلاف نڪاح ٽوڙائڻ لاءِ درخواست داخل ڪئي آهي تنهنڪري توهان کي هن اخبار جي اشاعت ذريعي آگاهه ٿو ڪجي ته تاريخ 13-04-2026 تي وقت 8.30 بجه صبح جو توهان پاڻ يا ڪنهن وڪيل جي معرفت هن ڪورٽ ۾ حاضر رهي پنهنجا جواب داخل ڪندا توهانجي غير حاضر رهڻ جي صورت ۾ ڪيس کي هڪطرفو ٻڌي قانون موجب فيصلو ڪيو ويندو

فيملي جج ڄامشورو

عام اطلاع

هرعام وخاص کي آگاهه ٿو ڪجي ته نالي مريم زال جواد خان نيازي شناختي ڪارڊ نمبر 4130487964338 هڪ عدد پلاٽ نمبر 211 ايراضي 400 مربع گز واقع حيدرآباد ڊويزن آفيسرز ڪو آپريٽو هائوسنگ سوسائٽي حيدرآباد جو سودو ان جي حقيقي مالڪ واصف مصطفيٰ ولد شاڪر مصطفيٰ شناختي ڪارڊ نمبر 4130423175211 سان ڪيو آهي اگر ڪنهن به شخص يا اداري کي ڪنهن به قسم جو ڪو به قانوني اعتراض هجي ته هن اشتهار شايع ٿيڻ جي 07 ڏينهن اندر تمام دستاويزي ثبوتن سان سوسائٽي آفيس حيدرآباد ڊويزن آفيسرز ڪو آپريٽو هائوسنگ سوسائٽي حيدرآباد شهباز بلڊنگ بلاڪ اي حيدرآباد کي آگاهه ڪري معياد گذرڻ ڪانپوءِ ڪو به اعتراض قابل قبول نه هوندو ۽ ٽرانسفر جي ڪاروائي مڪمل ڪئي ويندي.

مريم زال جواد خان نيازي

عام اطلاع

جيئن ته نالي سحرم خالد ولد خالد ميمڻ وينل باقيل پوٽ محل تعلقو ضلعو مٽياري جي اسان جي آفيس ۾ درخواست ڏني آهي ته سندس والد خالد ولد ميرمحمد ميمڻ جيڪو لوڪل گورنمينٽ رٽائرڊ انسپيڪٽر هو ۽ سني فقه جو مسلمان هو جيڪو تاريخ 22-11-2025 تي فوت ٿي ويو آهي جنهن جي هيٺين جائز وارثن جي نالي وارثي سرٽفڪيٽ جاري ڪري ڏنو وڃي.(1) مسمات زاهده پروين (بيواهه) (2) حسيب خالد(پٽ) (3) حنين (پٽ) (4) سحرم خالد (پٽ) (5) انعم (ڌي) جڏهن ته اهڙي تصديق ٻن شاهدن هرهڪ نالي.. جن پڻ اسان جي روبرو ڪئي آهي جنهنڪري هر خاص ۽ عام کي اطلاع ٿو ڪجي ته جيڪڏهن ڪنهن به شخص کي فوتي جي مٿين جائز وارثن بابت ڪو به اعتراض هجي ته هن اشاعت جي 07 ستن ڏينهن اندر پنهنجو اعتراض لکت ۾ روبرو هيٺ صحيح ڪندڙ جي آفيس ۾ پيش ڪري مدي گذري وڃڻ بعد ڪو به اعتراض ٻڌڻ جوڳو نه رهندو ۽ قانون موجب فوتي جو مٿين جائز وارثن جي نالي وارثي سرٽفڪيٽ جاري ڪري ڏنو ويندو

مختيارڪار روينيو تعلقو مٽياري

[redacted]

ڪري ڇڏيو.ڦوپوڊيرو پوليس مطابق، واقعو پئسن جي ڏي وٺ جي ڪري پيش آيو آهي ۽ هڪ ماڻهو کي گرفتار ڪيو ويو آهي، جڏهن ته واقعي جي جاچ جاري آهي. جاچ دوران واقعي جا اصل سبب سامهون اچي ويندا.

[redacted]

احتجاجي مظاهرو ڪري سخت نعريبازي ڪئي ان موقعي تي متاثر مڙس قاسم خاصخيلي الزام مڙهيندي چيو ته منهنجي زال عزت خاتون جيڪا منهنجي چاچي غلام شبير جي ڌي ۽ منهنجي سئوٽ آهي جنهن جي اڳ ۾ پڻ پهرين شادي رياض خاصخيلي سان ٿيل هئي جنهن سان طلاق بعد رياض خاصخيلي دل جي دوري سبب فوت ٿي ويو هو جنهن مان ڪيس 2 نياڻيون به آهن پوءِ منهنجي چاچي منهنجي شادي عزت خاتون سان ڪرائڻ لاءِ زور پريو ۽ مون رحم ڪائي سانس هڪ سال اڳ شادي ڪئي جڏهن ته زال جي مري ويل اڳوڻي مڙس جي مائٽن منهنجي زال کي ورغلائي 2 نياڻين سميت پهچائي يرغمال بنايو آهي ۽ هاڻي منهنجي زال پنهنجي اڳوڻي مڙس کي مارڻ جا مون تي ڪوڙا الزام هڻي رهي آهي ان موقعي تي متاثر شخص جي سهري غلام شبير جو چوڻ آهي ته منهنجي ڌيءُ غلط ماڻهن جي ڳالهين ۾ اچي يرغمال ٿي منهنجي پائٽي کي ڇڏي وئي آهي جڏهن ته اسان جو عيوضو به ٿيل آهي ان باوجود منهنجي نياڻي مون پيءُ جي عزت جو خيال نه ڪيو. متاثر مڙس ڊي آئي جي حيدرآباد ۽ ايس ايس پي ڄامشورو کان مطالبو ڪيو ته معاملي جي جاچ ڪري مون کي پنهنجي زال موٽائي مون سان انصاف ڪري تحفظ فراهم ڪيو وڃي ٻي صورت ۾ سخت احتجاج ڪيو ويندو.

[redacted]

مير قلپوٽو علي خان رند. شاهد نواز سيال، اڪرم راجپوت، فرحان علي ميتلو تنوير عباسي ، سيف قلپوٽو، يوسف آرائين، غلام مصطفيٰ ميتلو جان محمد ناريجو، ياسر سيال ۽ سراج الدين شهوائي ٻيا ڪري رهيا هئا صحافين پنهنجي خطاب ۾ چيو ته صحافت هڪ مقدس پيشو آهي ۽ حق سچ لکڻ هر صحافي جو بنيادي حق آهي، پر افسوس سان چوڻو پوي ٿو ته حڪومت ۽ لاڳاپيل ادارا سچ لکندڙ صحافين کي ڪوڙن ڪيسن ۾ ڦاسائي کين هراسان ڪرڻ جي ڪوشش ڪري رهيا آهن. هنن چيو ته دهشتگردي ايڪٽ جهڙن سنگين قانونن جو غلط استعمال ڪري صحافين کي ديڇارڻ ۽ سندن آواز بند ڪرائڻ جمهوريت خلاف سازش آهي.صحافين چيو ته اهڙيون ڪارروايون آزادي صحافت تي سڌو سنئون حملو آهن، جيڪي ڪنهن به صورت ۾ برداشت نه ڪيون وينديون. هنن خبردار ڪيو ته جيڪڏهن ڄام شورو جي صحافين خلاف داخل ڪيل ڪوڙا ڪيس فوري طور ختم نه ڪيا ويا ته احتجاج جو دائرو وڌائي پوري سنڌ ۾ تحريڪ هلائي ويندي. هنن سنڌ جي وزير اعليٰ، صوبائي وزير اطلاعات ۽ آءِ جي سنڌ کان پرزور مطالبو ڪيو ته ڏٽي بخش باريجو ۽ عظيم باريجو سميت صحافين خلاف داخل ڪيل ٻي

بدين پيپلزپارٽي اڳواڻ حاجي عبدالستار ميمڻ لاڏاڻو ڪري ويو

بدين (ن ر) پاڪستان پيپلزپارٽي ضلع بدين جو نائب صدر جهونو اڳواڻ ۽ سينئر صحافي انيس ميمڻ مرتضيٰ ميمڻ جو ماماڻ حاجي عبدالستار ميمڻ ڪجهه وقت بيمار رهڻ کان پوءِ 80 ورهين جي ڄمار ۾ لاڏاڻو ڪري ويو آهي سندس جنازي نماز اڄ جي ڏينهن پير عالي شاهه عيد گاهه ۾ پڙهائي ويندي کيس شاهه قادري قبرستان ۾ مٽي ماءُ جي حوالي ڪيو ويندو سندس فرزندن پرويز ميمڻ عرفان ميمڻ فرحان ميمڻ نادر ميمڻ ڪامران ميمڻ سان تعزيت جو سلسلو جاري آهي

ڪنڌڪوٽ ۾ جعفريه الائنس پاڪستان ضلعي اليڪشن ڪوآرڊينيٽر فقير نظير ميراڻي منتخب

ڪنڌڪوٽ (ن ر) ڪنڌڪوٽ ۾ جعفريه الائيس پاڪستان ضلعي ڪشمور ايٽ ڪنڌڪوٽ جي اليڪشن ٿي گذري اليڪشن مدرسه مصطفي امام بارگاهه الحسيني ۾ ٿي گذري جنهن ۾ زوار وزير علي مشهيدي ۽ لاڙڪاڻي ڊويزن اليڪشن ڪاميٽي جي ميمبر زوار شاهنواز جعفري جي نگراني هيٺ ٿي گذري جنهن ۾ ڪشمور ،تنگواڻي ڪنڌڪوٽ تعلقن جي ڪوآرڊينيٽر ۽ ڊپٽي ڪوآرڊينيٽر پاران ضلعي ڪوآرڊينيٽر ۽ ڊپٽي ڪوآرڊينيٽر جي اليڪشن ٿي جنهن ۾ ضلعي ڪوآرڊينيٽر فقير نظير احمد ميراڻي ۽ ڊپٽي ڪوآرڊينيٽر فرمان علي گولو جو اعلان ڪيو ويو جنهن بعد ڊويزن جي عهديدارن پاران نئي ضلعي قيادت کي مبارڪباد پيش ڪيون ويون جنهن بعد سنڌ جي روايت موجب زوار وزير علي مشهيدي ،زوار شاهنواز جعفري، مدرسه المصطفي جي پرنسپال مولا نا آقرار علي الحسيني کي اجرڪ ۽ گلن جا هار پارايا ويا، جنهن بعد آمريڪا اسرائيل خلاف احتجاج ڪيو ۽ آمريڪا ۽ اسرائيل مرُدا آباد جا نعرا هنيا ويا هنن چيو ته آمريڪا ۽ اسرائيل جو دماغ درست ڪرڻ ايندو آهي هن جي هوا نڪري وئي آهي، هنن چيو ايراني اها قوم آهي جيڪا سر ڪٽائي سگهي ٿي پر جھڪائي نٿي سگهي، هنن چيو ته پاڪستاني قوم ايران سان هر وقت گڏ آهي ۽ آمريڪا پنهنجي غلطي تسليم ڪري ته نه آمريڪا ۽ اسرائيل کي هميشه لاءِ دفن ڪيو ويندو هنن چيو ته آمريڪا جو حملو پري مسلمانن تي حملو آهي اسان هن کي سبق سيکاري سگهون ٿا. هن موقعي تي سائين آفتاب علي شاهه نياغازي، عبدالوهاب راجپوت ،ڊاڪٽر ذوالفقار علي شاهه به موجود هئا

سروري جماعت ٿرپارڪر طرفان جونيئر مخدوم امين فهيم جي پهرين سالگره جي تقريب

مٺي (ن-ر) سروري جماعت ٿرپارڪر طرفان ولي عهد مخدوم محبوب الزمان جي فرزند جونيئر مخدوم امين فهيم جي پهرين سالگره جو ڪيڪ ڪاٽڻ جي تقريب سروري جوڻيجا هائوس مٺي تي منعقد ڪئي وئي جنهن ۾ سراج سومرو، سعيد ميمڻ، پير شاهه، مير محمد جوڻيجو، غلام مصطفيٰ ڪوسو، هاشم جوڻيجو، عنايت جوڻيجو، تسيڏنو جوڻيجو ۽ ٻين سروري جماعت جي معززين وڏي انگ ۾ شرڪت ڪئي انهي موقعي تي ڳالهائيندي اڳواڻن چيو ته سروري جماعت سدائين صبر تحمل ۽ رواداري جي سوچ ۽ هر ڪنهن سان محبت پيار جي پرچار ڪئي آهي سروري جماعت جي روحاني پيشوائن مخدوم طالب المولىٰ کان وٺي مخدوم امين فهيم ۽ جميل الزمان تائين سمورن عوامي خدمت تي يقين رکيو آهي ۽ هن ملڪ جي وقار عزت خوشحالي لاءِ پنهنجو ڪردار ادا ڪيو آهي هنن چيو ته جونيئر مخدوم امين فهيم به سروري جماعت جي روحاني پيشوا مرحوم امين فهيم وانگر سنڌ جي ماڻهن جي خدمت ڪندو

ٻلوري ۾ سنڌي ادبي سنگت پاران ايوب ٻائيتار سان روح رهاڻ رچائي وئي

ميرپوربٺورو(ن ع) سنڌي ادبي سنگت شاخ ميرپوربٺورو طرفان گورنمينٽ هاءِ اسڪول ميرپوربٺورو جي حميد شاهين هال ۾ ادبي سنگت شاخ ٻلوري جي ميمبر ۽ عوامي تحريڪ جي اڳواڻ ايوب ٻائيتار سان روح رهاڻ رچائي وئي جنهن ۾ جيئي سنڌ قومي پارٽي جي چئرمين نواز خان زئور،ادبي سنگت جي عهديدار گل بيبي شاهه عوامي تحريڪ جي علي محمد پرويز،نور محمد ڪبير،غلام نبي زئور،مير لگهڙ ۽ ٻين خطاب ڪيو رهاڻ ۾ ادبي سياسي سماجي ڪارڪنن جي شرڪت سنڌيڻي تحريڪ جون عورتن پڻ وڏي انگ ۾ شرڪت ڪئي

ملاڪاتيار جي درويشن جي ڪرامتن جي قصيدن تي مشتمل هو سندس ٻيو ڪتاب، سندس ٽئي شعري مجموعو "سانوڻ ڪاڻ سڄاڻ" ڇپجي پڌرو ٿيو، بهترين شاعري تي ڪيس ڪيترائي ايوارڊ ۽ سرٽيفڪيٽ پڻ مليا. ٽکڙ سان وابسته اعليٰ پائي جي عالم علامه قاضي سيد اسدالله شاهه ۽ امداد حسيني سان سندس خاص تعلق رهيو ، ملاڪاتيار ٽکڙ ٽنڊو محمد خان ۽ ان جي آسپاس ۾ ٿيندڙ مشاعرن ۽ ادبي محفلن ۾ مسڪين ملاڪاتياري جي شرڪت کي لازمي سمجهيو ويندي هو. اهو ئي سبب آهي جو هو مشاعرن ۾ پنڌ به پهچي، وڏي چڙهي حصو به وٺندو هو. مسڪين ملاڪاتياري جي شاعري سنڌ جي اخبارن ۽ رسالن ۾ ڇپي، سنڌي ادبي سنگت، ڏات ڏيپ مارڪو علامه آءِ آءِ قاضي ادبي فورم سميت ڪافي علمي ۽ ادبي ادارن سان سلهاڙيل رهيو ، مسڪين ملاڪاتياري جي علمي ۽ ادبي خدمتن کي هميشه ياد رکيو ويندو

[redacted]

برادرين جي 7 اهم شخصيتن پ پ ۾ شموليت جو اعلان خبر موجب ڪي اين شاهه جي يوٽين ڪائونسل فتح پور ۾ بروهي برادري ۽ مري برادري جي 7 اهم شخصيتن ساٿين جي موجودگي ۾ جي ڊي اي پارٽي کي الوداع ڪري پاڪستان پيپلز پارٽي ايم پي اي زبير احمد جوڻيجو تي اعتماد جو اظهار ڪندي برادري ۽ پنهجن ساٿين سميت پ پ پ ۾ شموليت جو اعلان ڪري ڇڏيو پ پ ۾ شامل ٿيندڙ عبدالمالڪ بروهي، عنايت الله بروهي، قادر بخش بروهي، سيف الله مري، نظير مري، دودو خان مري پنهجن ساٿين سميت شامل ٿي ويا جن کي پارٽي جا مفلر پارائي مبارڪباد ڏني ان موقعي تي ايم پي اي زبير احمد جوڻيجو پاران پ پ ۾ شامل ٿيندڙن کي ڀليڪار ڪندي چيو ته برادرين مون مٿان اعتماد ڪيو آهي مان انهن جي اميدن تي پورو لهڻ جي ڪوشش ڪندس هن چيو ته پ پ جو مقصد عوام جي خدمت ڪرڻ آهي ڪي اين شاهه عوام هميشه جوڻيجا خاندان کي عزت مان محبت ڏني آهي انهي کي ڪڏهن به وساري نٿو سگهجي پ پ ڪانسواءِ ٻي ڪنهن به پارٽي وٽ روزگار ۽ ترقياتي پروگرام ناهن پ پ عوام جي بي لوث خدمت ڪئي آهي جڏهن ته چور دروازي کان اقتدار ۾ ايندڙ مخالفن جو سچ لهي چڪو آهي ان موقعي تي پاڪستان پيپلز پارٽي تعلقه صدر لالا اعجاز حسين چانڊيو مشهودالحق گاڏهي، ميونسپل ڪميٽي ڪي اين شاهه وائيس چيئرمين ڊاڪٽر غلام محمد شيخ، سٽي صدر مرتضي لغاري، يوسي فتح پور چيئرمين رئيس شڪيل احمد چانڊيو، يوسي چنڊڻ چيئرمين خادم حسين ٻبر، رئيس مظهر نبي لغاري، رئيس محمد ايوب لغاري، پرسنل سيڪريٽري غلام عباس نائچ، ممتاز علي ملاح، مير احمد ٻبر، رياض حسين بروهي، بخشل لغاري، محسن ابڙو مقصود جوڻيجو ۽ ٻيا ساڻس گڏ هئا

ڪنڊڪرٽ لڳ تيز رفتار مزدا ۽ موٽر سائيڪل ۾ ٽڪر، هڪ ڄڻو فوت، ٻيو زخمي

اڻڀس هاءِ وي اوگاهي لاڳي وٽ تيز رفتار مزدا ۽ موٽر سائيڪل ۾ زوردار ٽڪر ٿي پيو

حادثي جي نتيجي ۾ 20 سالن جو علي رضا ولد راحب علي سهرياڻي ڏٺي تي فوت ٿي ويو

زخمي ۽ لاش کي اسپتال منتقل ڪيو ويو، ضروري ڪارروائي بعد مڙهه وارثن حوالي، گهر ۾ ڪهرام

سيوهڻ: ٻاجارا جي رهواسي مڙس جو زال خلاف احتجاج ڪري رهيو آهي

خيرپور ويجهو سولنگي برادري جي ٻن ڌرين ۾ جهيڙو، فائرنگ ۾ هڪ ڄڻو مارجي ويو

خيرپور واسين جو باگڙ جي زيادتين خلاف احتجاج، انصاف ۽ تحفظ جو مطالبو

جاپان ۾ اوساڪا ڪلچر فيسٽيول ۾ ملهه جي مقابلي ۾ سنڌ جا پهلوان سرخرو

سيوهڻ ۾ ڳوٺاڻي جو زال ۽ ساهرن جي ناجائزين خلاف احتجاج، انصاف جو مطالبو

ڄامشورو جي صحافين جي گهرن تي حملن خلاف خيرپور ۾ احتجاجي مظاهرو

جهول پوليس جهيڙي دوران ٽنڊو ۽ ٻانهن ڪان ضايع ڪيل ليڊي ڪيس داخل ڪري ڇڏيو

سيوهڻ ۾ پ ٽ الف ۽ استادن پاران پي اِي ڊ جامشورو خلاف احتجاجي مظاهرو

خانپورمهر: زخمي عورت کي ايمبولينس ۾ ...

وڳڻ پوليس پاران ڦريل موٽرسائيڪل هٿ ڪري مالڪ حوالي ڪرڻ جي دعويٰ

خانپورمهر ويجهو گڏاڻي برادري جي ٻن ڌرين ۾ فائرنگ، عورت زخمي

پڪاچانگ ويجهو پوهيٽ ڪان هٿياربندن موٽرسائيڪل ۽ رقم ڦري ورتا، احتجاج

نيشن گنج ۾ ڪونڊي واسي زال ۽ مڙس جو روينيو عملي جي زيادتين خلاف احتجاج، انصاف جو مطالبو

ڪوٽڙي سائيٽ ۾ پستول سان حرڪت ڪندي ٻه ڄڻا زخمي، اسپتال داخل

شاهپورچاڪر لڳ نصرت ڪنال ۾ لوڙهندڙ لاش جي سڃاڻپ ٿيڻ بعد ورثا حوالي

حيدرآباد: لطيف آباد نمبر 4 جا رهواسي مطالبن جي مڃتا لاءِ احتجاج ڪري رهيا آهن

شڪارپور ۾ غيرقانوني قبضن خلاف ضلعي انتظاميا جو آپريشن جاري

اڊيرولال ڳوٺ حاجي جمع بلوچ جي معزز جان محمد بلوچ جي لاڏاڻي تي تعزيتي سلسلو جاري

راڌڻ: زرداري اتحاد جي اڳواڻ جو مرحوم عبدالغفور زرداري جي وارثن سان تعزيت

پ پ اڳواڻ رئيس غلام قادر مري بيماري سبب ڪراچي اسپتال ۾ داخل

ٽنڊو ڏيرو ۾ سپاف لمس حيدرآباد جي اڳواڻن جي پ پ جي چيئرمين سان ملاقات

ٻاڦراني ويجهو ٻارهن پاپيٽي کي ڪوئي هٿي زخمي ڪري ڇڏيو، اسپتال داخل

پوهيٽ اڳواڻ شيهڻ خاصخيلي جي لاڏاڻي تي سنڌاڙي ڪاميٽي جو ڏک جو اظهار

هالا ۾ مگسي برادري جو جهول پوليس خلاف احتجاجي مظاهرو

راڏڻ: بروهي برادري جو امن قائم ڪنڌڻي برادري وٽ ٻاڪ ڪتاب ڪلي پهتو

سنڌ حڪومت پاران ڪڻڪ جي خريداري لاءِ 35 سئو رپيا اگهه مقرر

بدين نشانت نائيٽ ڪرڪيٽ ٽورنامينٽ، خاصخيلي زلمي فائنل کٽي ورتو

ٽنڊو ڪوٽ پرسان بجلي تارن مان ڪڻڪ جي تيار فصل کي باهه لڳي

ٽنڊو محمد خان ۾ مسڪين ملاڪاتياري جي ياد ۾ ادبي ويهڪ، پيتا پيش

ڪوراواهه ۾ ايس يو پي جي سڏ تي شهر جي بنيادي مسئلن جي حل لاءِ آل پارٽيز ڪانفرنس

نيوسعيدآباد واسين بيواهه جي پهنجي ساهرن جي زيادتين خلاف احتجاج، انصاف جو مطالبو

ٽنڊو ڪوٽ پريس ڪلب ۾ صحافي ممتاز نهڙيو جي ماءُ ۾ رهاڻ جو اهتمام

ڪي اين شاهه ۾ بروهي ۽ مري برادرين جي اهم شخصيتن جي پ پ ۾ شموليت

ٽنڊوڄام ۾ طارق شاهه جاموٽ احتجاجي ڌرڻي ۾ پهچي ملازمن جي احتجاج جو نوٽيس ورتو

نيوسعيدآباد سهتا برادري جي ٻن ڌرين ۾ ڇڪتاڻ

دڙي ۾ ڊاهرائي تي ڪيس داخل ٿيڻ خلاف شهرين ۽ واپارين جو احتجاج

ڪراچي ۾ سماجي اڳواڻ مرحوم شيهڻ خاصخيلي جي ليڇڻي تقريب ٿي گذري

ٽنڊوالهيار ۾ مخدوم محبوب الزمان جي فرزند جي سالگرهه جي تقريب

ٽنڊوڄام مڪاني اداري جي رٽائرڊ ملازمن جو پينشن جي بندش خلاف احتجاج

ٽنڊوالهيار ۾ ڳوٺاڻي جي باگڙ جي ڌاڙئين خلاف احتجاجي مظاهرو

ميهڙ ۾ پ پ اڳواڻ امجد بلوچ جو مرحوم اقبال چنا جي وارثن سان تعزيت

لاڙي محبت لاءِ 5 ڪروڙ رپين جا ترقياتي ڪم جاري ڪيا ويندا، عرفان جانڻ لغاري